

Pridevski atributi uz imenice „čovek“, „žena“, „muškarac“ i „muž“

Marija Pantić

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

JeRTeh, Beograd, 25. maj 2017.

Sadržaj

- Uvod: položaj žena (slajd 3-30)
- Motivacija, pretpostavke, rečnici, pridevski atribut (slajd 31-40)
- Pretraga korpusa SrpKor2013 i liste učestalosti
- Klasifikacija pridava i rezultati (slajd 46-143)
- Srodna istraživanja (slajd 144-147)

1. Položaj žena u Srbiji u 2014. godini: podaci Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračku i socijalnu politiku

- Neplaćene poslove obavlja 95% žena 5 sati dnevno, a 77% muškaraca 3 sata dnevno
- 85% ispitanika smatra da je porodično nasilje zastupljeno u velikoj (42%) ili određenoj meri (43%)
- 33% ispitanika zna za slučaj seksualnog uznenemiravanja u poslovnoj sferi u svom okruženju
- Razlika između prosečnih zarada muškaraca i žena iznosi 5,1% u korist muškaraca

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.1. Vrste nasilja nad ženama

A. Type of violence against women reported

	Domestic violence	Incest	Homicide in family	Sexual assault and rape	Sexual harass- ment
Developed regions					
Australia	X		X		
Austria	X		X		
Belgium	X	X		X	X
Canada	X		X	X	X
Finland	X	X		X	X
France				X	
Germany					
Fed. Rep. of Germany	X	X	X		X
Greece	X		X	X	
Italy		X		X	
New Zealand	X		X		
Poland	X				
Portugal				X	
Spain					X
United Kingdom	X		X	X	X
United States	X	X	X	X	X

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

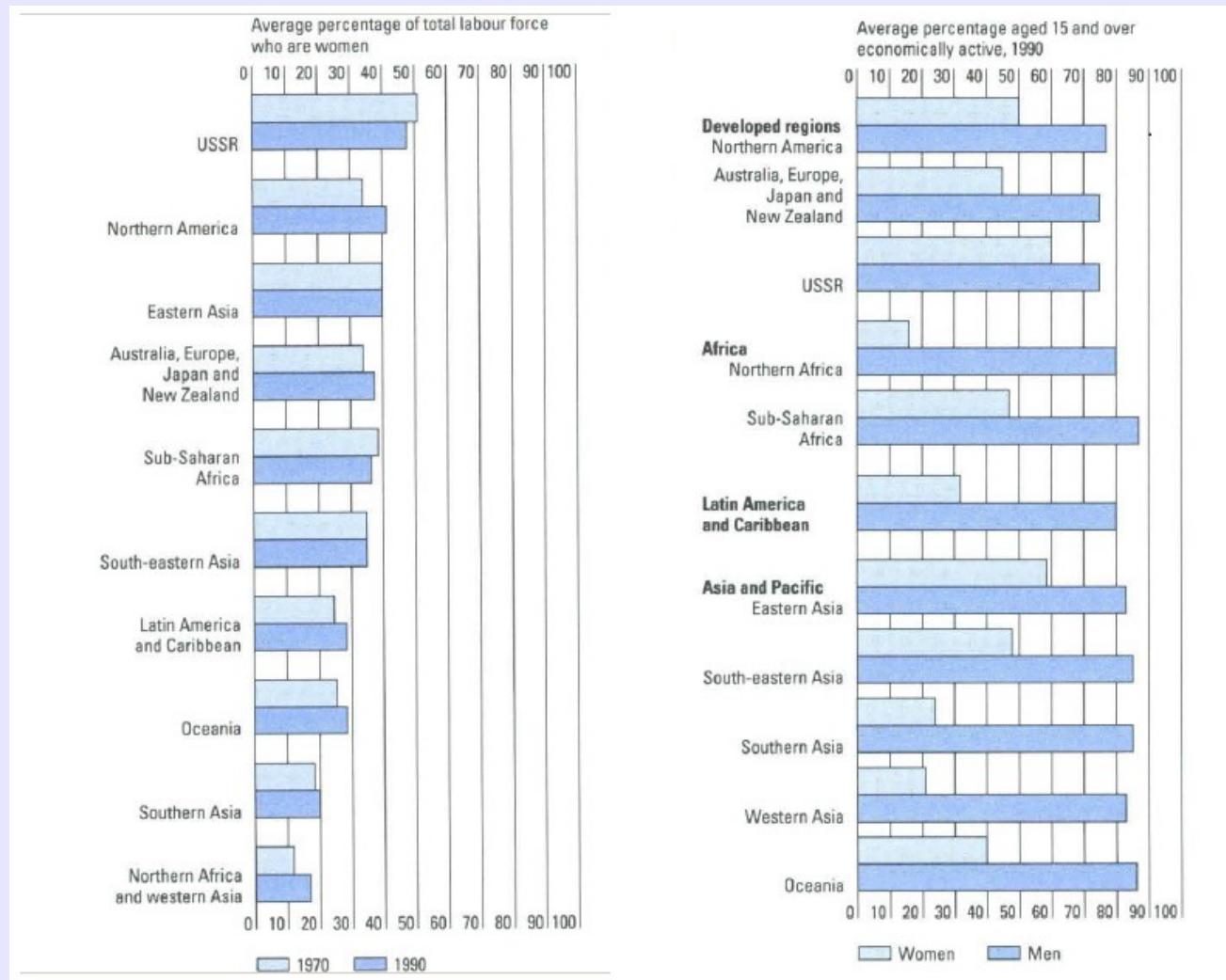
2.2. Mere zaštite zlostavljanih žena

B. Immediate protective measure taken to assist abused women

	Police	Shelters	Non-gov- ernm'tal orgs.	Legal aid	Financial assis- tance	Housing assis- tance
Developed regions						
Australia	X	X	X	X	X	X
Austria	X	X				
Belgium	X	X	X	X		
Canada	X	X	X			X
Finland		X	X			
Germany						
Fed. Rep. of Germany	X	X	X	X		
Greece		X	X	X		
Poland			X	X		
United Kingdom		X			X	X
United States	X	X	X			

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.3. Ekonomска активност јена

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.3.1. Neplaćen rad žena

Estimates of addition to GDP if women's unpaid housework were included			
Country	Year	Value of unpaid housework as % of GDP*	Sponsoring organization or researcher
A. For all women			
<i>Developed regions</i>			
Canada	1961	27	Statistics Canada
	1971	28	
Denmark	1949	50	Denmark Statistics
Finland	1979	31	Ministry of Social Affairs and Health
France	1975	24	INSEE
Norway	1972	41	A. L. Brathaug and A. B. Dahle
	1981	28	
United States	1929	25	National Bureau of Economic Research
	1960	29	M. Murphy
	1970	27	
	1975	30	J. Peskin
	1980	23	
<i>Developing regions</i>			
India	1970	33	M. Mukherjee
Pakistan	1975	35 ^a	T. Alauddin
Philippines	1982	11	National Commission on the Role of Filipino Women
B. Housewives not economically active			
Chile	1981	15 ^a	V. L. Pardo and N. P. Cruz
Japan	1955	11	Economic Council
	1970	9	
Venezuela	1982	22 ^a	Central Bank

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.3.2. Podela neplaćenog kućnog posla

Distribution between women and men of unpaid housework												
Country or area	Year	Unpaid housework (% share of women and men)										
		Preparing meals		Child care		Shopping		Other housework		Total		
		Women	Men	Women	Men	Women	Men	Women	Men	Women	Men	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Northern America and Australia												
Australia	1987	76	24	78	22	60	40	53	47	68	32	
Canada	1971	87	13	80	20	58	42	78	22	77	23	
	1981	74	26	75	25	61	39	66	34	69	31	
	1986	81	19	76	24	58	42	67	33	68	32	
United States	1965	90	10	82	18	66	34	78	22	79	21	
	1975	87	13	77	23	62	38	69	31	75	25	
	1986	78	22	73	28	60	40	61	39	64	36	
Western Europe												
Belgium	1966	94	6	81	19	76	24	83	17	85	15	
Finland	1979	82	18	77	23	57	43	54	46	69	31	
France	1965	87	13	85	15	70	30	76	24	79	21	
Germany*												
Federal Rep. of Germany	1965	94	6	84	16	75	25	74	26	80	20	
Netherlands	1975	83	17	77	23	65	35	84	16	79	21	
	1980	80	20	79	21	63	37	86	14	79	21	
Norway	1972	89	11	79	21	67	33	86	14	84	16	
	1981	81	19	70	30	57	43	82	18	76	24	
United Kingdom	1961	90	10	86	14	79	21	89	11	88	12	
	1975	89	11	81	19	69	31	87	13	84	16	
	1984	74	26	76	24	60	40	76	24	72	28	
Eastern Europe and USSR												
Bulgaria	1965	89	11	68	32	53	47	64	36	70	30	
	1988	88	12	81	19	70	30	58	42	69	31	
Czechoslovakia	1965	85	15	66	34	70	30	69	31	73	27	
Germany*												
former German Dem. Rep.	1966	80	20	75	25	67	33	75	25	75	25	
Hungary	1965	91	9	66	34	74	26	87	13	84	16	
	1976	90	10	68	32	65	35	64	36	73	27	
Poland	1965	86	14	66	34	75	25	73	27	76	24	
	1984	90	10	69	31	70	30	76	24	78	22	
Yugoslavia	1965	94	6	73	27	63	37	80	20	81	19	
USSR	1965	87	13	72	28	50	50	67	33	70	30	
	1986	75	25	75	25	62	38	59	41	65	35	

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.4. Obrazovanje

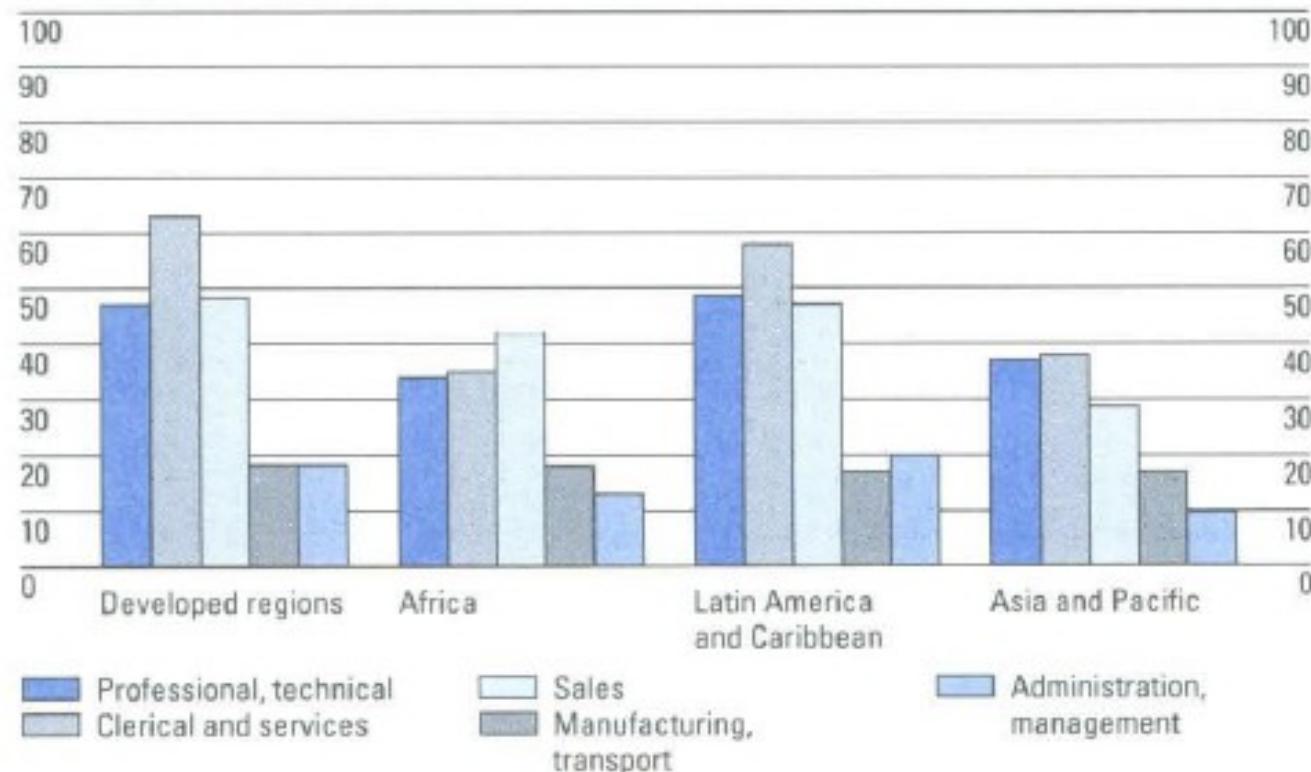
Country or area	Indicators on education and training												
	Illiterates (%)				Ratio of female to male enrolment (x100)				First level		Second level		
	Age group 15-24 years		Age group 25 years and above		1970/74		Latest year		1970/74		Latest year		
	f	m	f	m	f	m	f	m	f	m	1970	1985/87	
Developed regions													
Albania	90	90	..	83	91 ^a
Australia	94	95	..	99	91
Austria	95	94	98	98	80
Belgium	94	96	94	96	89
Bulgaria	94	94	..	96	124 ^a
Canada	95	93	..	95	113
Czechoslovakia	96	97	154	170	73
Denmark	97	96	..	95	97
Finland	90	95	104	112	99
France	95	94	105	102	97 ^b
Germany ^c													
Federal Rep. of Germany	96	96	94	100	72
former German Dem. Rep.	94	..	92	114 ^a
Greece	2.2	1.7	1.1	0.9	28.5	8.0	17.6	4.7	92	94 ^b	75	92 ^b	94
Hungary	0.8	0.6	0.6	0.6	2.8	1.8	1.7	0.7	93	95	74	95	115 ^a
Iceland	95	95	78	90	113
Ireland	95	95 ^b	104	105 ^b	76
Italy	1.0	1.2	0.4	0.3	8.8	5.6	5.5	3.4	94	95 ^b	80	92 ^b	88
Japan	97	95	98	97	56 ^d
Luxembourg	97	94	90	94	52
Malta	93	90	..	92	53
Netherlands	96	97	81	93	70
New Zealand	94	95	..	98	89
Norway	105	96	94	100	113
Poland	0.1	0.2	0.2	0.2	4.3	1.8	2.2	0.9	93	95	104	103	127 ^a
Portugal	3.7	3.3	1.8	2.3	43.1	28.1	31.7	19.1	95	91 ^b	83	116 ^b	113
Romania	97	95	72	86	81 ^a
Spain	2.2	1.8	1.0	0.9	17.0	6.9	12.3	5.0	99	93	72	101	96
Sweden	96	97 ^b	93	107 ^b	89
Switzerland	98	97	91	104	47
USSR
United Kingdom	95	95	94	99	81
United States	0.6	0.7	3.1	3.4	..	94	..	97	110
Yugoslavia	7.0 ^e	1.8 ^e	2.0	0.8	36.7 ^f	13.5 ^f	19.8	5.6	91	93	82	90	88

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5. Zanimanja žena

Women make up a large part of the clerical, sales and services labour force but are largely excluded from manufacturing, transport and management

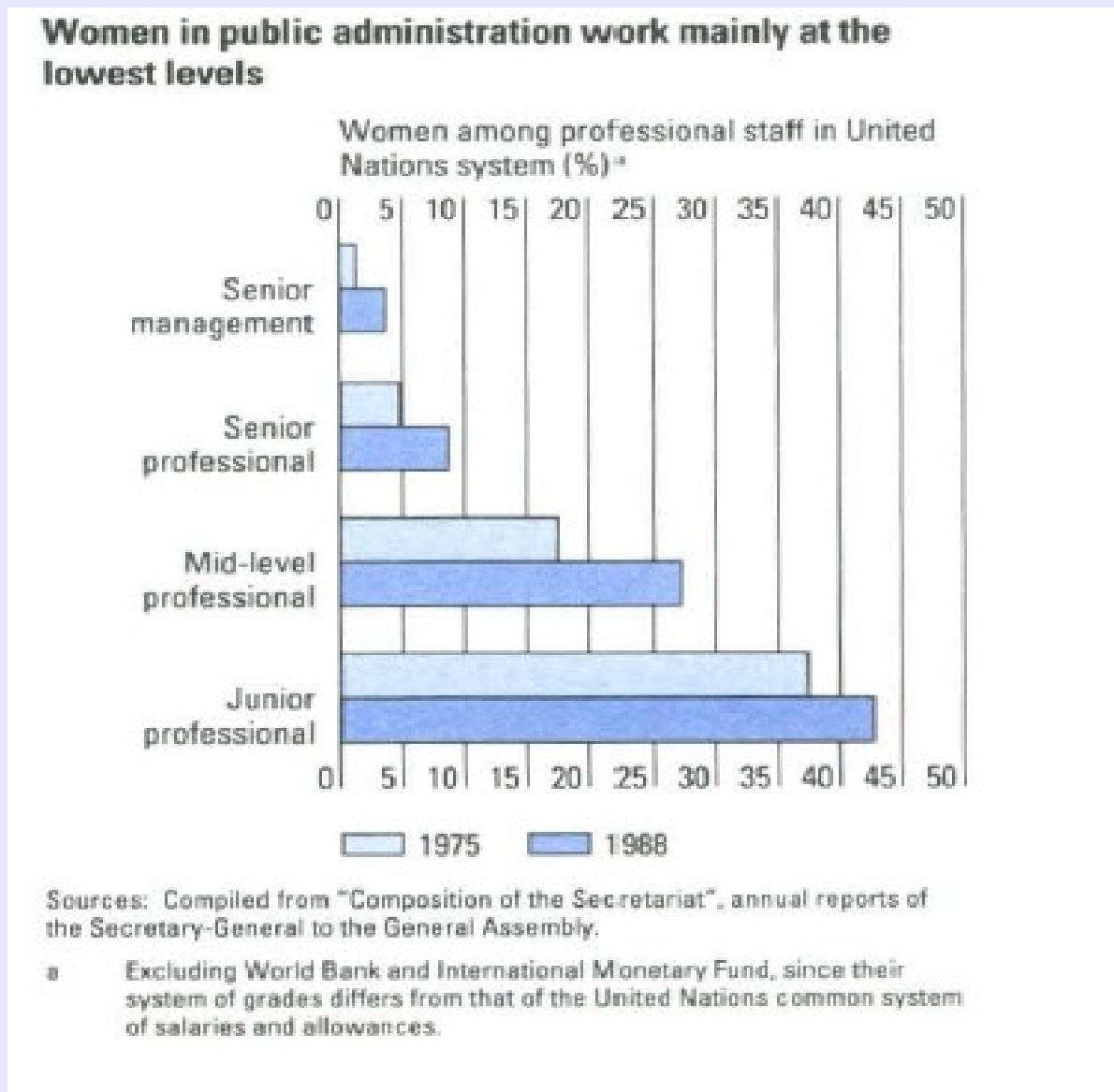
Percentage who are women, 1980s

Source: Prepared by the Statistical Office of the United Nations Secretariat from International Labour Office, *Year Book of Labour Statistics* (Geneva, various years).

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5.1. Žene u javnoj administraciji

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5.2. Žene u javnom sektoru

Women are finding more jobs in the public sector	
	Public sector employees who are women (%)
Developed regions	
Denmark	67
Finland	50 ^a
Sweden	68
Yugoslavia	36
Latin America and Caribbean	
Argentina	28 ^a
	12 ^b
Mexico	24 ^b
Asia and Pacific	
India	7 ^b
Indonesia	18 ^a
Iraq	21
Philippines	50
Thailand	28

Source: Data compiled by the Statistical Office of the United Nations Secretariat and the International Center for Public Enterprises (Ljubljana, Yugoslavia) from national reports and studies for various years from 1976 to 1985.

a Public administration only.
b Public enterprises only.

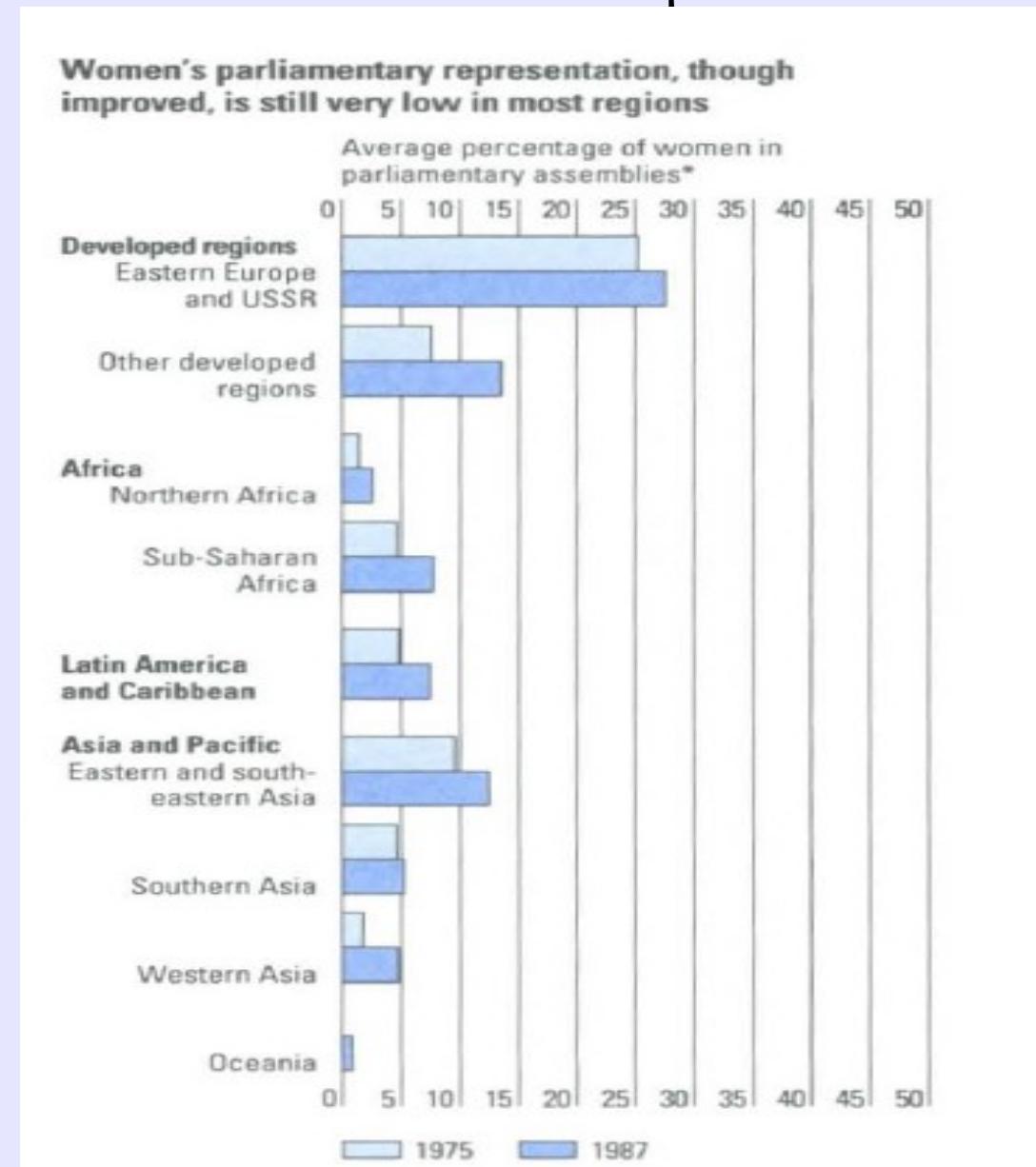
2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5.3. Žene u državnoj upravi

Country or area	Political participation			Women decision-makers in government, 1987										Criminal justice			
	Parliamentary seats occupied by women (%)		Year of women's right to vote	Executive offices; economic, political and legal affairs			Social affairs			All ministries		Ministerial level		prosecutors, 1980			
	1975	1987		no.	%	no.	%	no.	%	no.	%	no.	%	no.	%	no.	%
Developed regions																	
Albania	33.2	28.8	1945	1	5.0	0	0.0	1	4.5	1	5.6
Australia	0.0	6.1	1901 ^a	1	1.0	1	4.2	2	1.7	1	3.3
Austria	7.7	11.5	1918	3	5.5	2	6.9	5	5.4	2	11.8
Belgium	6.6	7.5	1948 ^b	3	4.6	0	0.0	3	3.6	0	0.0
Bulgaria	18.8	21.0	1944	3	2.8	1	3.0	4	2.8	1	5.3
Canada	3.4	9.6	1918 ^c	12	6.2	2	5.9	14	6.2	6	17.1
Czechoslovakia	26.0	29.5	1920	0	0.0	1	20.0	1	0.7	0	0.0	60	54.1
Denmark	15.6	29.1	1915	4	4.1	6	16.2	10	8.0	3	13.6
Finland	23.0	31.5	1906	3	11.1	4	44.4	7	19.4	4	23.5	15	4.1
France	1.6	6.4	1944	1	3.4	3	25.0	4	9.8	0	0.0
Germany ^d																	
Federal Rep. of Germany	5.8	15.4	1919	3	4.9	3	30.0	6	8.3	2	11.8	432	10.0
former German Dem. Rep.	31.8	32.2	1919	8	4.1	1	5.0	4	1.6	4	10.3
Greece	2.0	4.3	1952 ^e	0	0.0	6	33.3	7	9.9	1	4.2	2	0.6
Hungary	28.7	21.0 ^f	1945	2	3.3	0	0.0	2	3.0	1	4.0
Iceland	5.0	20.6	1915	2	4.9	1	8.3	3	5.7	2	33.3
Ireland	2.8	8.4	1918	1	3.7	1	7.1	2	4.9	1	5.6
Italy	3.8	12.9	1945	0	0.0	1	16.7	1	3.3	1	4.5	6	8.5
Japan	1.4	1.4	1945	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	30	1.5
Luxembourg	5.1	14.1	1919	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Malta	3.6	2.9 ^g	1947	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Netherlands	9.3	20.0	1919	4	9.5	1	5.0	5	8.1	1	6.3
New Zealand	4.6	14.4	1893	0	0.0	4	20.0	5	5.3	3	9.4	4	4.4
Norway	15.5	34.4	1913	10	18.5	3	25.0	13	20.3	6	33.3
Poland	15.9	20.2	1918	0	0.0	1	14.3	1	2.6	1	3.4
Portugal	8.0	7.6	1931 ^h	2	5.0	3	37.5	5	10.4	1	7.1
Romania	15.2	34.4	1946 ⁱ	17	12.5	5	22.7	22	13.9	5	11.6
Spain	..	6.4	1931	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	5	1.7
Sweden	21.4	28.5	1921 ^j	3	8.8	1	8.3	4	8.7	4	18.2	89	14.6
Switzerland	7.5	14.0	1971	1	2.9	1	2.9	1	12.5
USSR	32.1	34.5	1917	2	0.3	6	6.6	8	1.0	0	0.0
United Kingdom	4.3	6.3	1918 ^k	3	4.1	3	21.4	7	7.9	2	8.0
United States	3.7	5.3	1920	21	11.5	4	11.8	27	11.7	1	5.6
Yugoslavia	15.0	18.8 ^l	1946	5	3.4	0	0.0	5	3.2	0	0.0

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5.3.1. Žene u parlamentu

2. Žene sveta 1970-1990: podaci Ujedinjenih nacija

2.5.3.2. Pad parlementarne zastupljenosti žena u Istočnoj Evropi i Sovjetskom Savezu

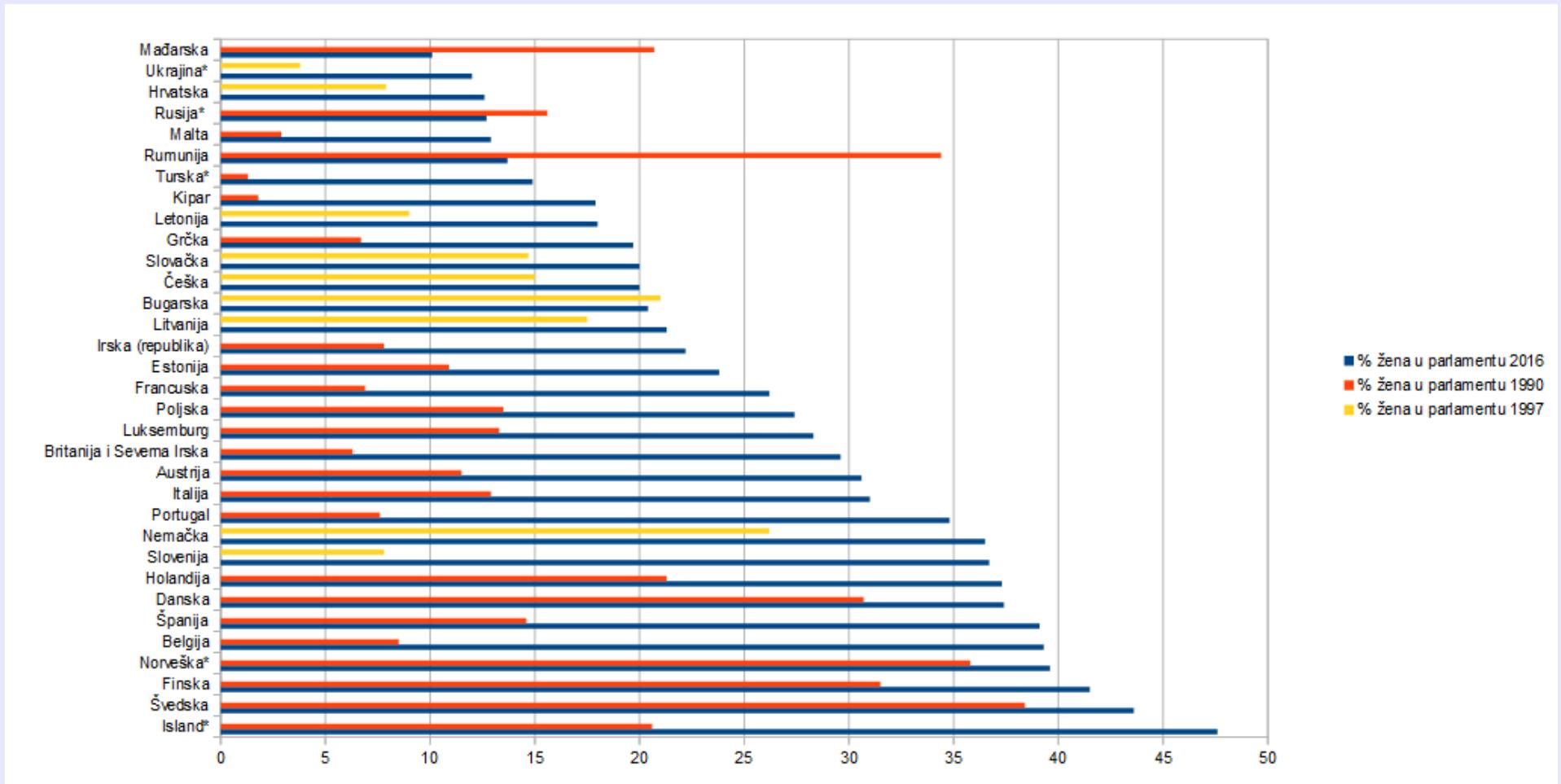
Women's parliamentary representation is now rapidly falling in eastern Europe and the USSR

	Women in parliament (%)	
	1987	1990
Bulgaria	21	9
Czechoslovakia	30	6
Germany		
former German Dem. Rep.	32	21
Hungary	21	7
Poland		
Senate	..	6
Lower House	20	4
Romania	34	4
USSR		
Congress of Peoples' Deputies	..	16
Soviet of Nationalities	31	14
Supreme Soviet	35	14

Source: Compiled by the Division for the Advancement of Women, Centre for Social Development and Humanitarian Affairs of the United Nations Secretariat, from national reports to the United Nations.

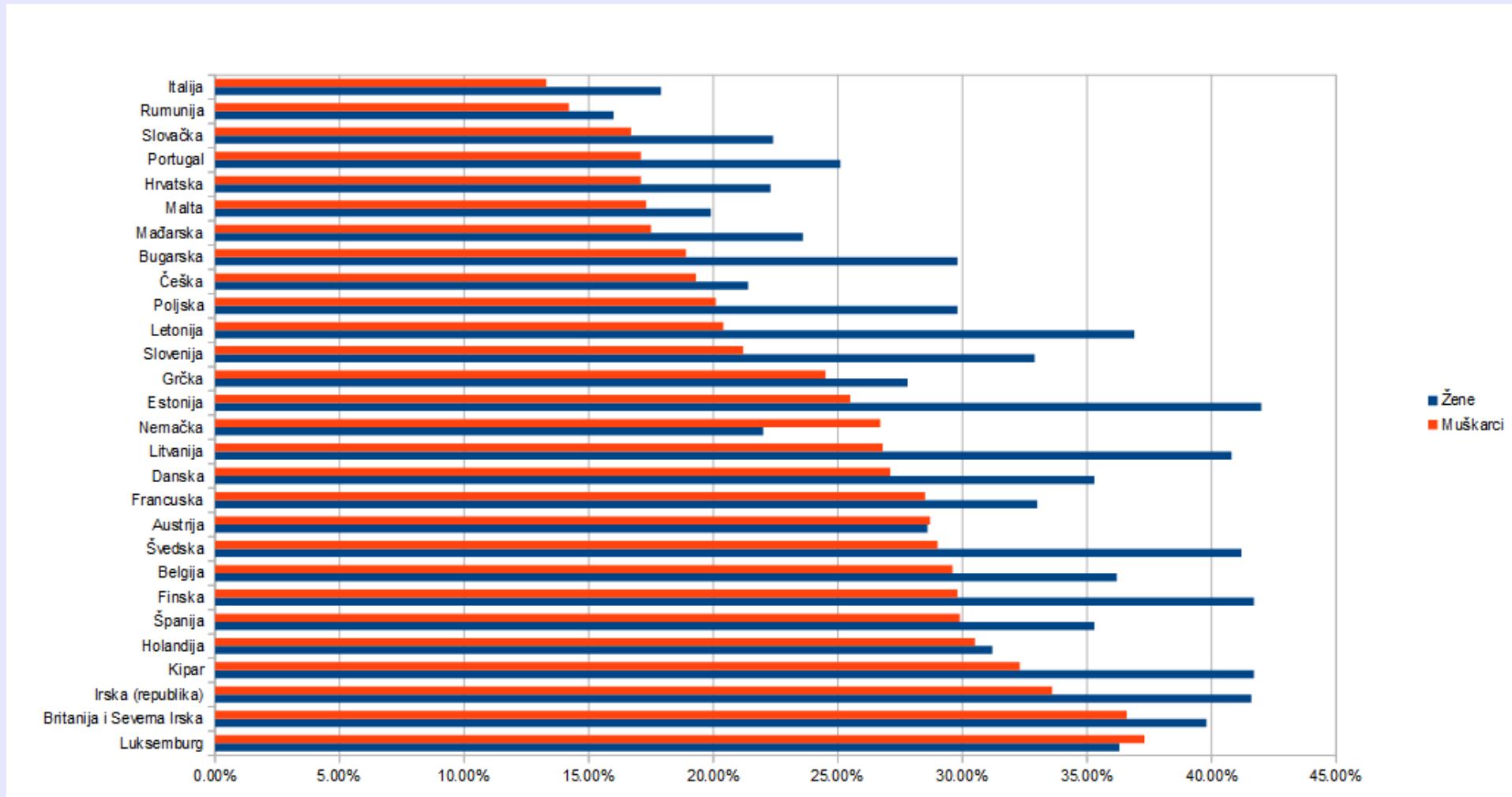
3. Žene u EU

3.1. Parlamentarna zastupljenost 1990/1997 i 2016: podaci Svetske banke

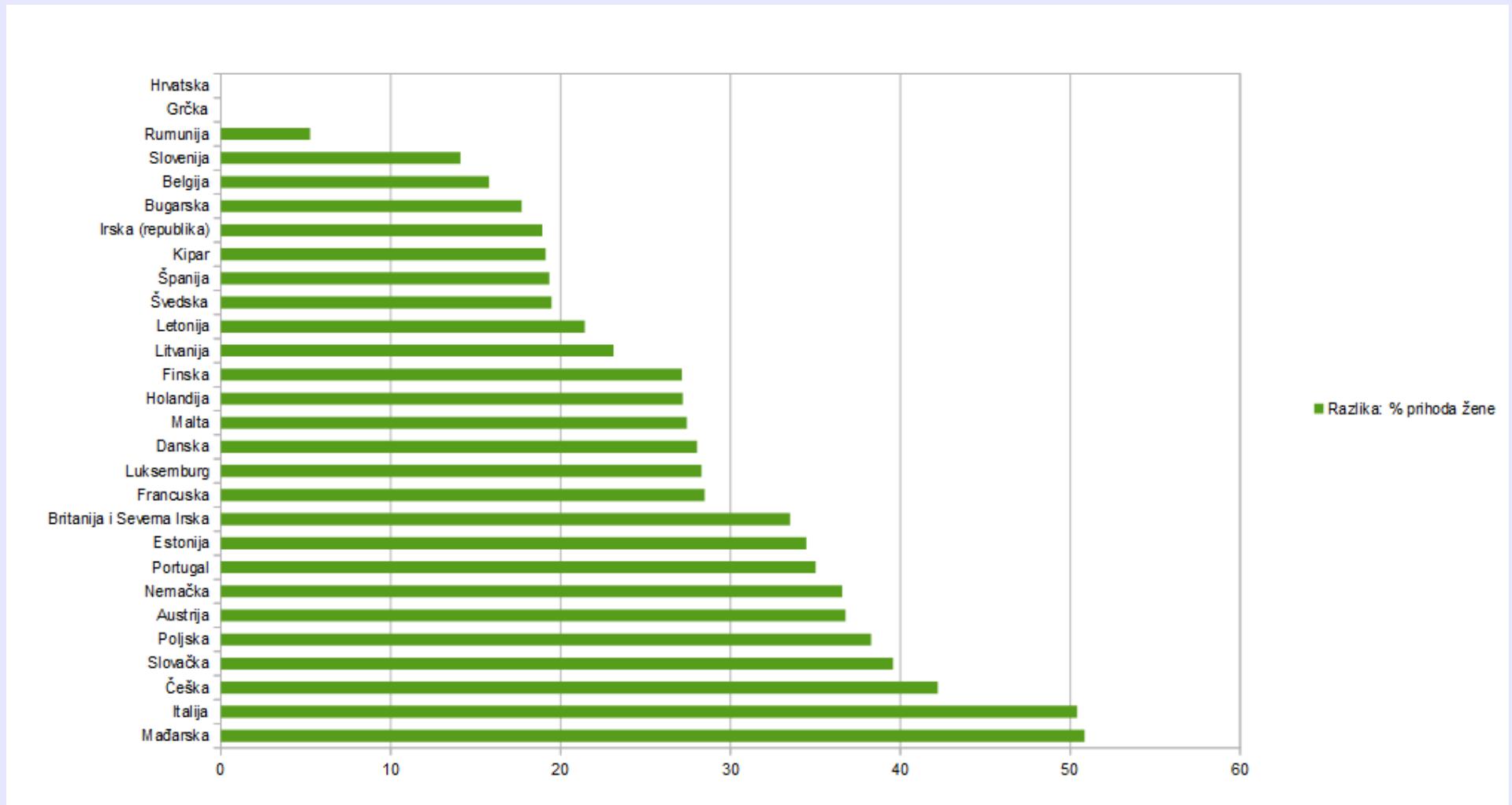
3. Žene u EU

3.2. Muškarci i žene sa višim i visokim obrazovanjem (5-8 stopen ISCED) starosti od 15 do 64 godine: podaci Eurostata

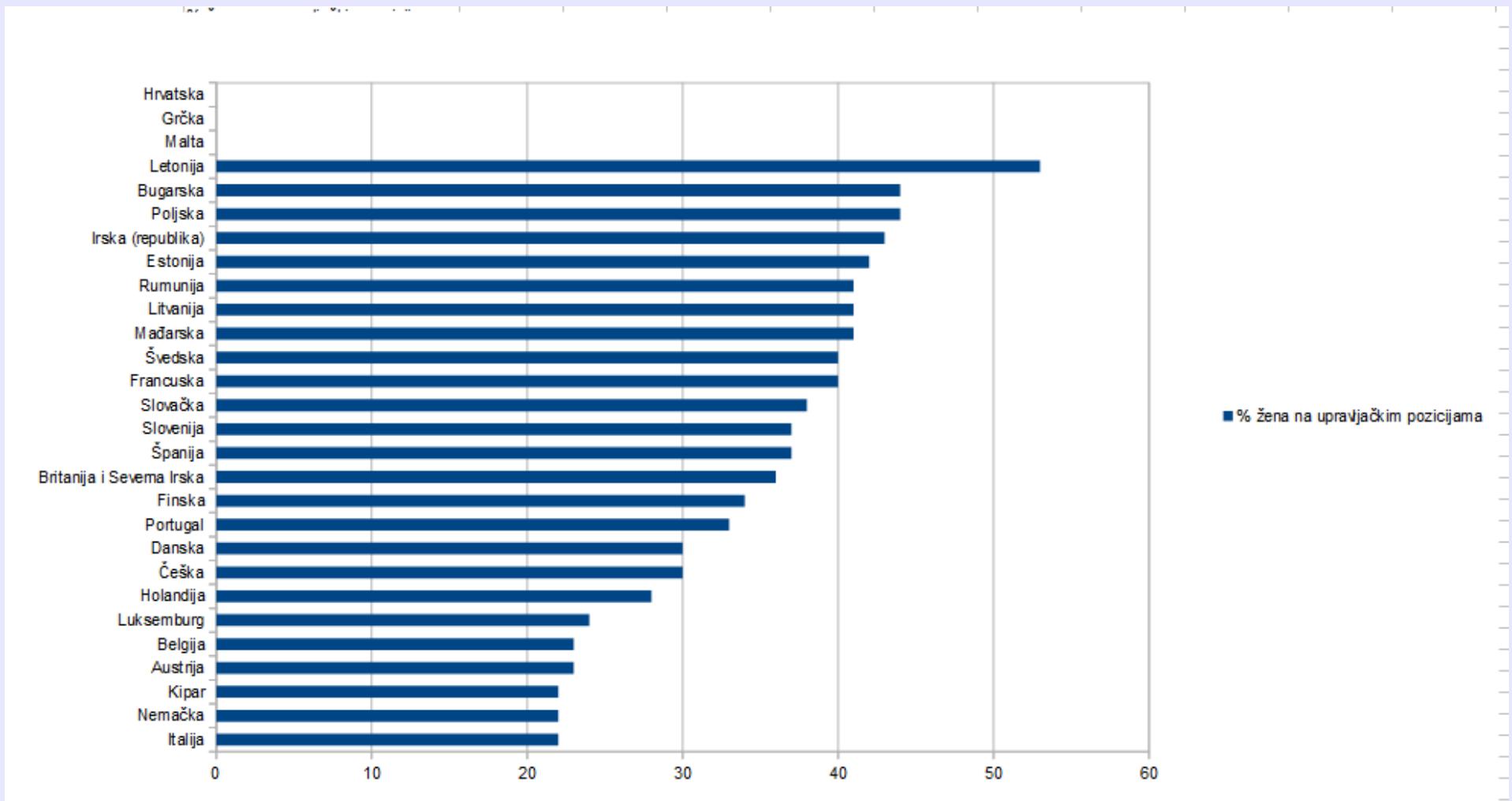
3. Žene u EU

3.3. Razlike u prihodima: podaci Eurostata

3. Žene u EU

3.4. Žene na upravljačkim pozicijama: podaci Eurostata

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.1. Pravo na prekid trudnoće

Zemlje u kojima prekid trudnoće nije dozvoljen ni kada je život žene ugrožen:

- OES: Čile
- Evropa: Malta
- Latinska Amerika i Karibi: Dominikanska Republika, Salvador, Nikaragva

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.1. Pravo na prekid trudnoće

Zemlje u kojima prekid trudnoće nije dozvoljen ni kada je ugroženo fizičko zdravlje žene:

- OES: Čile, Irska
- Evropa: Andora, Malta, Monako, San Marino
- Latinska Amerika i Karibi: Antigva i Barbuda, Argentina, Brazil, Dominika, Dominikanska Republika, Gvatemala, Haiti, Honduras, Paragvaj
- Istočna Azija i Pacifik: Kiribati, Maršalska ostrva, Mikronezija, Palau, Brunej, Indonezija, Mjanmar
- Južna Azija: Bangladeš, Butan

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.1. Pravo na prekid trudnoće

Zemlje u kojima prekid trudnoće nije dozvoljen ni kada je ugroženo fizičko zdravlje žene:

- Subsaharska Afrika: Angola, Centralnoafrička Republika, Demokratska Republika Kongo, Džibuti, Gabon, Gvineja Bisao, Lesoto, Madagaskar, Mali, Malavi, Mauricijus, Mauritanijska, Niger, Obala Slonovače, Republika Kongo, Sao Tome i Prinsipe
- Severna Afrika i Srednji Istok: Egipat, Iran, Irak, Liban, Libija, Katar, Oman

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.1. Pravo na prekid trudnoće

Zemlje koje dozvoljavaju prekid trudnoće na zahtev:

- OEES: Austrija, Australija, Belgija, Kanada, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Nemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Letonija, Meksiko, Holandija, Norveška, Portugal, Slovačka, Slovenija, Švedska, Švajcarska, Turska, SAD
- Istočna Evropa i Centralna Azija: Albanija, Azerbejdžan, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Gruzija, Jermenija, Kazahstan, Kirgistan, Litvanija, Makedonija, Moldavija, Mongolija, Crna Gora, Rusija, Rumenija, Srbija, Ukrajina, Tadžikistan, Turkmenistan, Uzbekistan

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.1. Pravo na prekid trudnoće

Zemlje koje dozvoljavaju prekid trudnoće na zahtev:

- Latinska Amerika i Karibi: Gvajana, Kuba
- Subsaharska Afrika: Zelenortska Ostrva, Južna Afrika
- Severna Afrika i Srednji Istok: Bahran, Tunis
- Južna Azija: Nepal
- Istočna Azija i Pacifik: Kambodža, Kina, Severna Koreja, Singapur, Vijetnam

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.2. Zemlje u kojima jednakost pred zakonom nije zagarantovana ustavom

Australija, Bosna i Hercegovina, Bocvana, Češka, Danska,
Izrael, Novi Zeland, Norveška, Panama, Saudijska Arabija,
Britanija i Severna Irska

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta
4.3. Zemlje u kojima je potčinjavanje željama muža
zakonska obaveza žene

Demokratska Republika Kongo, Egipt, Gabon, Iran, Malezija,
Mali, Sudan, UAE, Zapadna obala i Gaza, Jemen

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta

4.4. Zemlje u kojima muški i ženski supružnici nemaju
jednako pravo na imovinu

Kameron, Čile, Demokratska Republika Kongo, Kongo,
Obala Slonovače, Ekvador, Gabon, Haiti, Mauritanijska, Filipini

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta
4.5. Zemlje u kojima muška i ženska deca nemaju
jednako pravo na nasleđivanje roditelja

Alžir, Bangladeš, Egipt, Indonezija, Iran, Jordan, Kuvajt,
Liban, Lesoto, Malezija, Mali, Mauritanija, Moroko, Nepal,
Oman, Pakistan, Saudijska Arabija, Senegal, Sudan, Sirija,
Tanzanija, Tunis, Uganda, UAE, Zapadna obala i Gaza, Jemen

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta
4.6. Zemlje u kojima muški i ženski supružnici nemaju
jednako pravo na nasleđivanje supružnika

Alžir, Bangladeš, Burundi, Egipat, Gvineja, Indonezija, Iran,
Jordan, Kuvajt, Liban, Malezija, Mauritanijska, Moroko, Nepal,
Oman, Pakistan, Saudijska Arabija, Senegal, Sudan, Sirija,
Tanzanija, Tunis, Uganda, UAE, Zapadna obala i Gaza, Jemen

4. UN Žene 2011: Izveštaj o napretku žena sveta
4.7. Zemlje u kojima su jednaki prihodi za jednak rad
muškarca i žene regulisani zakonom

Alžir, Angola, Argentina, Jermenija, Australija, Azerbejdžan, Bangladeš, Belorusija, Belgija, Benin, Bolivija, Brazil, Bugarska, Burkina Faso, Burundi, Kambodža, Kanada, Čad, Hrvatska, Češka, Danska, Ekvador, Fidži, Grčka, Gvineja, Mađarska, Irska, Italija, Kenija, Južna Koreja, Kosovo, Kirgistan, Lao PDR, Letonija, Lesoto, Madagaskar, Malavi, Mauricijus, Moldova, Crna Gora, Maroko, Namibija, Holandija, Niger, Norveška, Paragvaj, Filipini, Poljska, Portugal, Španija, Tajvan (Kina), Tadžikistan, Tanzanija, Togo, Uganda, Britanija i Severna Irska, SAD, Urugvaj, Vijetnam, Zimbabve

Napredak žena?

c.1600

2011

Motivacija

- Doprinos razumevanju položaja žena u Srbiji

Pretpostavke

- Značenje reči usvaja se kroz primere njene upotrebe
- Aktuelna upotreba reči odraz je, između ostalog, i aktuelnih društvenih odnosa
- SrpKor2013 odgovara jezičkom iskustvu prosečnog govornika srpskog jezika

Rečnik Matice srpske: „I ona je svršila iste škole kao i on.“

адвокатица ж 1. *адвокатова жена.* — Ја бих волио на њезину мјесту да останем госпођица Корићева Лизинска... него ли госпођа адвокатица Сламнићка. *Дал.* 2. *женска особа адвокат.* — И она [је] свршила исте школе као и он. Адвокатица. А мени је па свеједно: адвокат или адвокатица, само да једном свршим ствар. *Пол.* 1958.

апотекарица ж = апотекарка 1. *женска особа апотекар.* 2. *апотекарева жена.*

Rečnik Matice srpske: „Žene rade—muškarci šefuju.“

шёфовица и шёфовица ж *шефова жена; шефица.* — Припаше место кецелье неку стару сукњу госпође Перке шефовице. *Срем.;* *Кл. Рј.*

шёфовати и шефовати, -фујём несврш. бити *шеф, руководити.* — Данас предаје студентима . . . и шефује у Заводу који је он створио. *Bj. 1970.* Жене раде — мушкарци шефују. *ВУС 1972.*

Rečnik Matice srpske: anatema i švrća

анатема ж грч. 1. цркв. *искључење из црквене заједнице; проклетство; свечана осуда, укор.* — Али послије дуге срђње и... анатема признаду [Грци] српског патријарха. *Вук.* 2. в. *анатемњак* (2). — Ђути, жено, ... какво дете! Оно је бог створио да буде мушки, па га анатеме претвориле у девојку. *Ранк.*

Изр. ~ га (те) било *проклет био; бацити анатему, ударити анатему проклети.*

женскāћ, -аћа м в. *женско.* — Ако и овога пута буде женскаћ, ја... конопче па о греду. *Рад. Д.*

шврћа м = шврћо 1. *малишан, дечкић.* — Још као шврћа волео [је] да се трина међу одрасле. *Поп. Ј.* Нека се женски пород прошара мало шврћама. *Рад. Д.* 2. *пеј. заст. мекушац, слабић.* — Бикао [је] и хулио на Нијемце и на све своје земљаке из царства аустријскога, називајући их шврћама. *Вук.*

Rečnik Matice srpske: muž iz šale

ако везн. 1. *погодбени* (гдекад појачан са «ли»): под условом да, под увјетом да; у случају да. 2. *допусни* (чешће са «и» уза се, понекад и са «све»): иако, мада, премда, макар да.
— Ако си ми и отац, кад се подсмеваш, ја ћу, бога ми, да бијем. *Глиши.* Ми се жене рађамо с том судбином да слушамо мужеве, све ако су глупаци. *Вел.* 3. *намерни*: да, еда,

муж м (вок. мужу; мн. мужеви) 1. а. *ожењен* човек (у односу према женити), *мушки брачни друг, супруг.* — Он је муж и онда нема посла код куће. *Дом.* С мужем својим није живјела у заједници. *Том.* б.

шале прил. 1. лако, као од шале; шалећи се, не озбиљно. — Кога моје вино обори, тај се не диже шале. *Срем.* Могаше шале пробити земљу. *Брл.* Ако си се ти шале женио, ја сам се збила удавала. *Вук Рј.* 2. покр. доиста, управо. — Ама и свирач је, нема га шале. *Глиши.* Имају сестру, да је није шале у свој капетанији. *И.*

Rečnik Matice srpske: žena ili životinja

ајгируша ж *млада кобила, омица; фиг. пеј. похотљива, путена женска особа.*

аждаја ж тур. 1. празн. *огромна пројдрљива неман, змај.* — Видео [сам] како по соби промичу неке сенке, а иза њих се цилитају некакве аждаје, зелене као трава, с грдним отвореним чељустима. *Ком.* 2. **фиг. а.** *оно што је пројдрљиво и грабљиво; оно што мори свет.* — И вјештачком руком [Мујо] изновице даје: »Ево, изјелице, ево вам, аждаје!« *Вел.* Дигла се је проклета аждаја [Турци] да пројдира шаку сиротиње. *НП Вук.* **б.** *погрд. зла, опака жена.* — У кући ме држала одлучна воља домаћина, који ме је жељезном снагом бранио пред својом аждајом. *Киш.*

Obratni asocijativni rečnik srpskoga jezika: pridevi

- Čovek: pobožan, dobar, mudar, razuman, velik
- Žena: voljena, moćna, mudra, visoka, okrugla
- Muškarac: strastan, grub, jači, hrabar, nežan
- Muž: veran, voljen, nežan, zvanični, grub

Pridevski atribut

- Pridevi, pridevske sintagme, pridevske zamenice i redni brojevi čiji se sadržaj pripisuje imeničkom pojmu označenom glavnom reči, pri čemu se to pripisivanje formalno obeležava kongruencijom u rodu, broju i padežu
- Pridevske sintagme nisu obrađene
- Jaka značenjska veza imenice i pridevskog atributa koji joj neposredno prethodi čini ove sintagme podložnim idiomatizaciji („poštena žena“, „pravi muškarac“, „veliki čovek“)

Pretraga korpusa: učestalost posmatranih imenica i pridjeva ispred njih

IMENICA	UPIT 1	BROJ REZULTATA	UPIT 2	BROJ REZULTATA
ČOVEK	[lemma="cyovek"]	65345	[pos="A"][lemma=cyov ek]	20650
ŽENA	[lemma="zxena"]	56402	[pos="A"][lemma="zxe na"]	11606
MUŠKARAC	[lemma="musxkarac"]	15183	[pos="A"][lemma="mu sxkarac"]	2890
MUŽ	[lemma="muzx"]	6994	[pos="A"][lemma="mu zx"]	1129

Pretraga korpusa: lista učestalosti za [pos="A"] [lemma="cyovek"]

lema	freq
prvi cyovek	3631
mlad cyovek	780
drugi cyovek	562
obician cyovek	392
prav cyovek	282
poslovan cyovek	277
dobar cyovek	271
savremen cyovek	267
sam cyovek	236
velik cyovek	208
bogat cyovek	195
star cyovek	194
glavni cyovek	154
moderan cyovek	150
cyelni cyovek	149
mali cyovek	149
slobodan cyovek	144
nov cyovek	139
trecxi cyovek	138
srecxan cyovek	124
isti cyovek	117
jedini cyovek	116
cyetvrzi cyovek	115
odrastao cyovek	111
zxiv cyovek	104
posxten cyovek	96
nesrecxan cyovek	93
pametan cyovek	92

Pretraga korpusa: lista učestalosti za [pos="A"] [lemma="zxena"]

lema	freq
mlad zxena	934
prvi zxena	635
drugi zxena	392
lep zxena	388
star zxena	258
mnogi zxena	188
poslovan zxena	166
jedini zxena	159
nesrecxan zxena	139
uspesxan zxena	138
zaposlen zxena	127
prav zxena	122
udat zxena	116
bivsxi zxena	106
trudan zxena	96
nijedan zxena	82
trecxi zxena	75
mocxan zxena	74
godisxnxi zxena	63
srpski zxena	62
volxen zxena	58
nezaposlen zxena	56
dobar zxena	54
bogat zxena	49
obrazovan zxena	49
savremen zxena	48
mrtav zxena	46
sredovecyan zxena	45

Pretraga korpusa: lista učestalosti za [pos="A"] [lemma="musxkarac"]

lema	freq
mlad musxkarac	176
star musxkarac	120
nepoznat musxkarac	119
drugi musxkarac	114
mnogi musxkarac	84
prav musxkarac	76
godisxnxi musxkarac	69
odrastao musxkarac	56
sredovecyan musxkarac	55
ozxenxen musxkarac	51
uspesxan musxkarac	49
naoruzxan musxkarac	48
savremen musxkarac	40
muslimanski musxkarac	34
srpski musxkarac	31
moderan musxkarac	24
sposoban musxkarac	24
maskiran musxkarac	21
nijedan musxkarac	21
trecxi musxkarac	20
jedini musxkarac	19
prvi musxkarac	19
sam musxkarac	17
bogat musxkarac	16
beo musxkarac	15
danasxnxi musxkarac	15
idealan musxkarac	15
krupan musxkarac	14

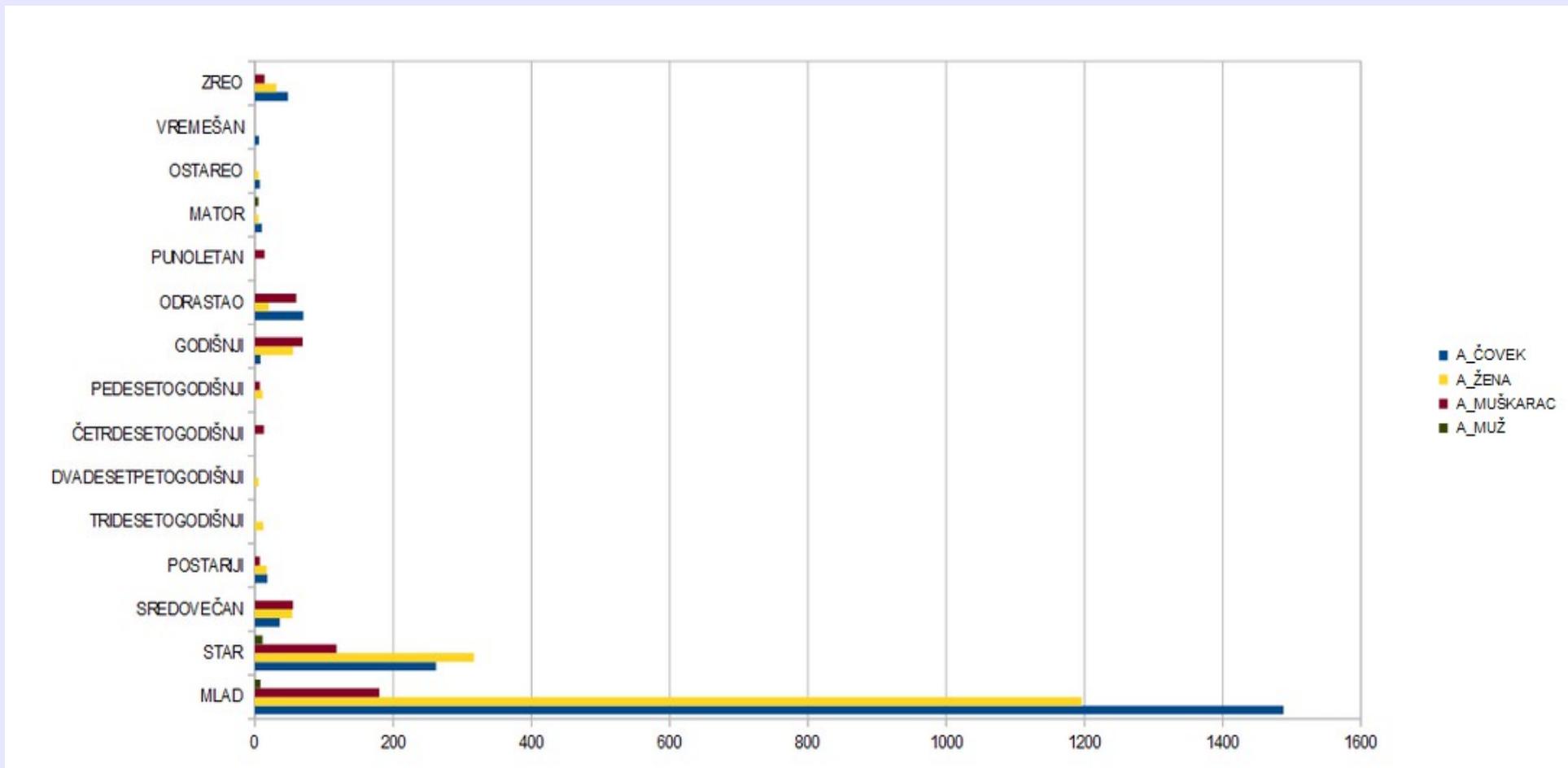
Pretraga korpusa: lista učestalosti za [pos="A"] [lemma="muzx"]

lemma	freq
bivsxi muzx	116
pokojni muzx	53
prvi muzx	50
drugi muzx	38
buducxi muzx	34
dobar muzx	22
Ixubomoran muzx	21
slavan muzx	19
nasilan muzx	17
nov muzx	15
bogat muzx	12
prevaren muzx	12
sadasxnxi muzx	10
star muzx	10
knezxev muzx	7
lep muzx	7
nevencyan muzx	7
trecxi muzx	7
mrtav muzx	6
uspesxan muzx	6
poslednxni muzx	5
umrli muzx	5
divan muzx	4
drag muzx	4
dyandrlxiv muzx	4
mator muzx	4
mlad muzx	4
neveran muzx	4

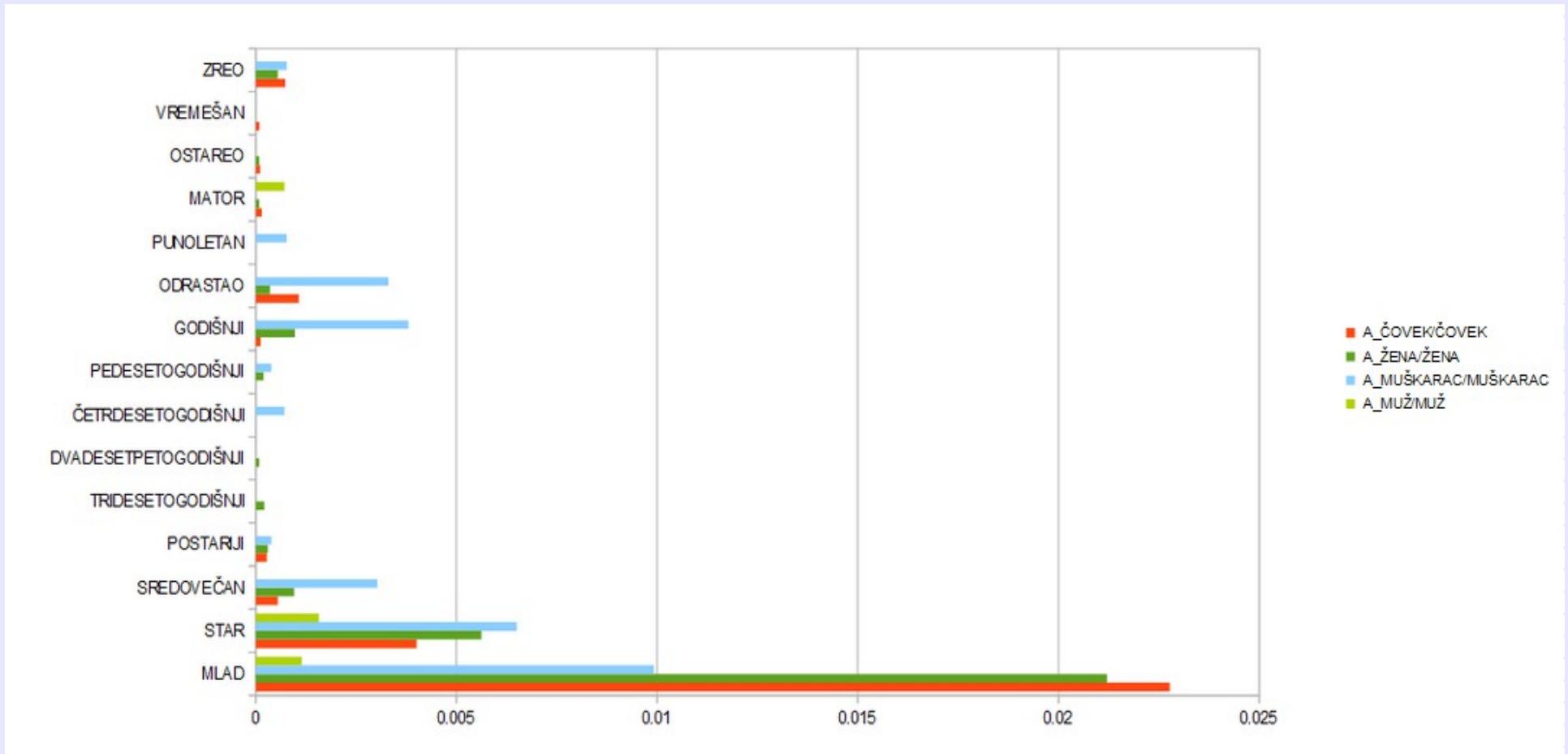
Klasifikacija prideva

1. Životno doba
2. Fizički izgled
3. Stanje
4. Predispozicije
5. Subjektivna ocena
6. Društveni i lični status
7. Model ličnosti
8. Iстicanje i izdvajanje
9. Припадност
10. Односи

1.1. Životno doba: ceo korpus

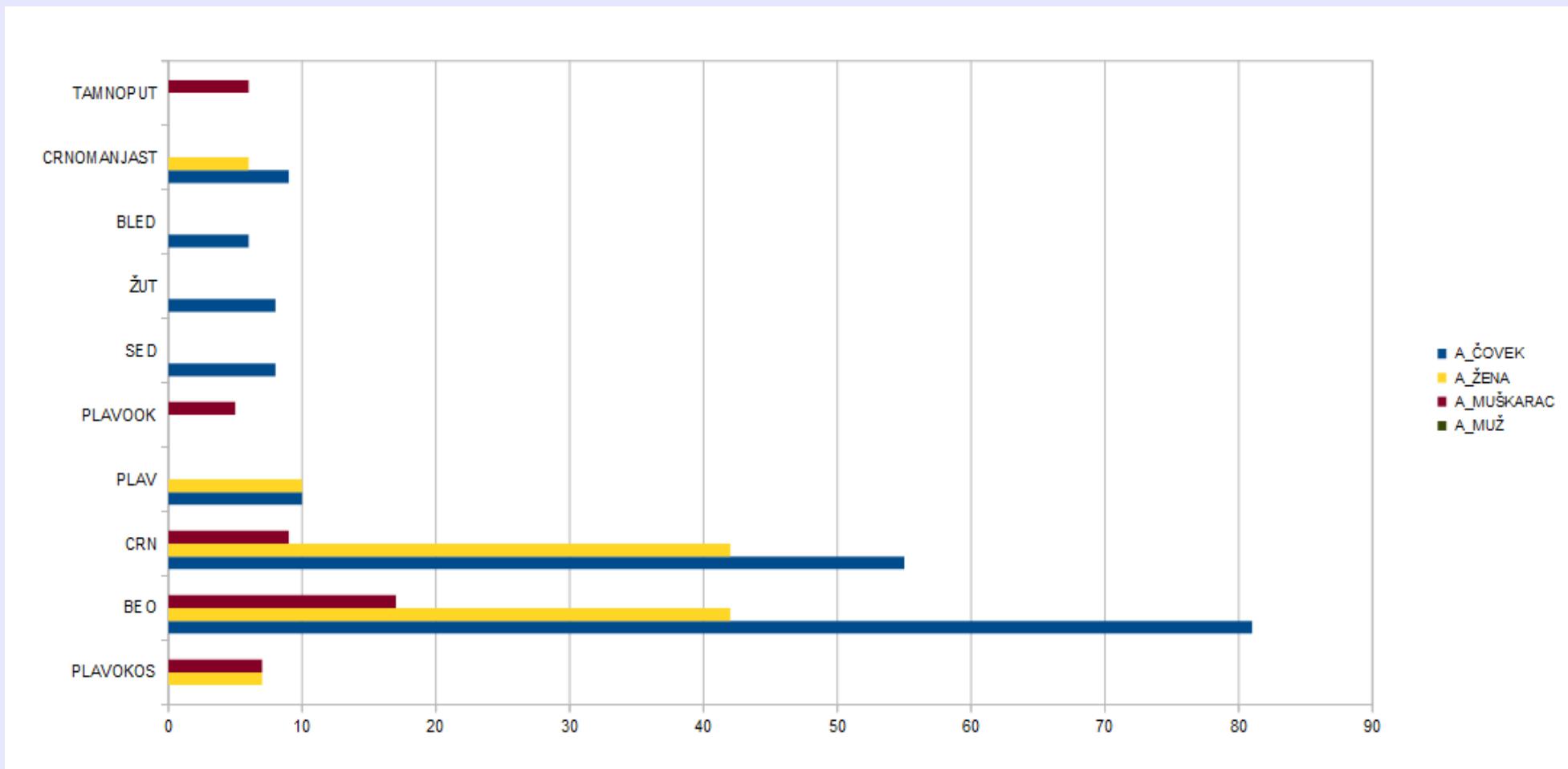
1.2. Životno doba: korpus imenice

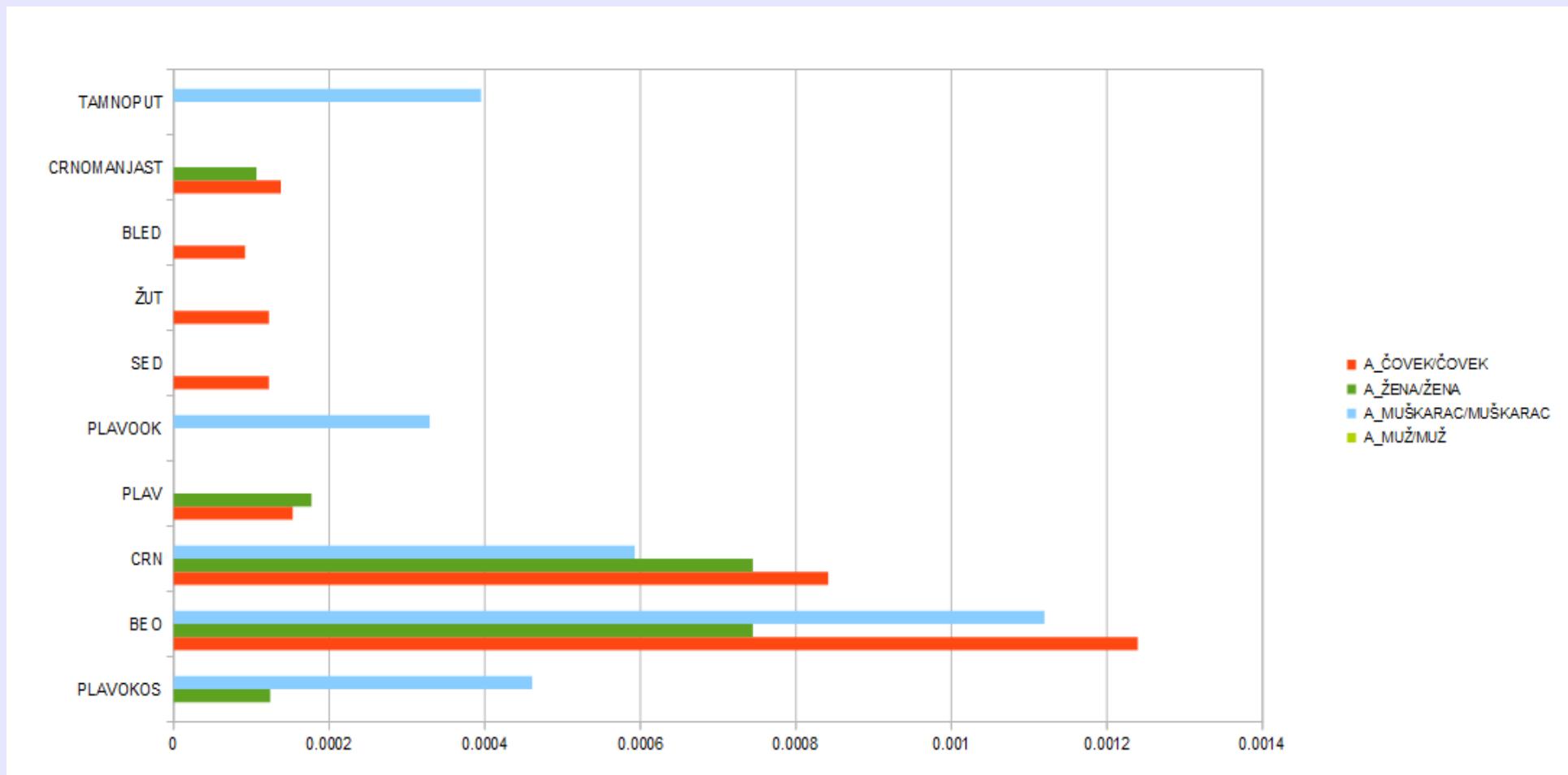
2. Fizički izgled: podgrupe

- a) Boja
- b) Figura
- c) Trenutna pojava

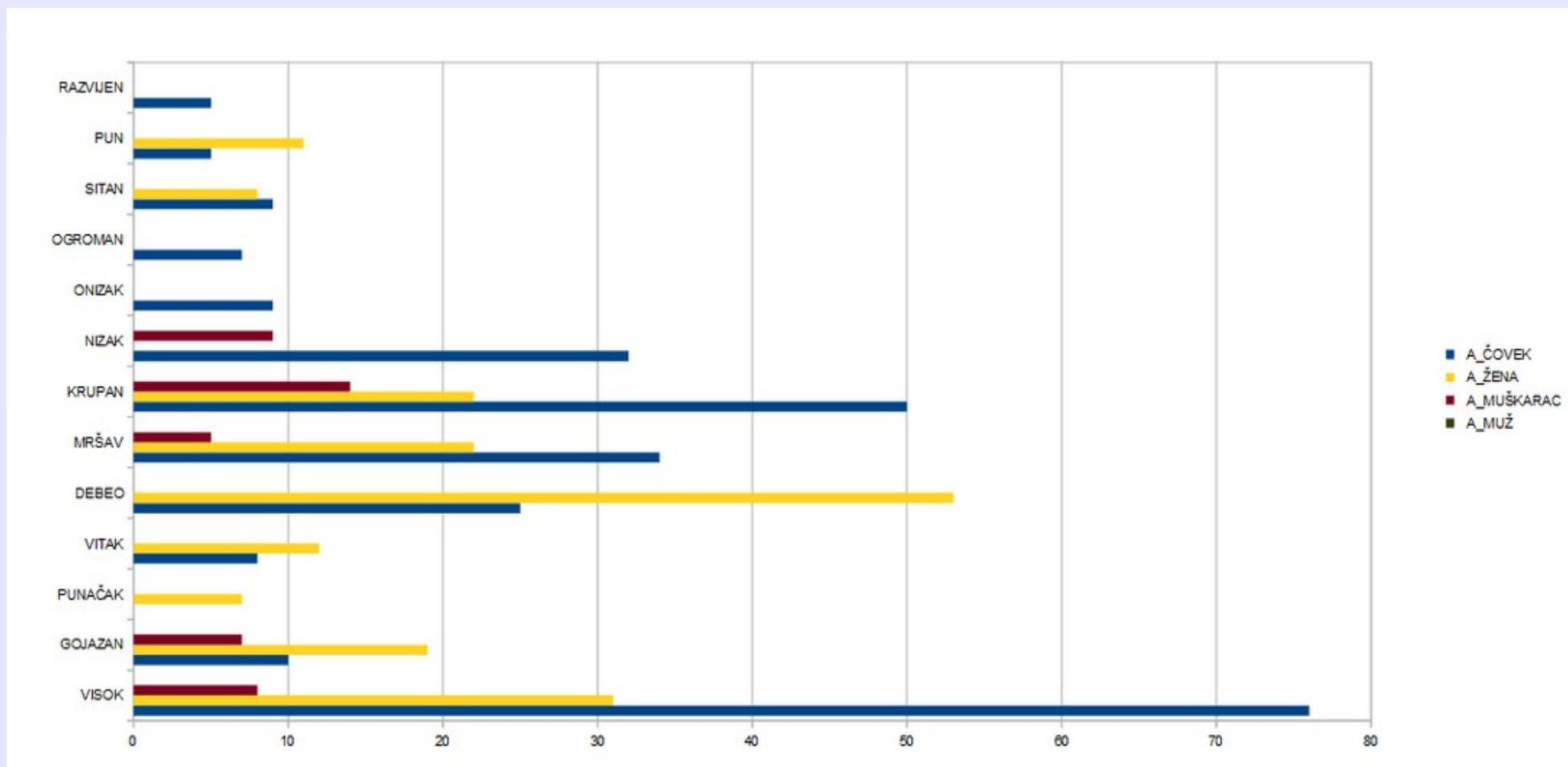
2.a.1. Boja: ceo korpus

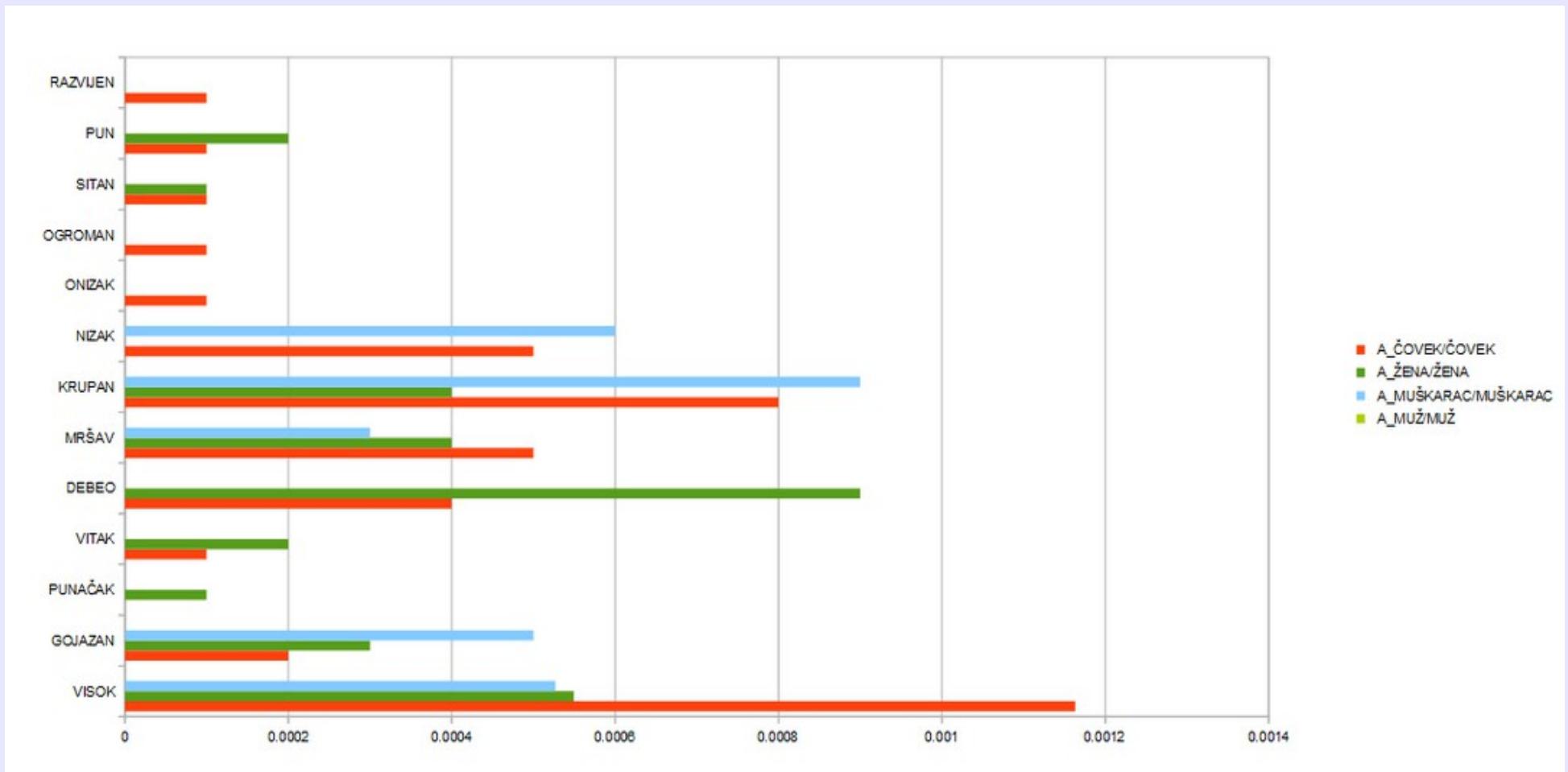
2.a.2. Boja: korpus imenice

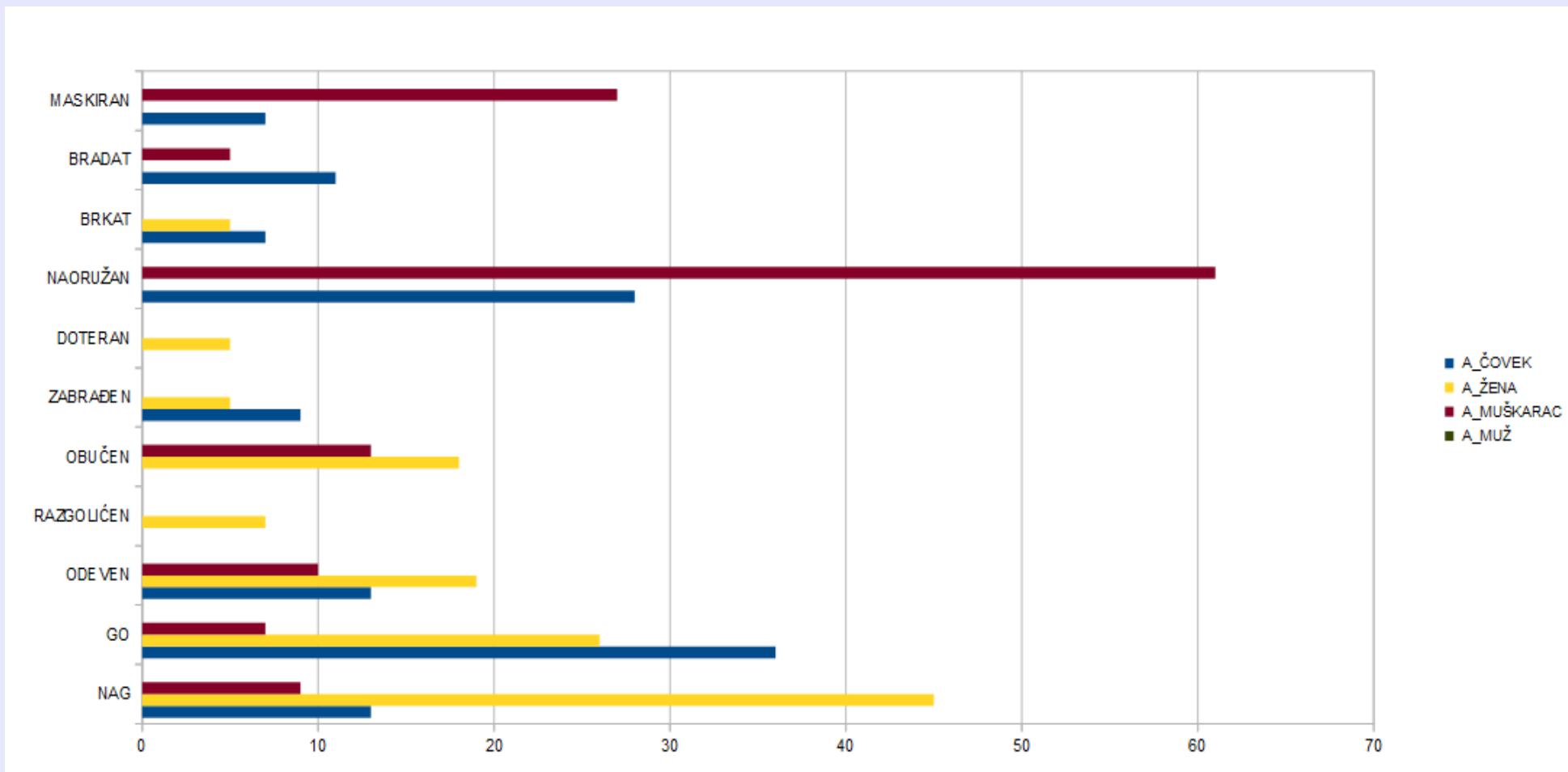
2.b.1. Figura: ceo korpus

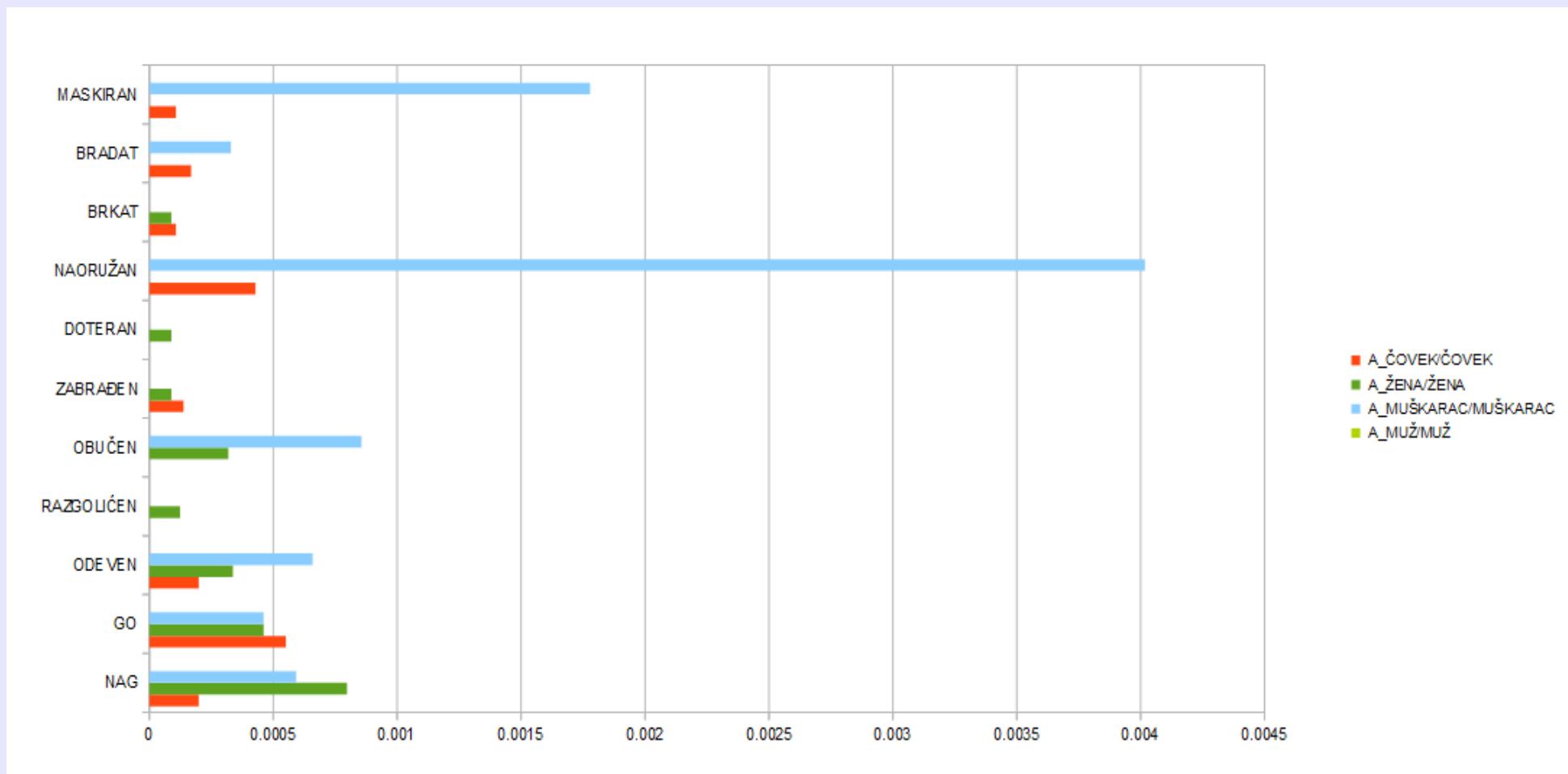
2.b.2. Figura: korpus imenice

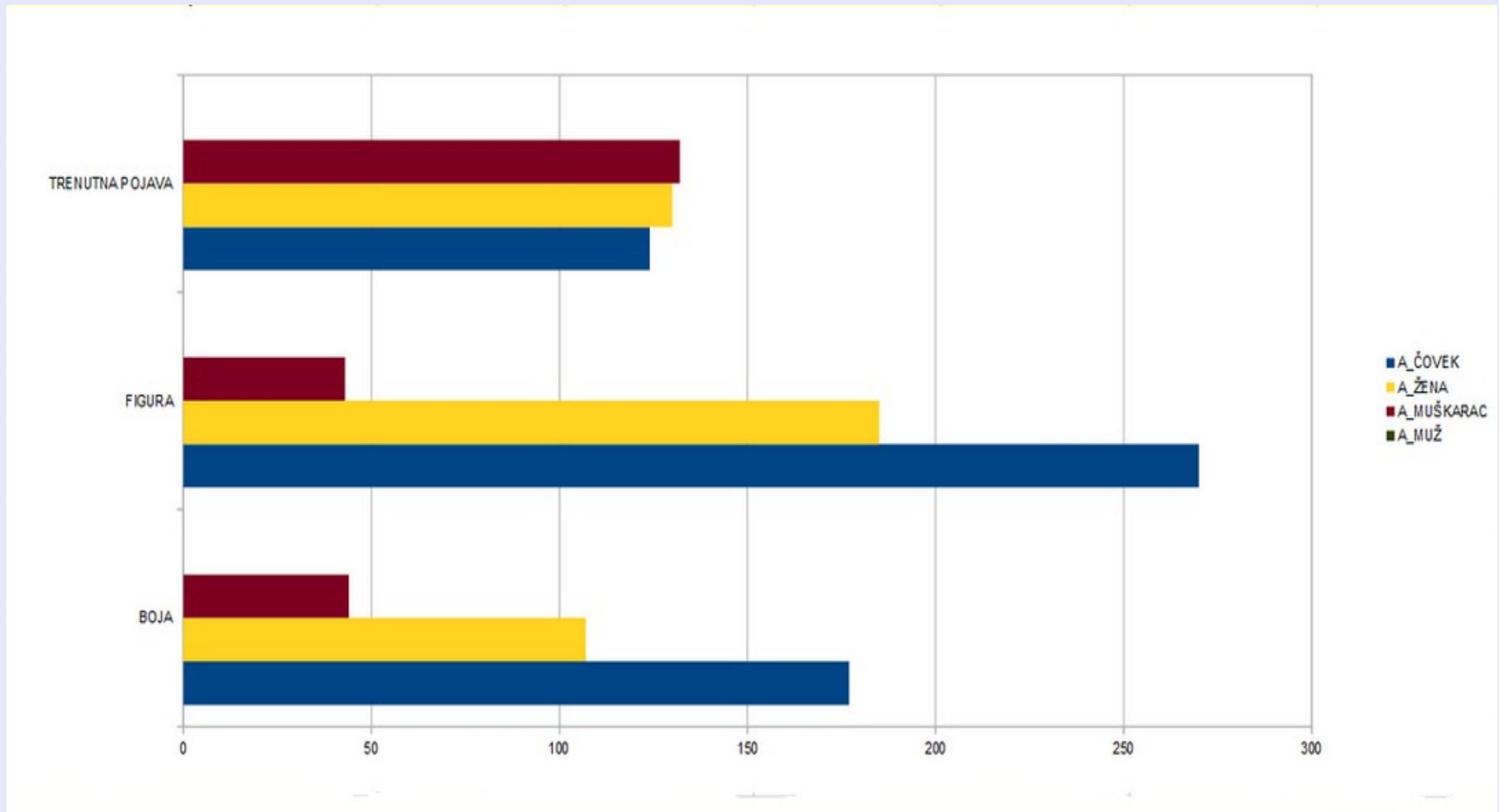
2.c.1. Trenutna pojava: ceo korpus

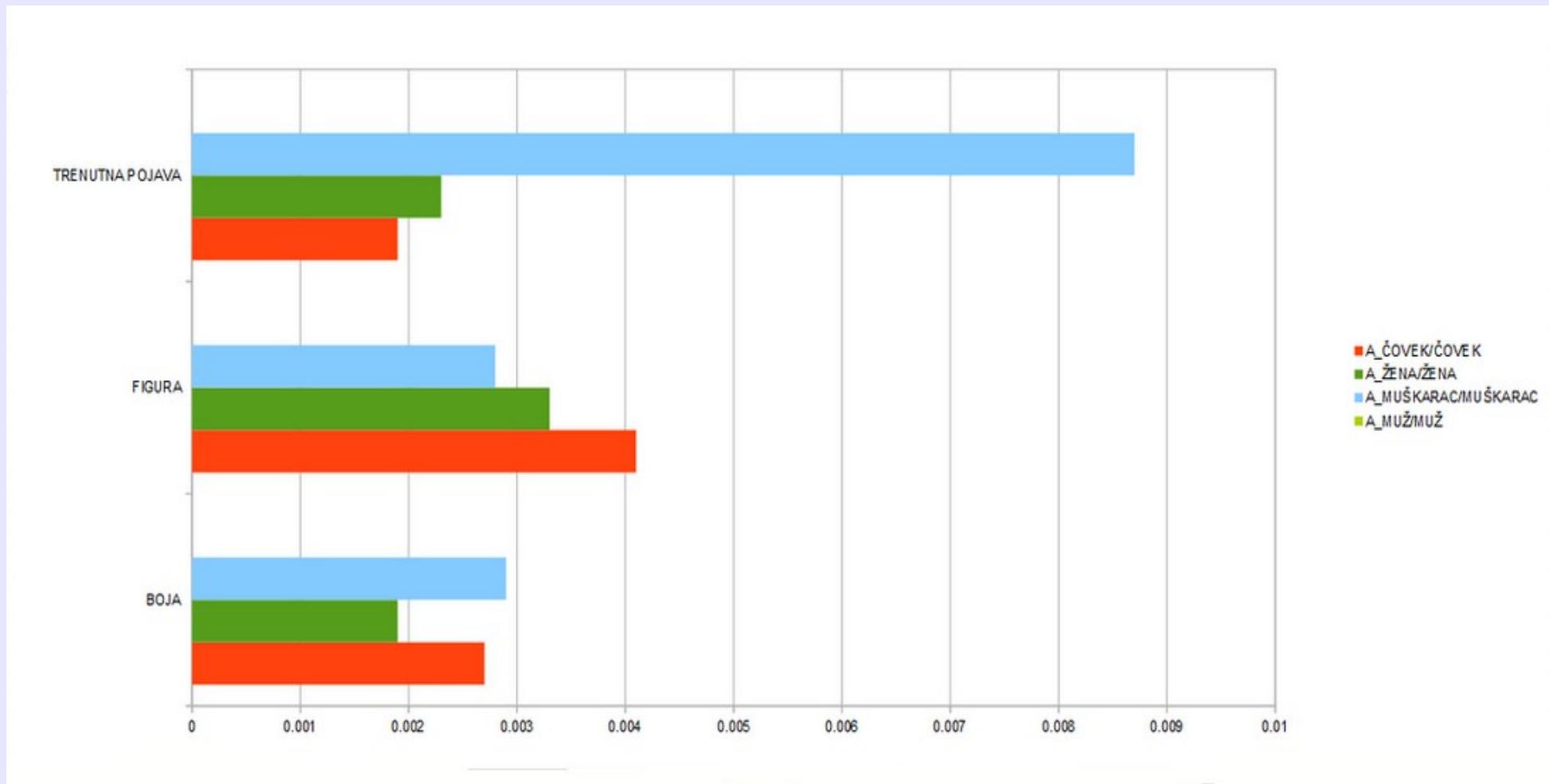
2.c.2. Trenutna pojava: korpus imenice

2.1. Fizički izgled: pregled podgrupa za ceo korpus

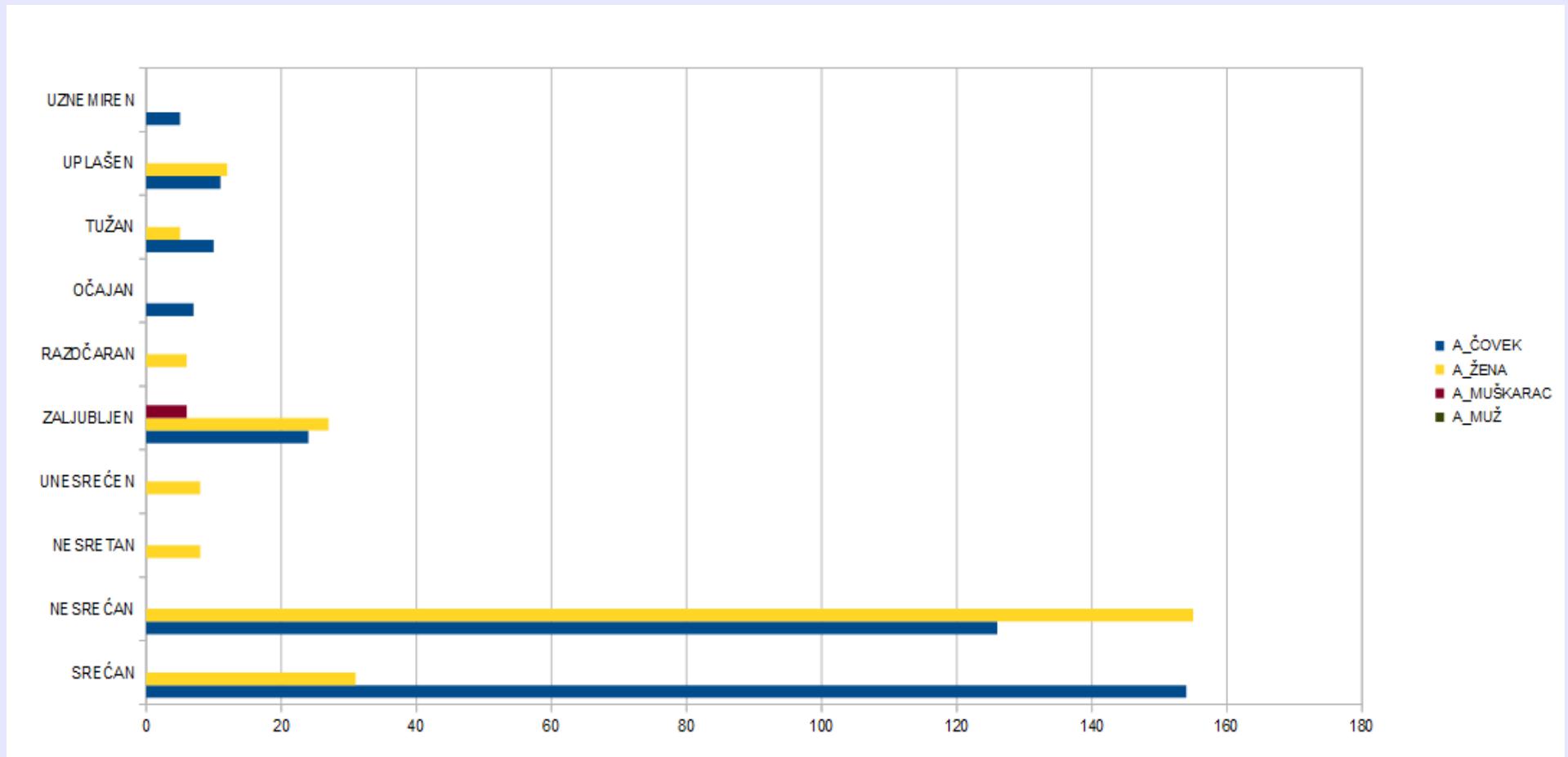
2.2. Fizički izgled: pregled podgrupa za korpus imenice

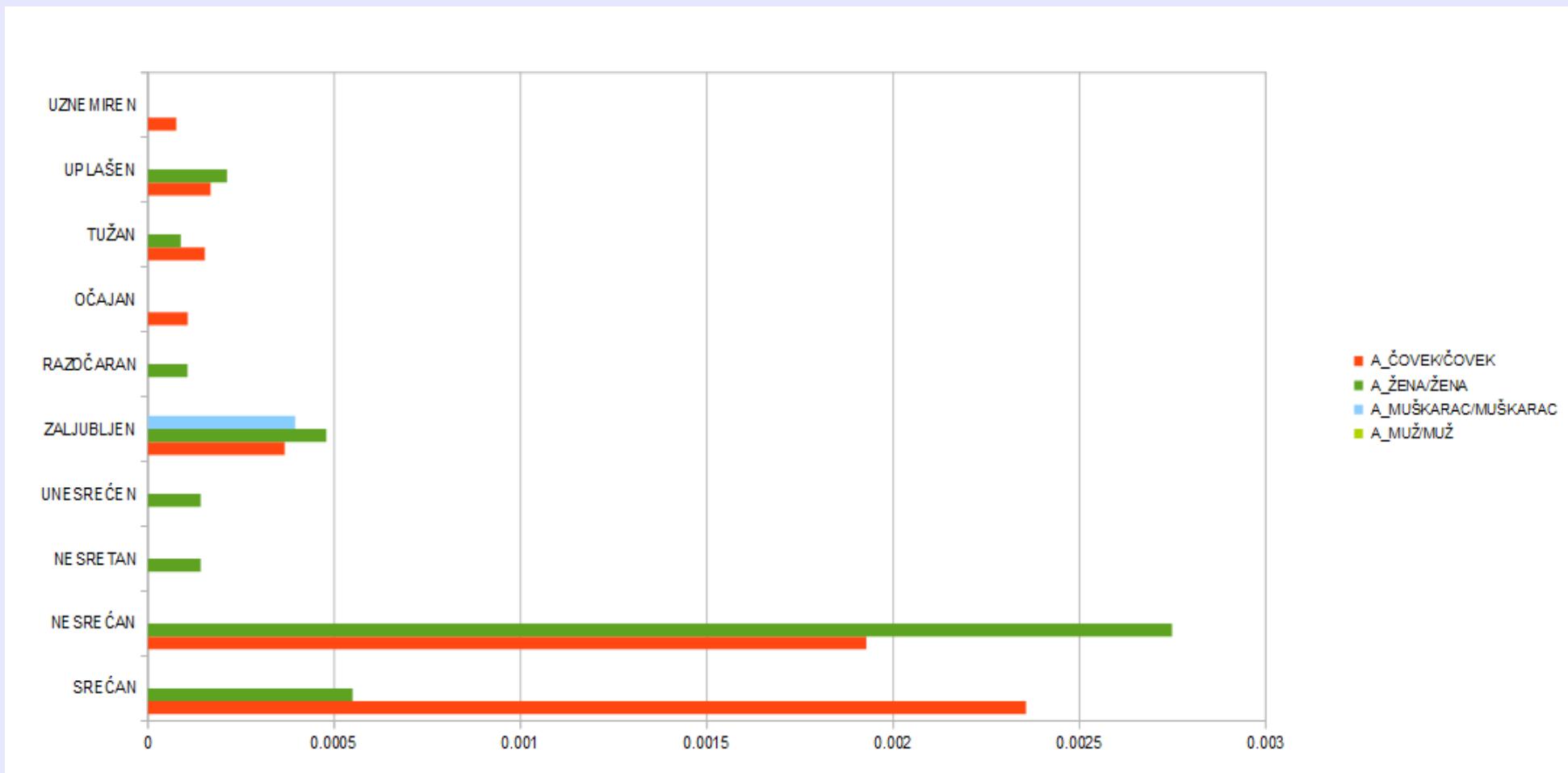
3. Stanje: podgrupe

- a) Emotivno
- b) Trajno fizičko
- c) Prolazno psihofiziološko

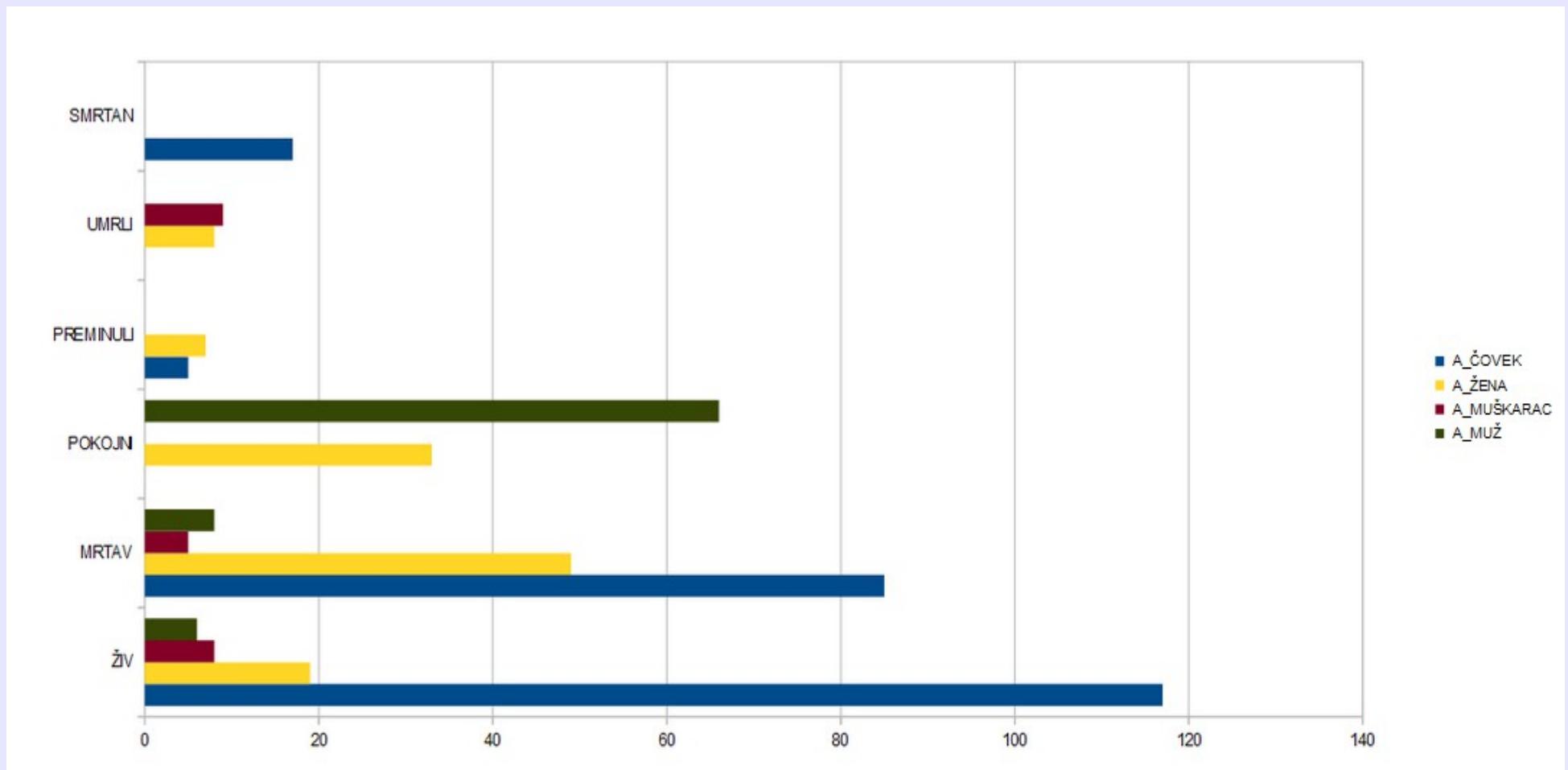
3.a.1. Emotivno stanje: ceo korpus

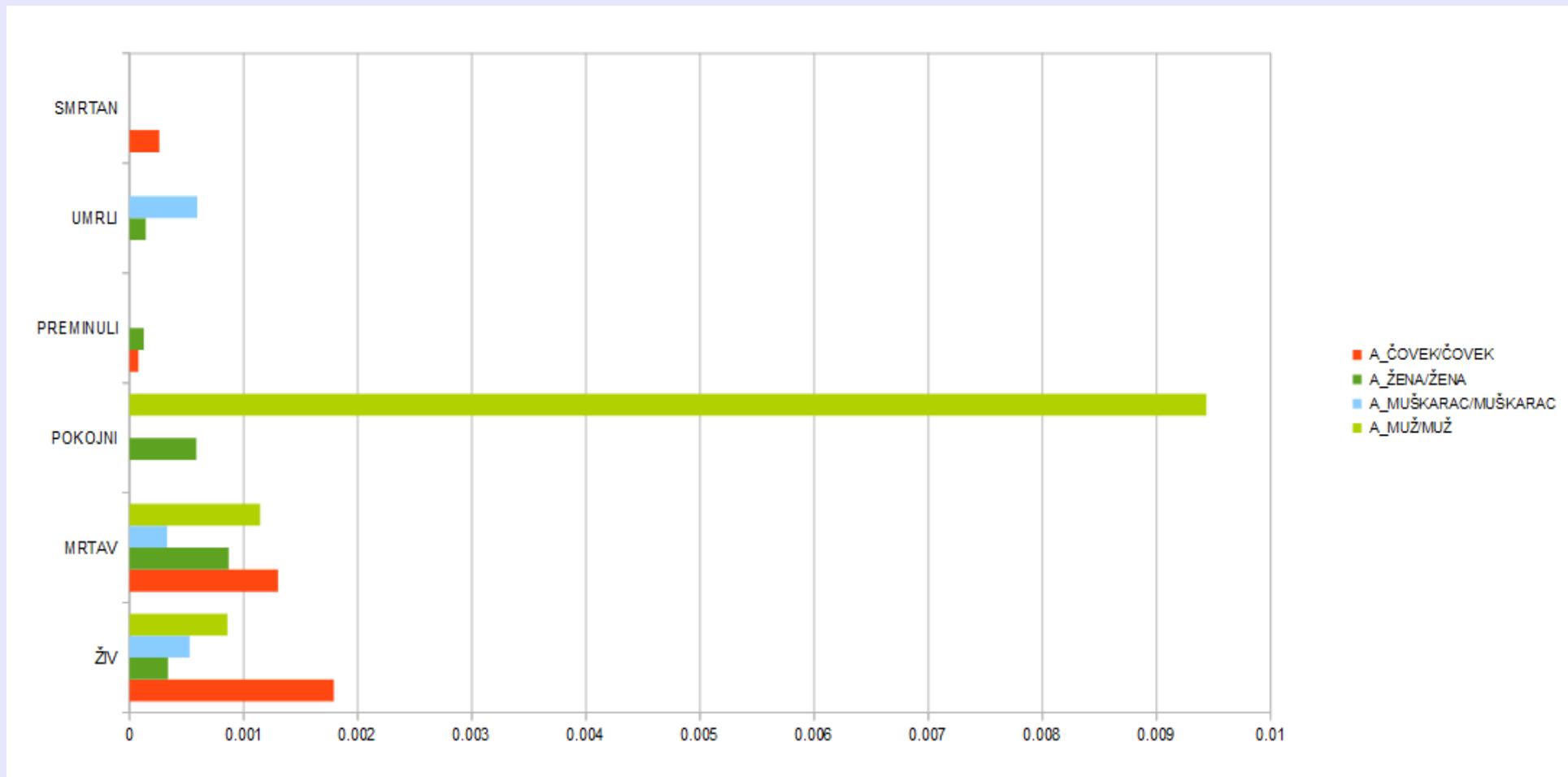
3.a.2. Emotivno stanje: korpus imenice

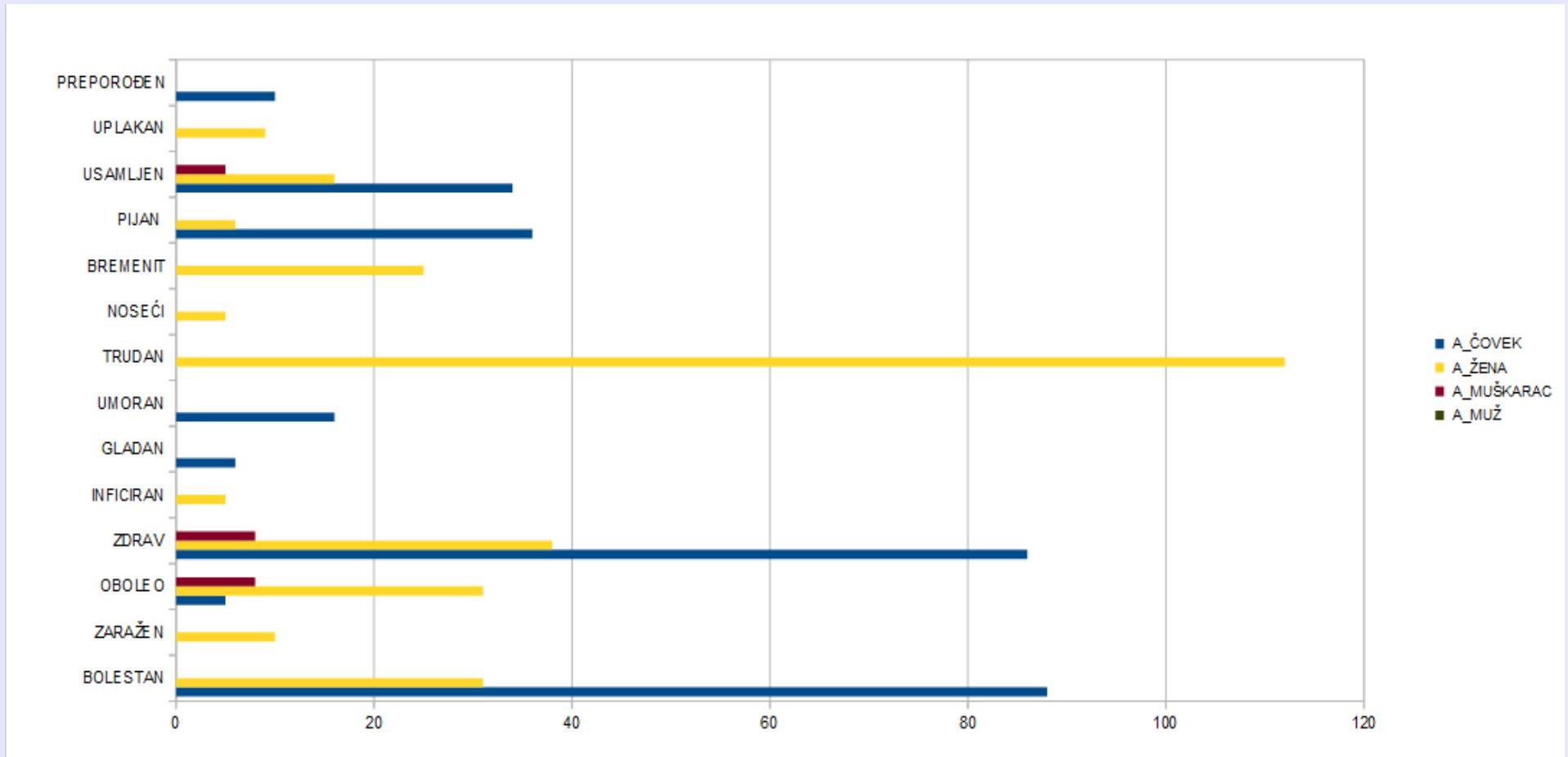
3.b.1. Trajno fizičko stanje: ceo korpus

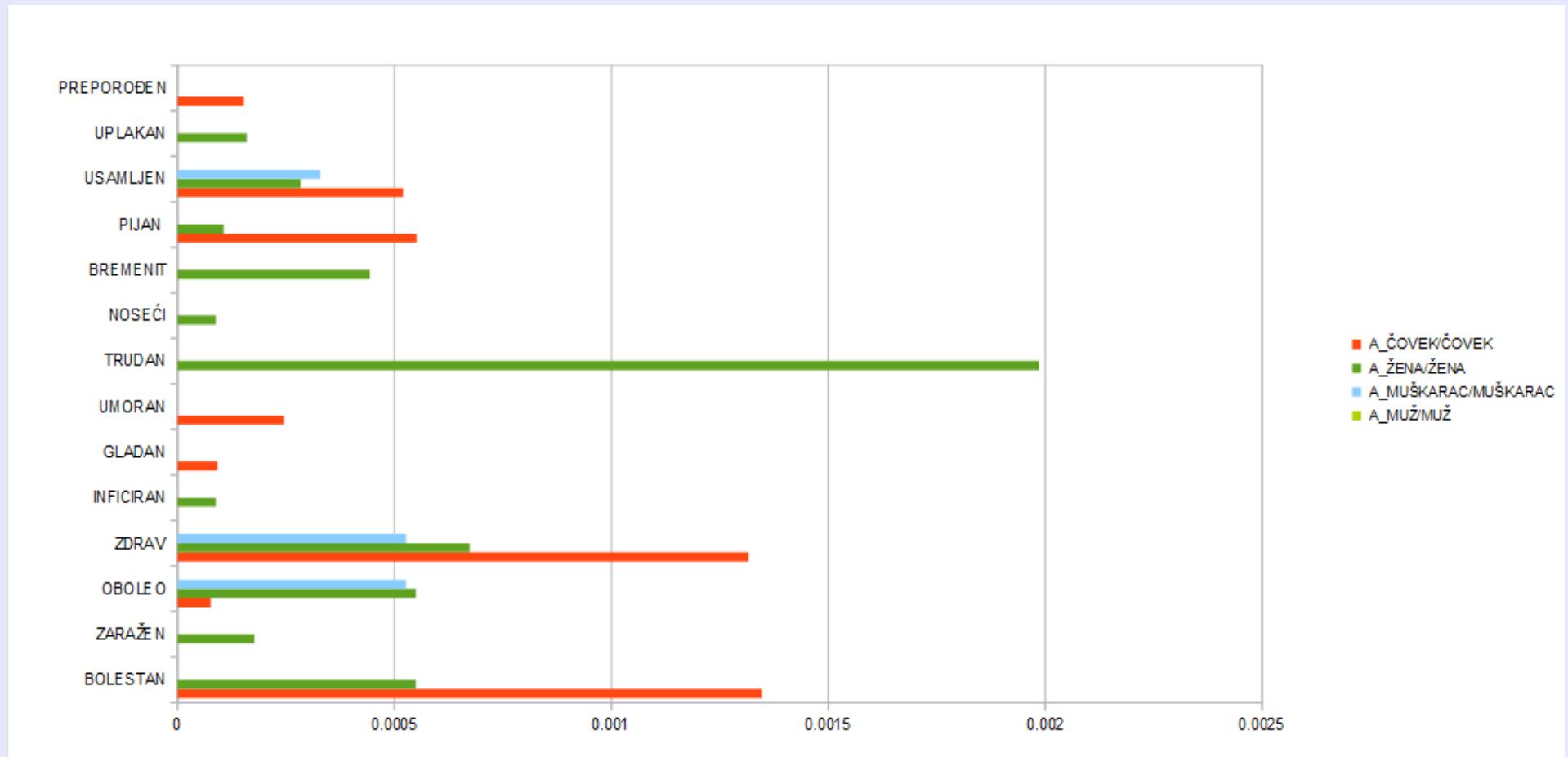
3.b.2. Trajno fizičko stanje: korpus imenice

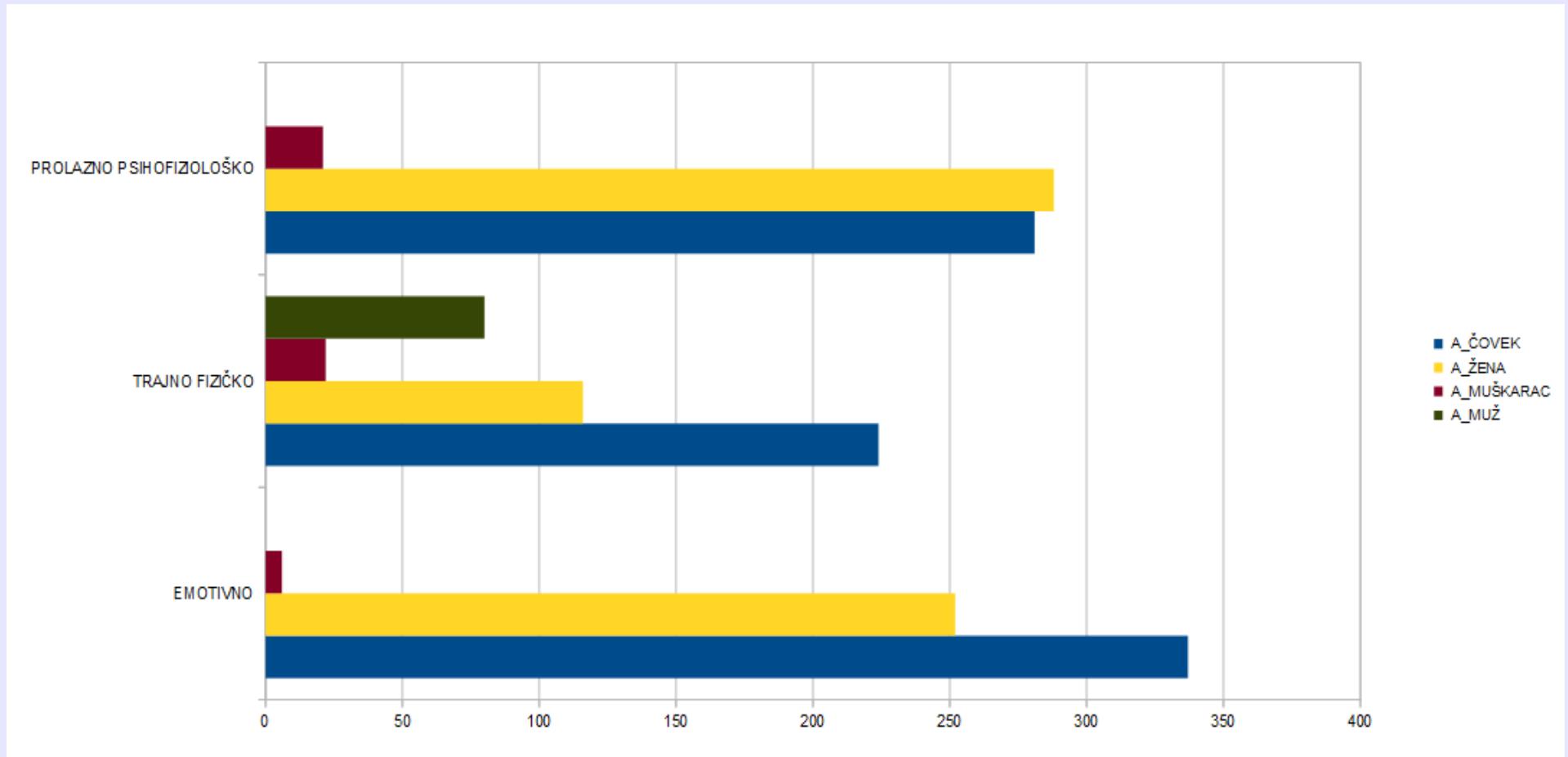
3.c.1. Prolazno psihofiziološko stanje: ceo korpus

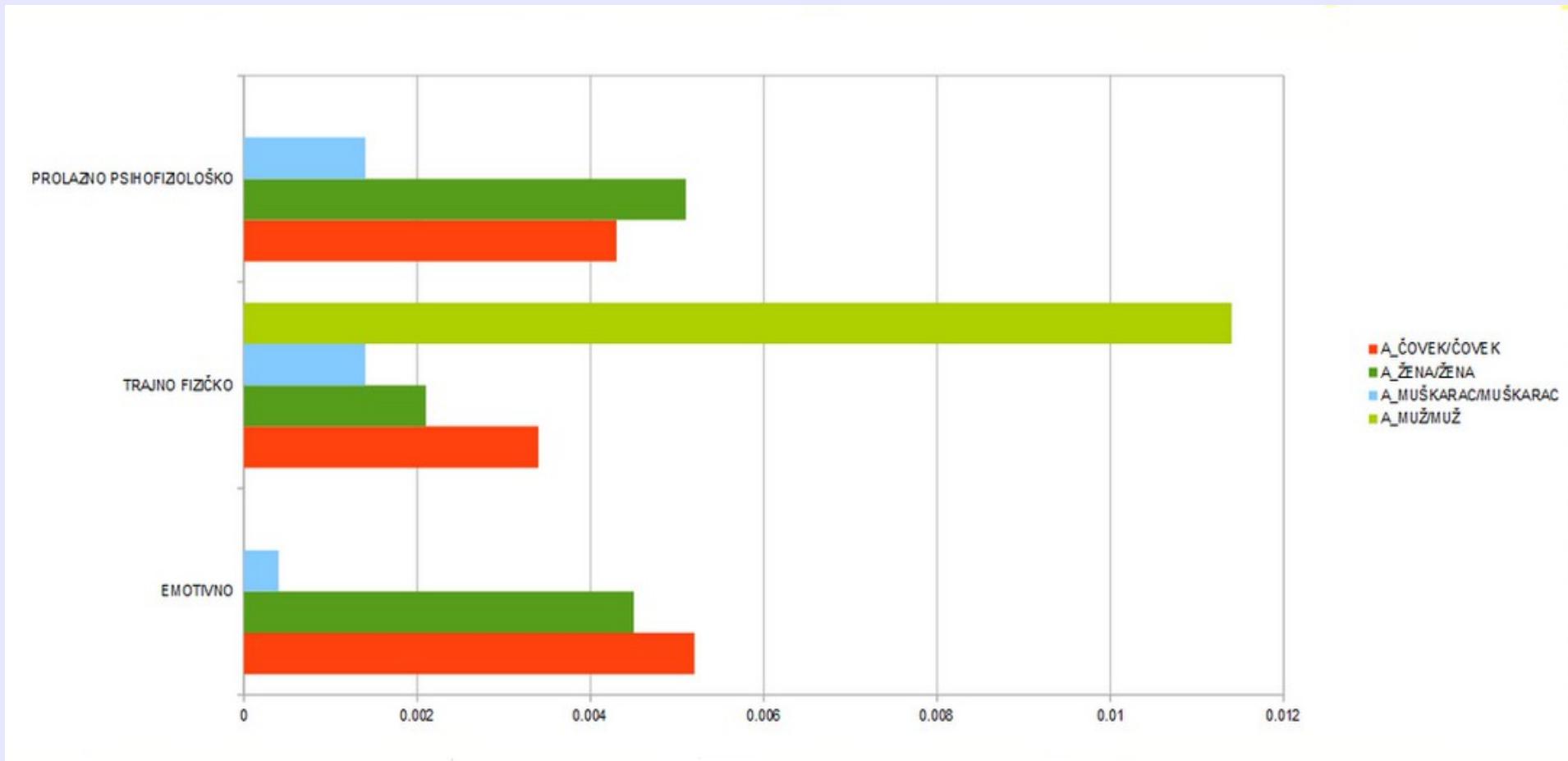
3.c.2. Prolazno psihofiziološko stanje: korpus imenice

3.1. Stanje: pregled podgrupa za ceo korpus

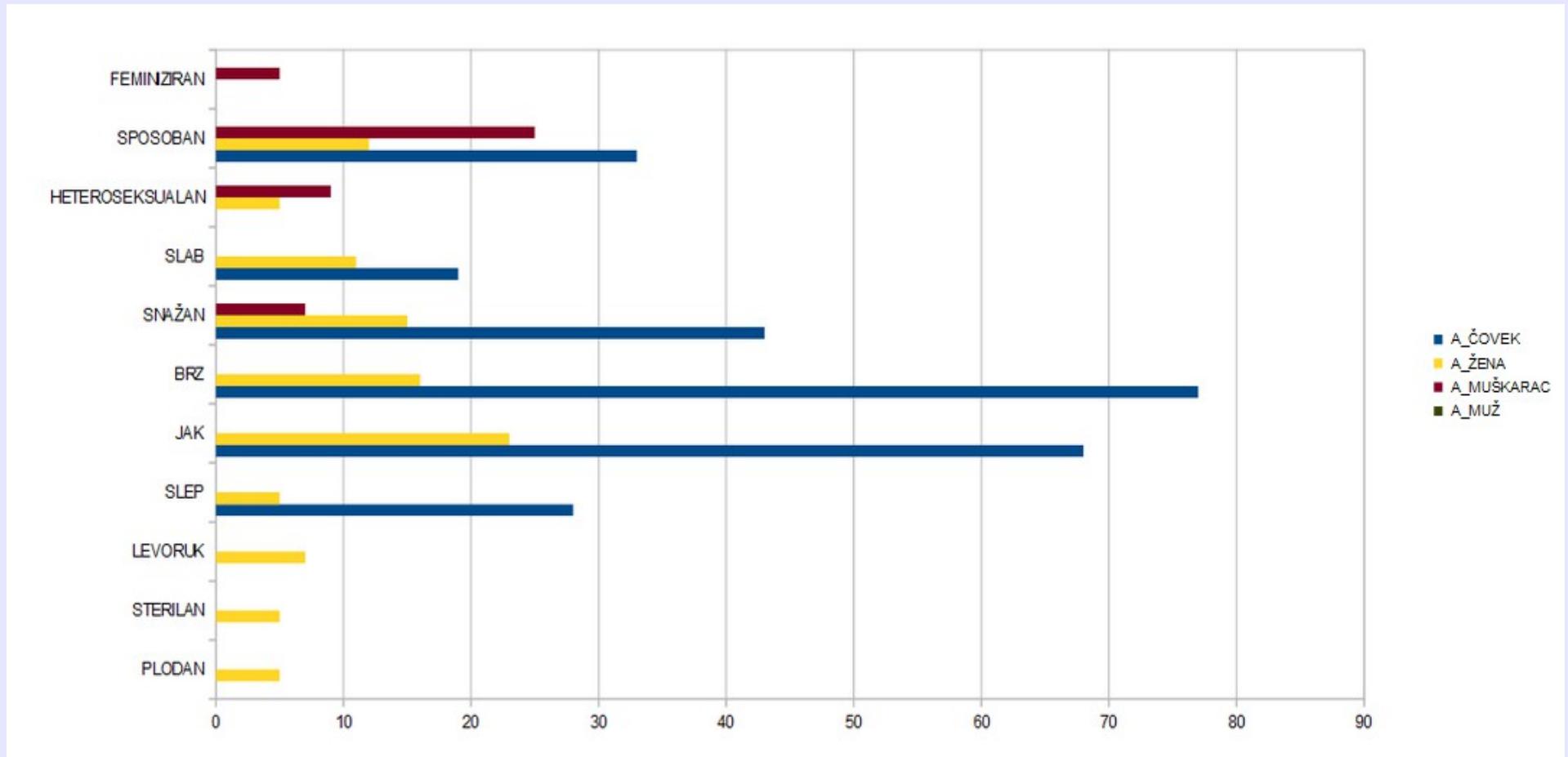
3.2. Stanje: pregled podgrupa za korpus imenice

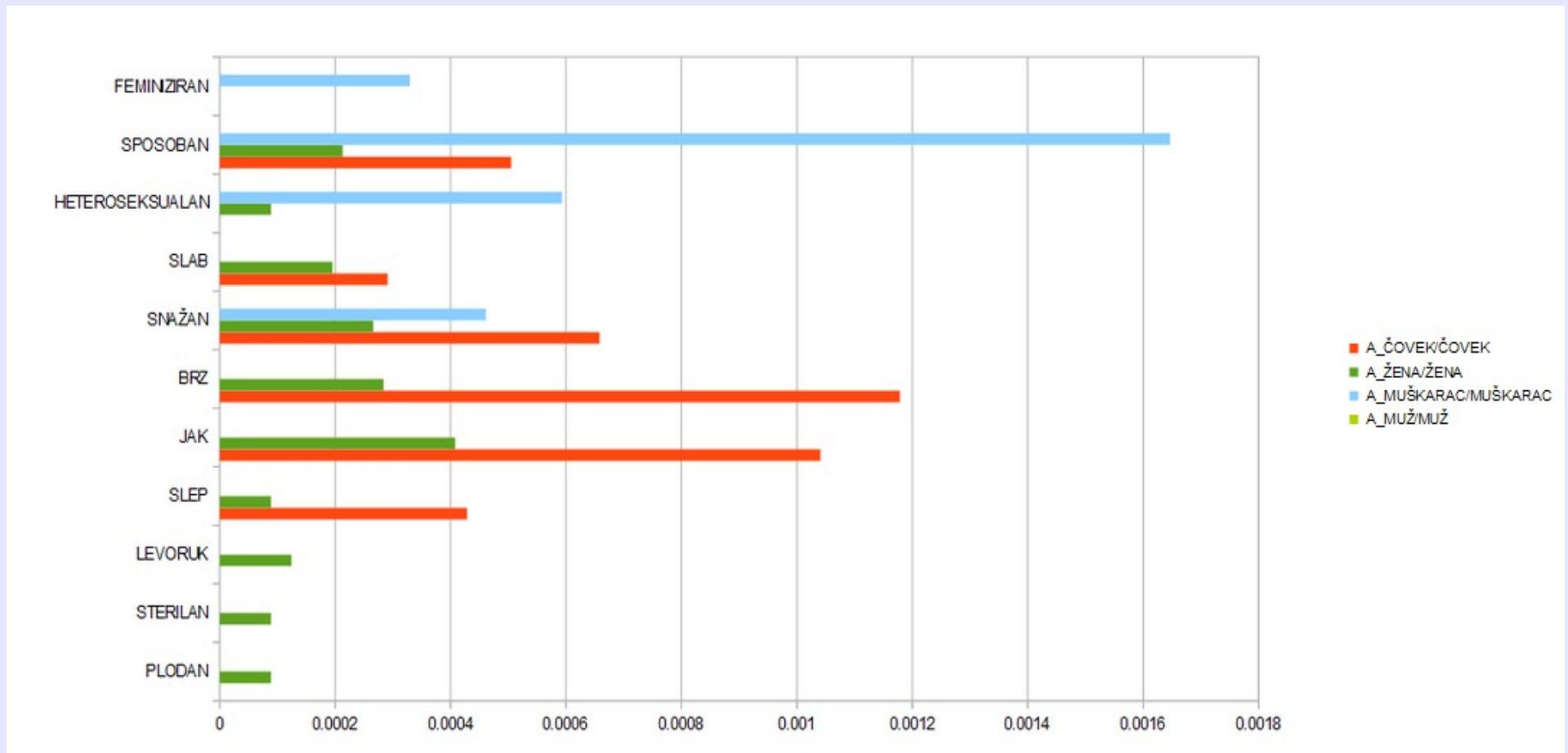
4. Predispozicije: podgrupe

- a) Fizičke i psihofiziološke
- b) Intelektualne

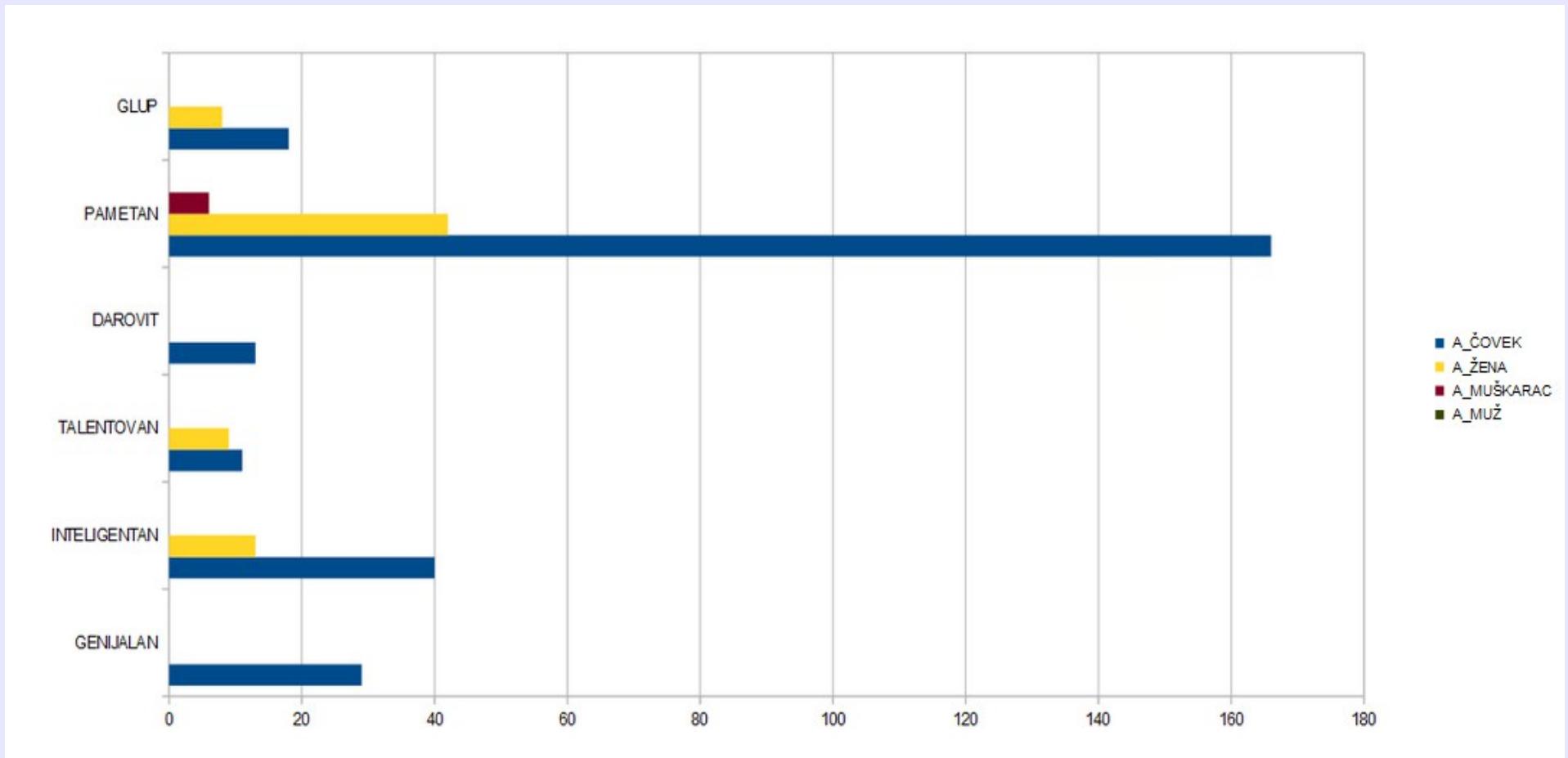
4.a.1. Fizičke i psihofizijološke predispozicije: ceo korpus

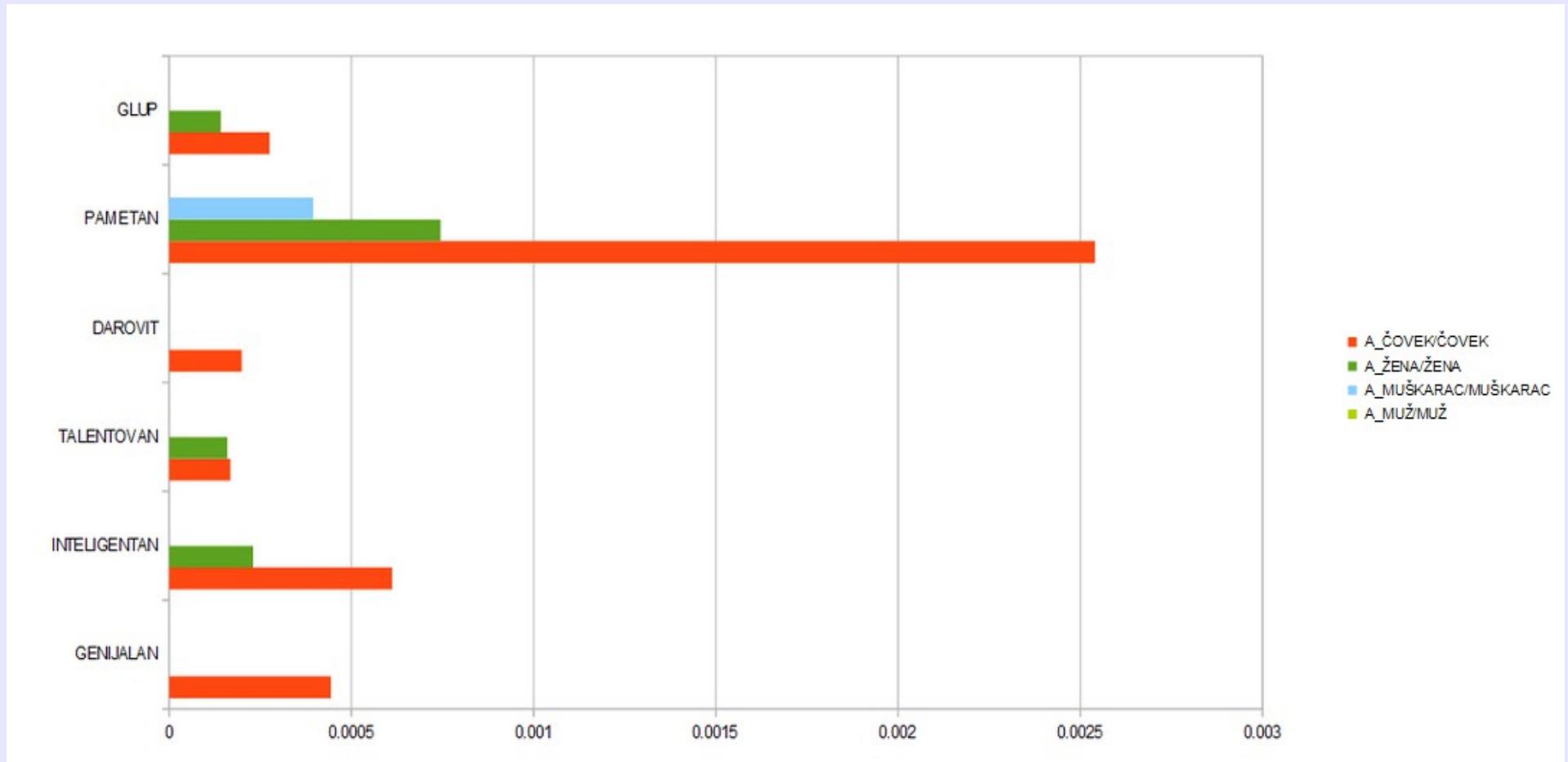
4.a.2. Fizičke i psihofiziološke predispozicije: korpus imenice

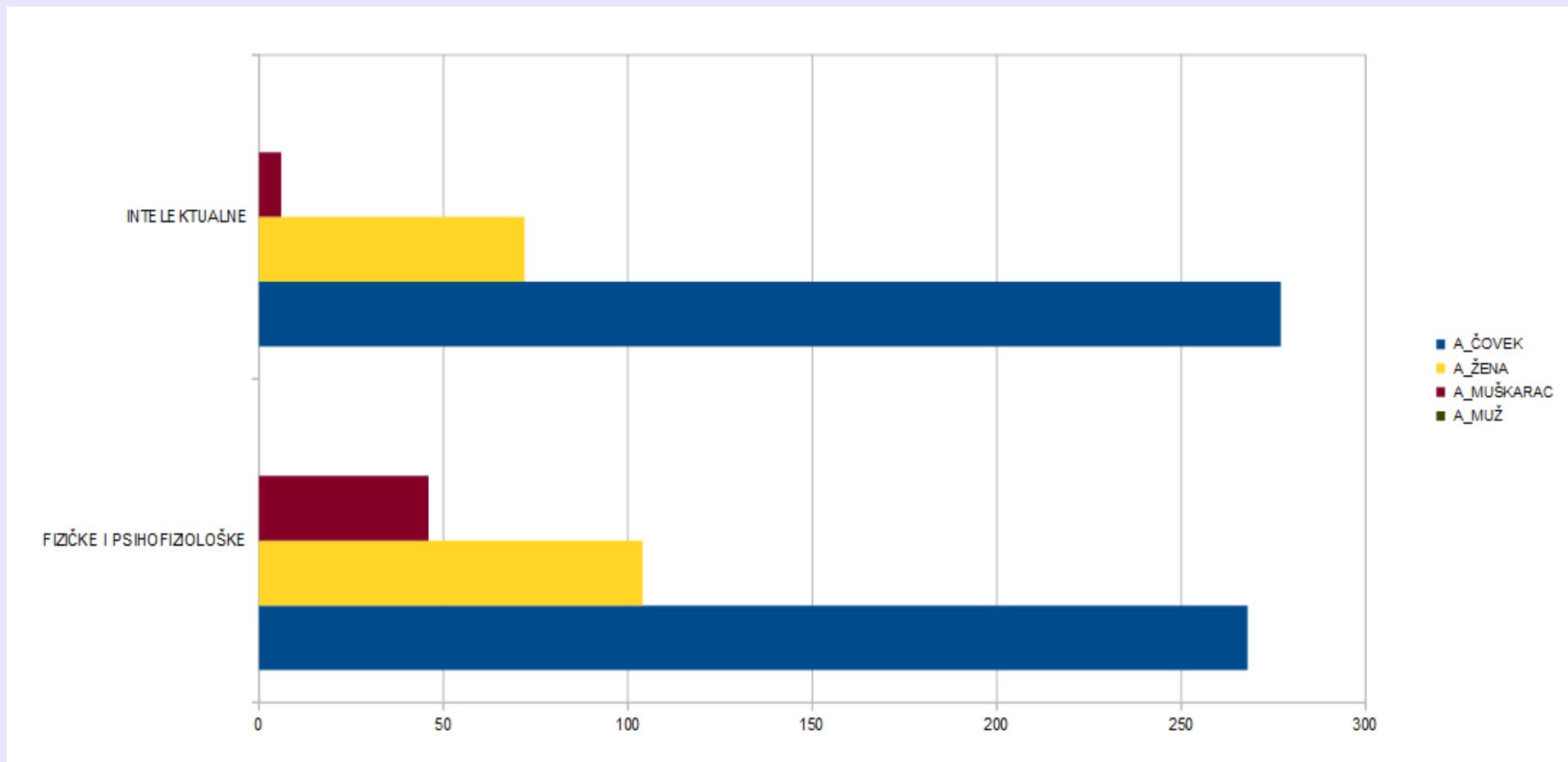
4.b.1. Intelektualne predispozicije: ceo korpus

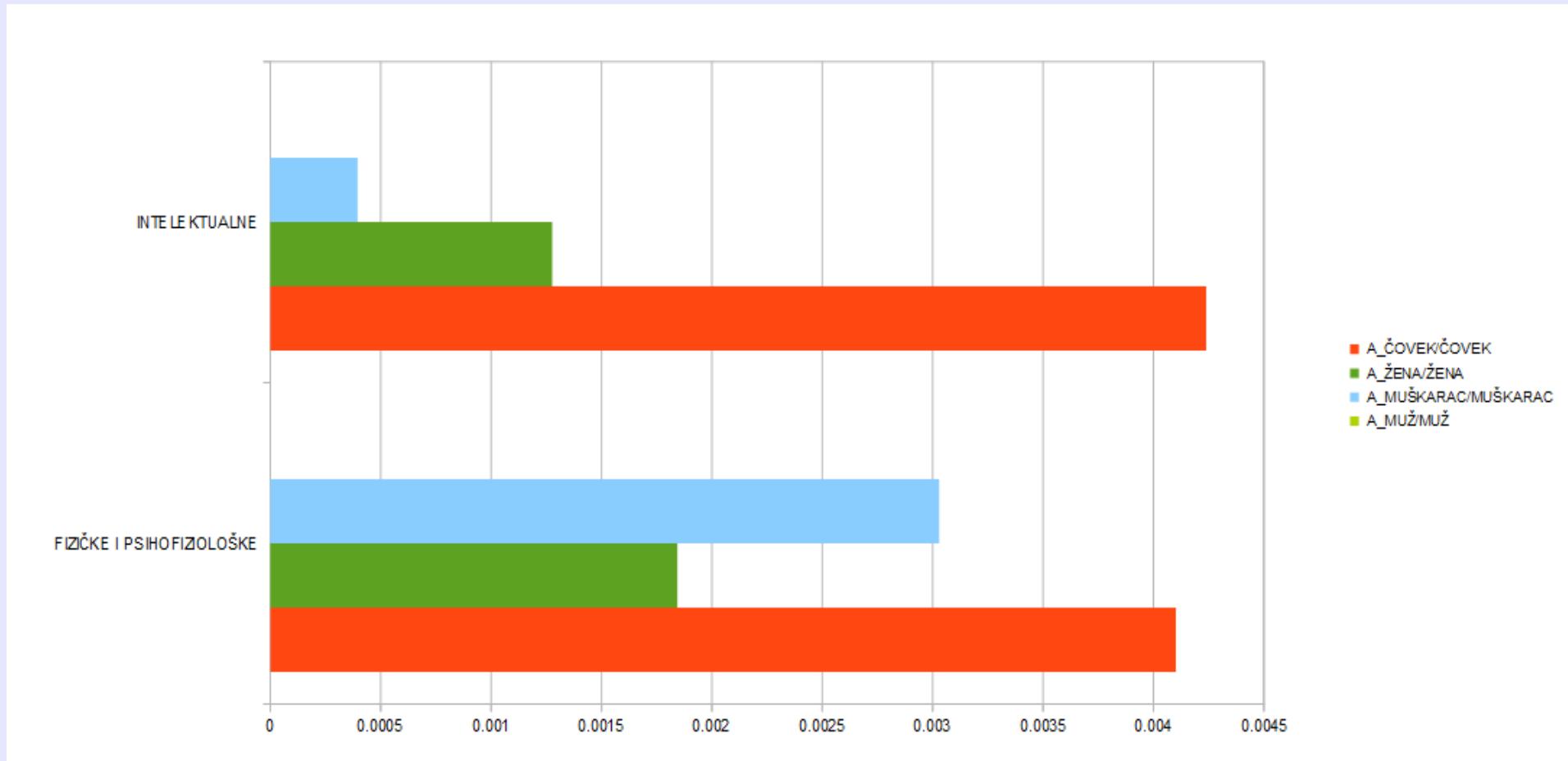
4.b.2. Intelektualne predispozicije: korpus imenice

4.1. Predispozicije: pregled podgrupa za ceo korpus

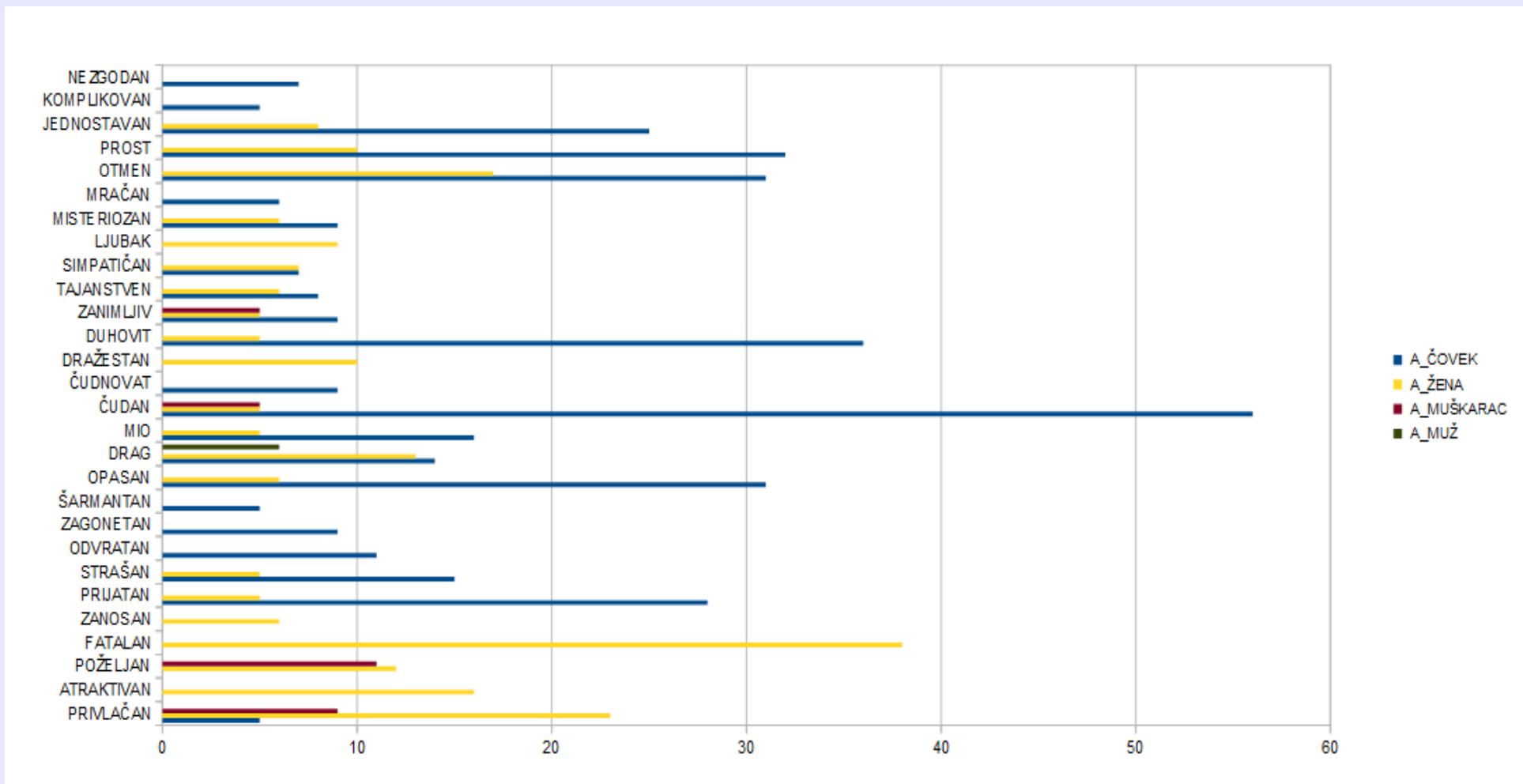
4.2. Predispozicije: pregled podgrupa za korpus imenice

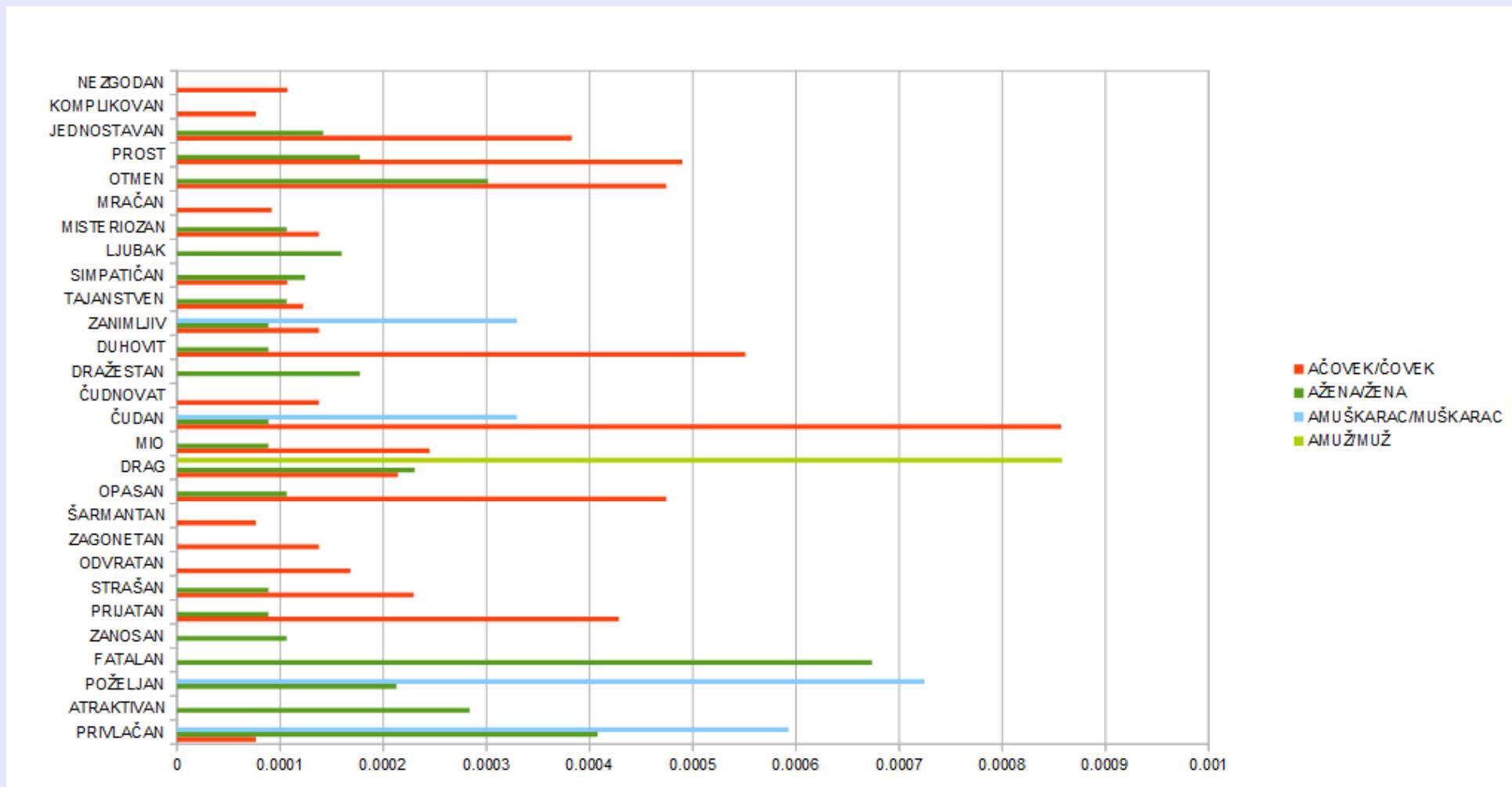
5. Subjektivna ocena: podgrupe

- a) Efekta
- b) Izgleda
- c) Morala
- d) Opšta

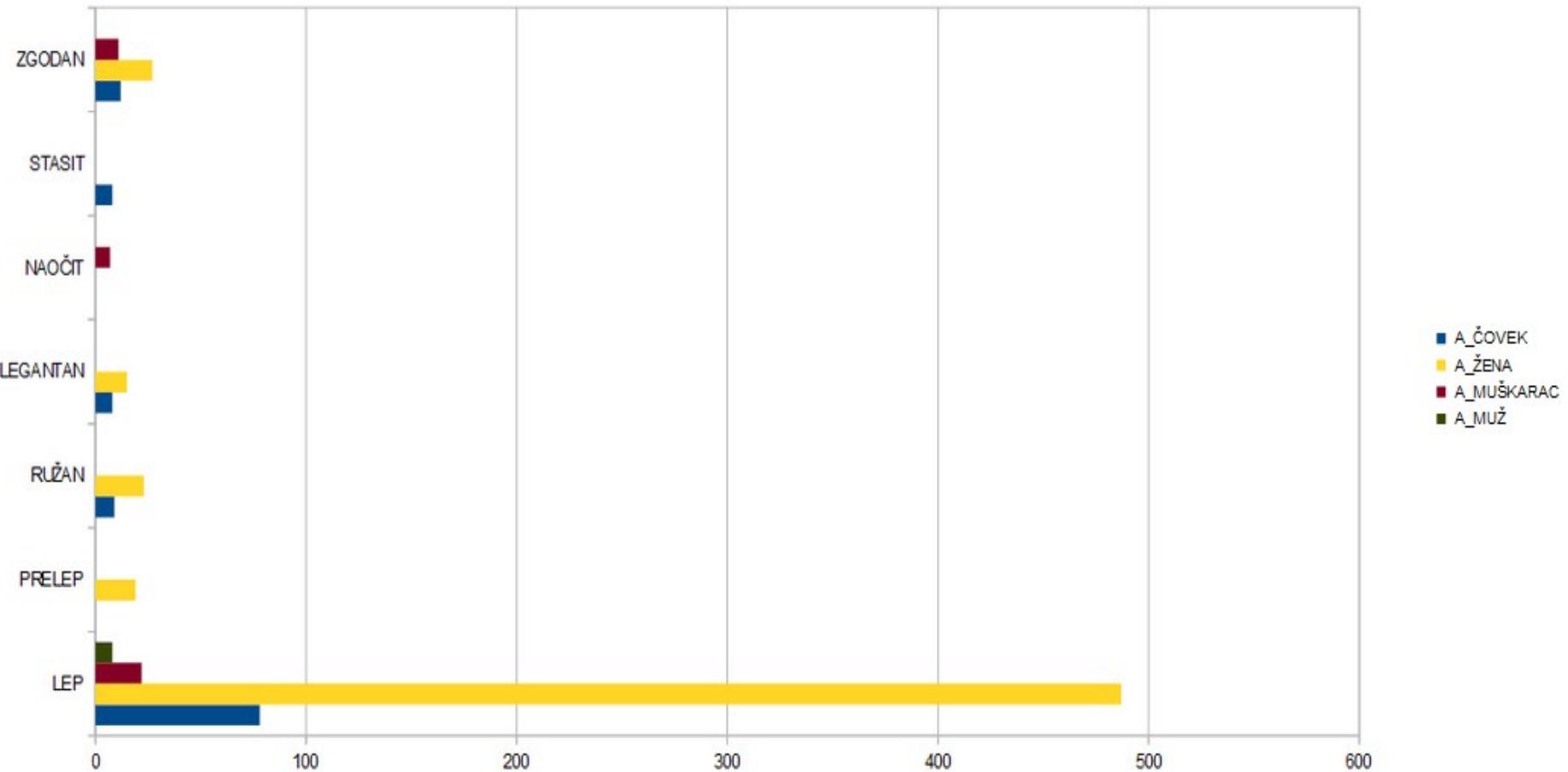
5.a.1. Subjektivna ocena efekta: ceo korpus

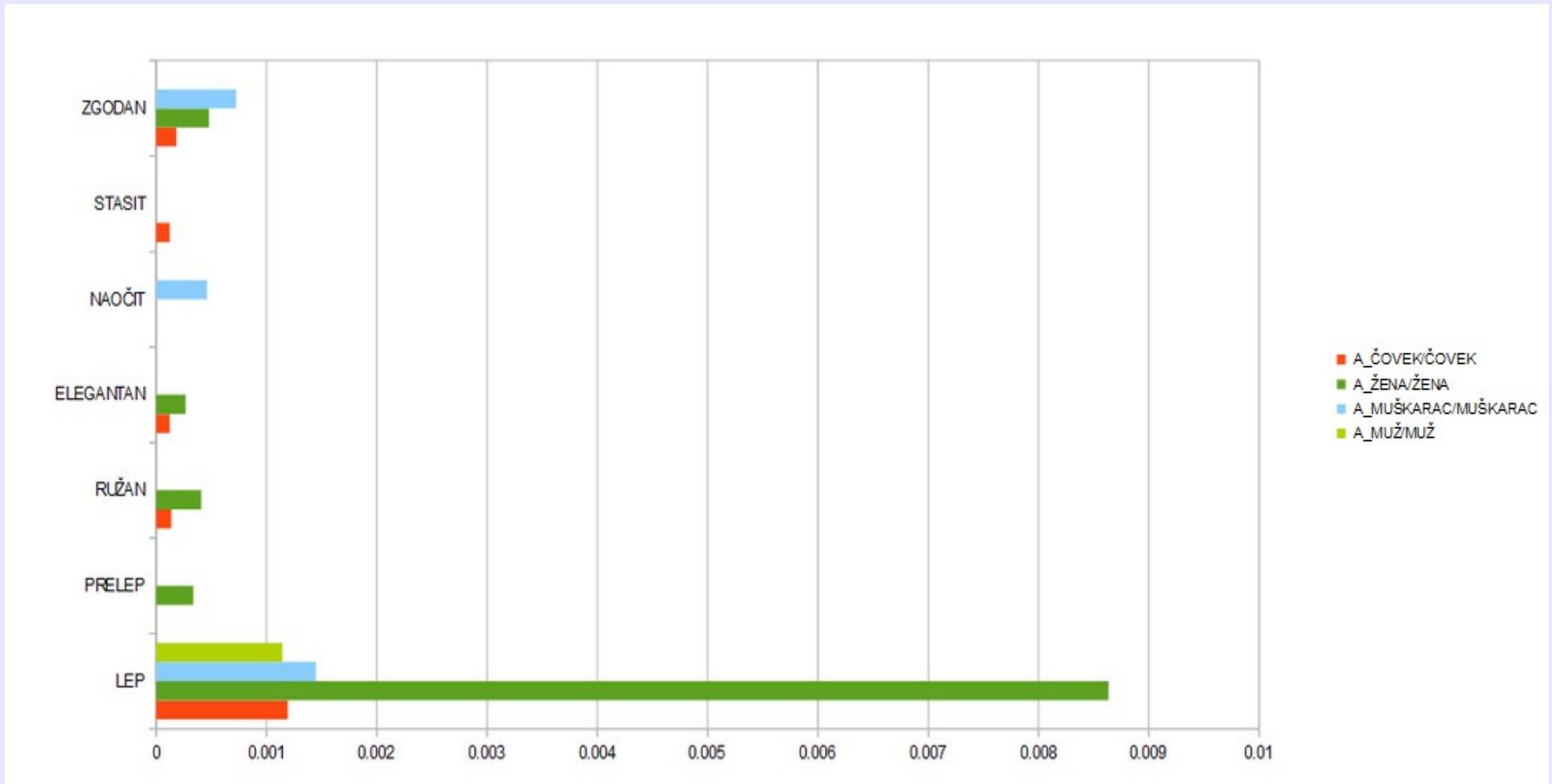
5.a.2. Subjektivna ocena efekta: korpus imenice

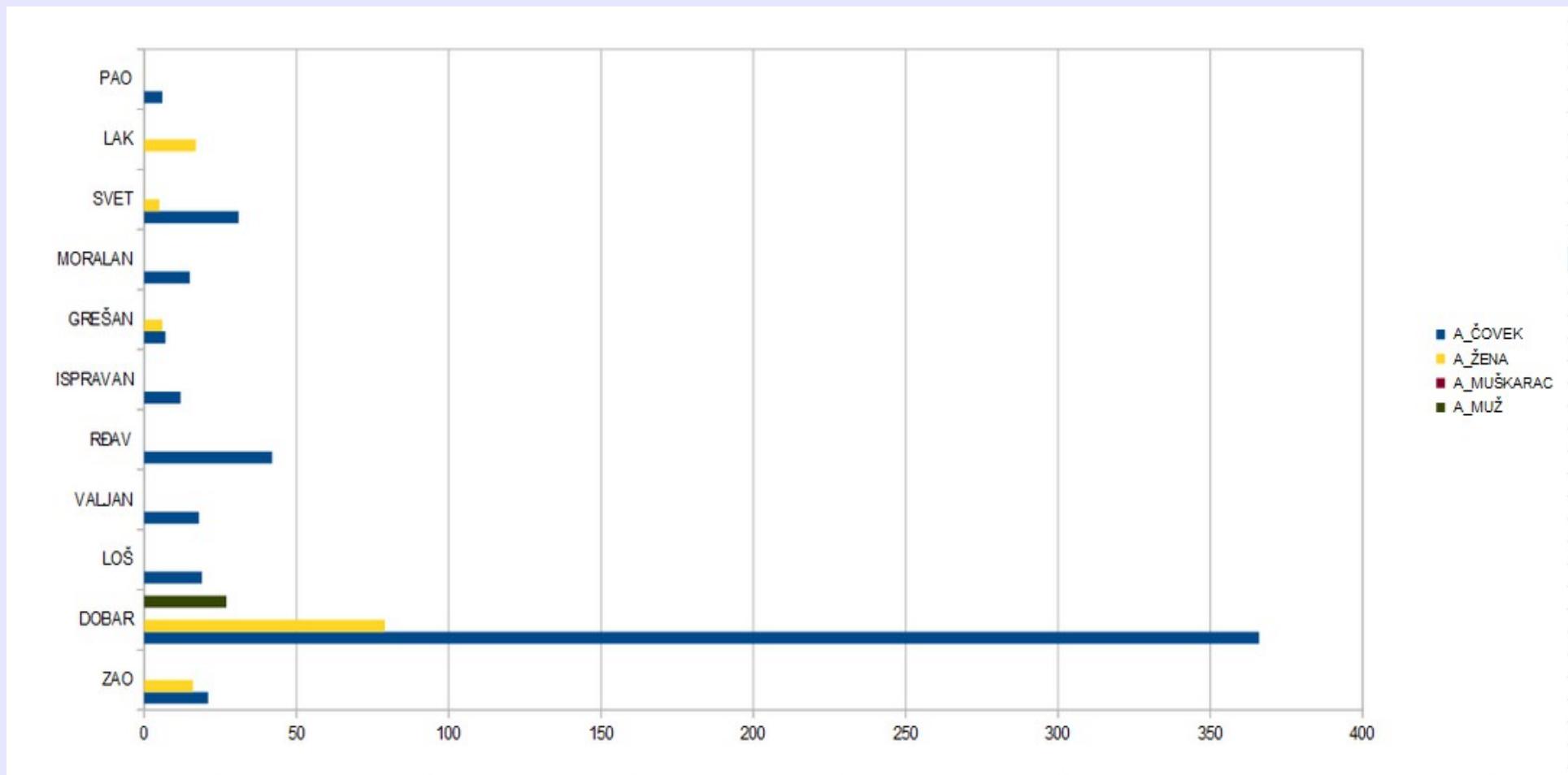
5.b.1. Subjektivna ocena izgleda: ceo korpus

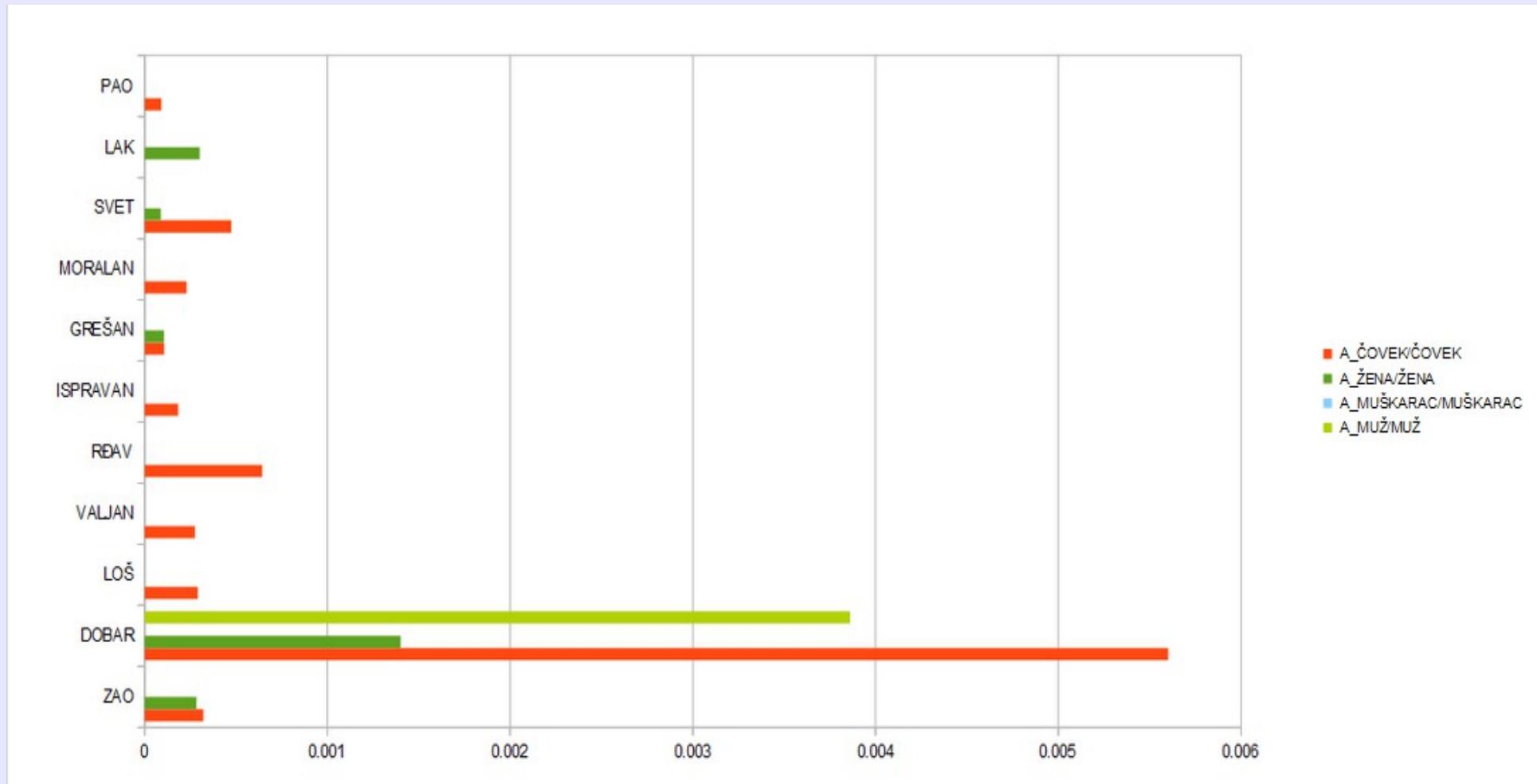
5.b.2. Subjektivna ocena izgleda: korpus imenice

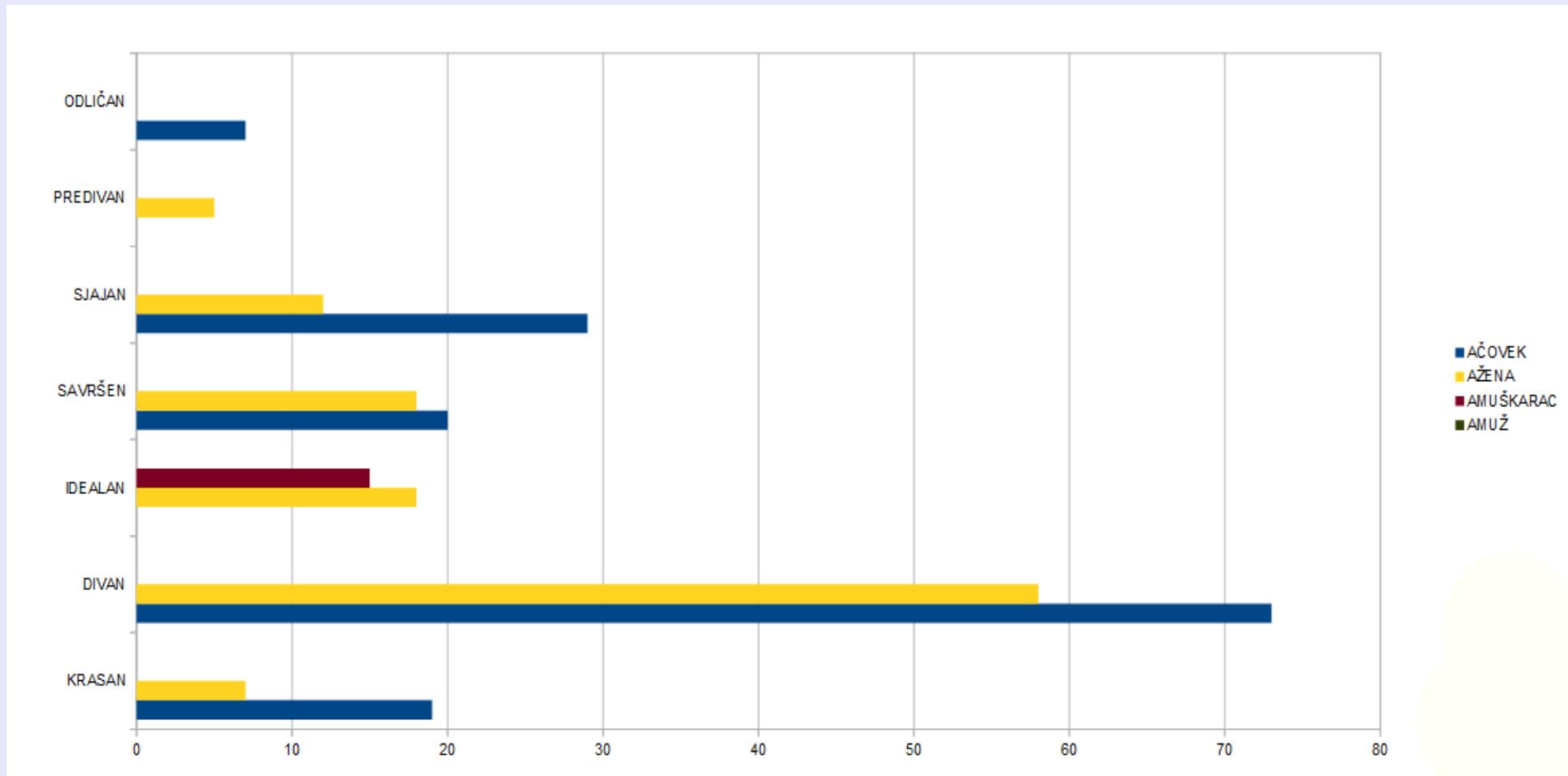
5.c.1. Subjektivna ocena morala: ceo korpus

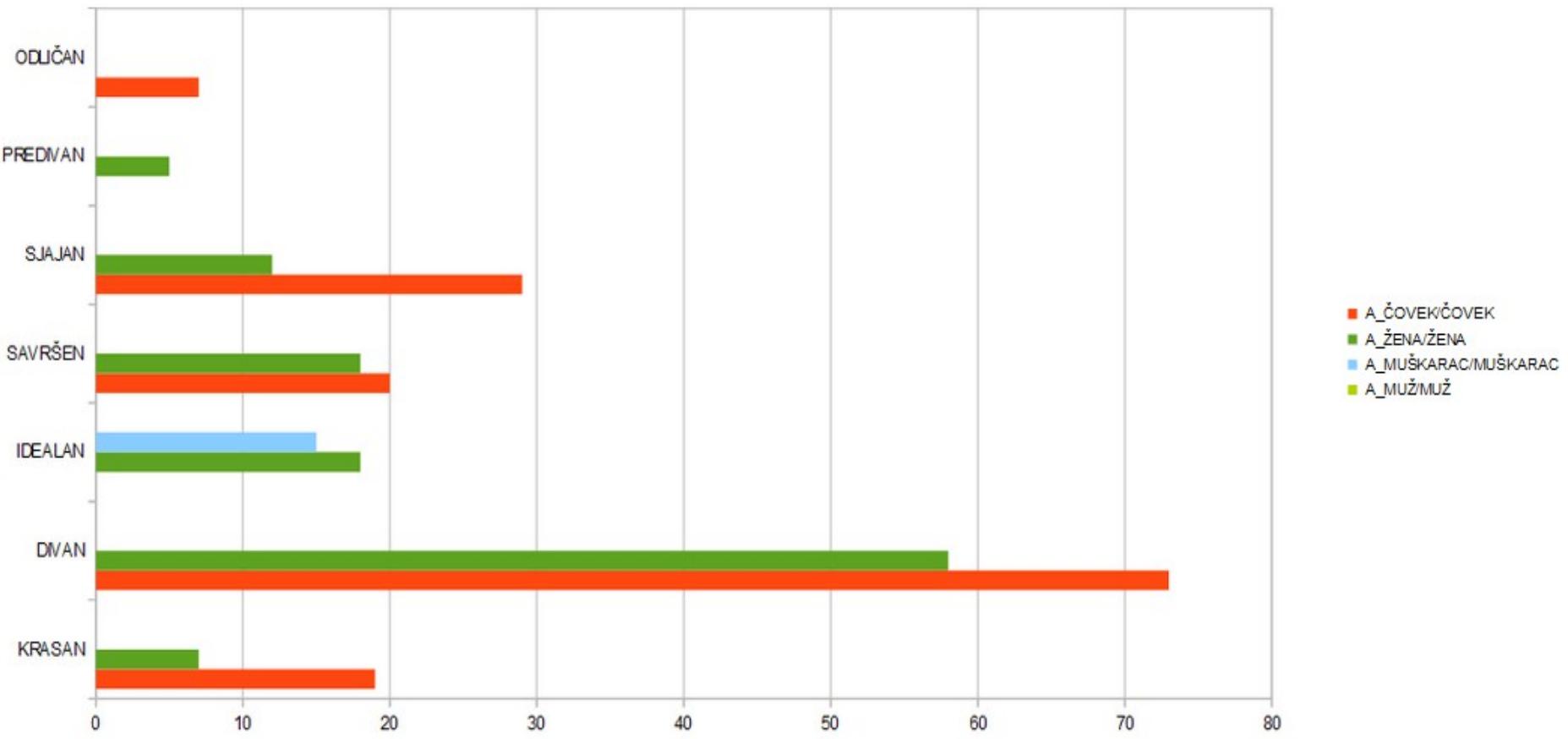
5.c.2. Subjektivna ocena morala: korpus imenice

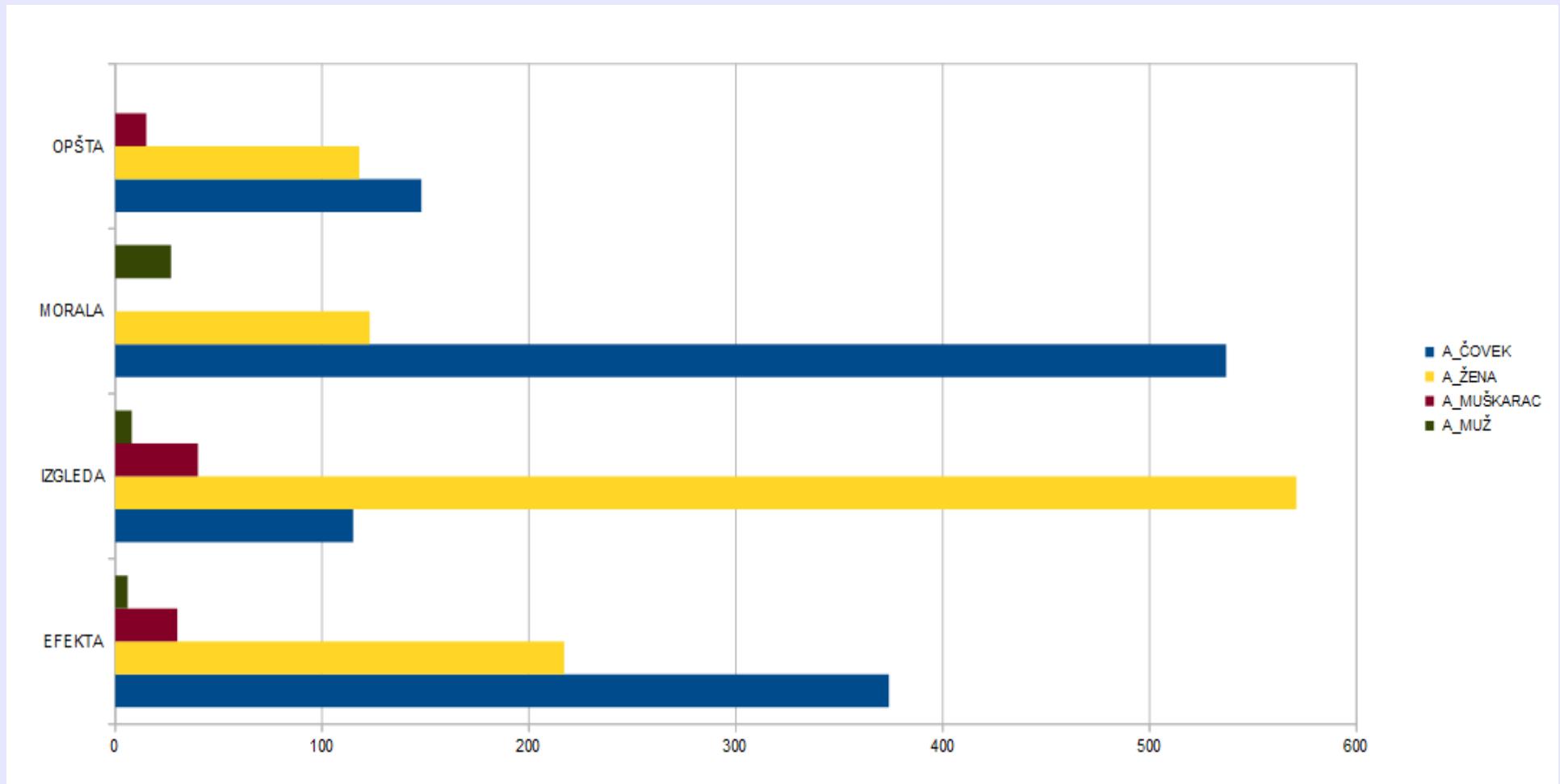
5.d.1. Opšta subjektivna ocena: ceo korpus

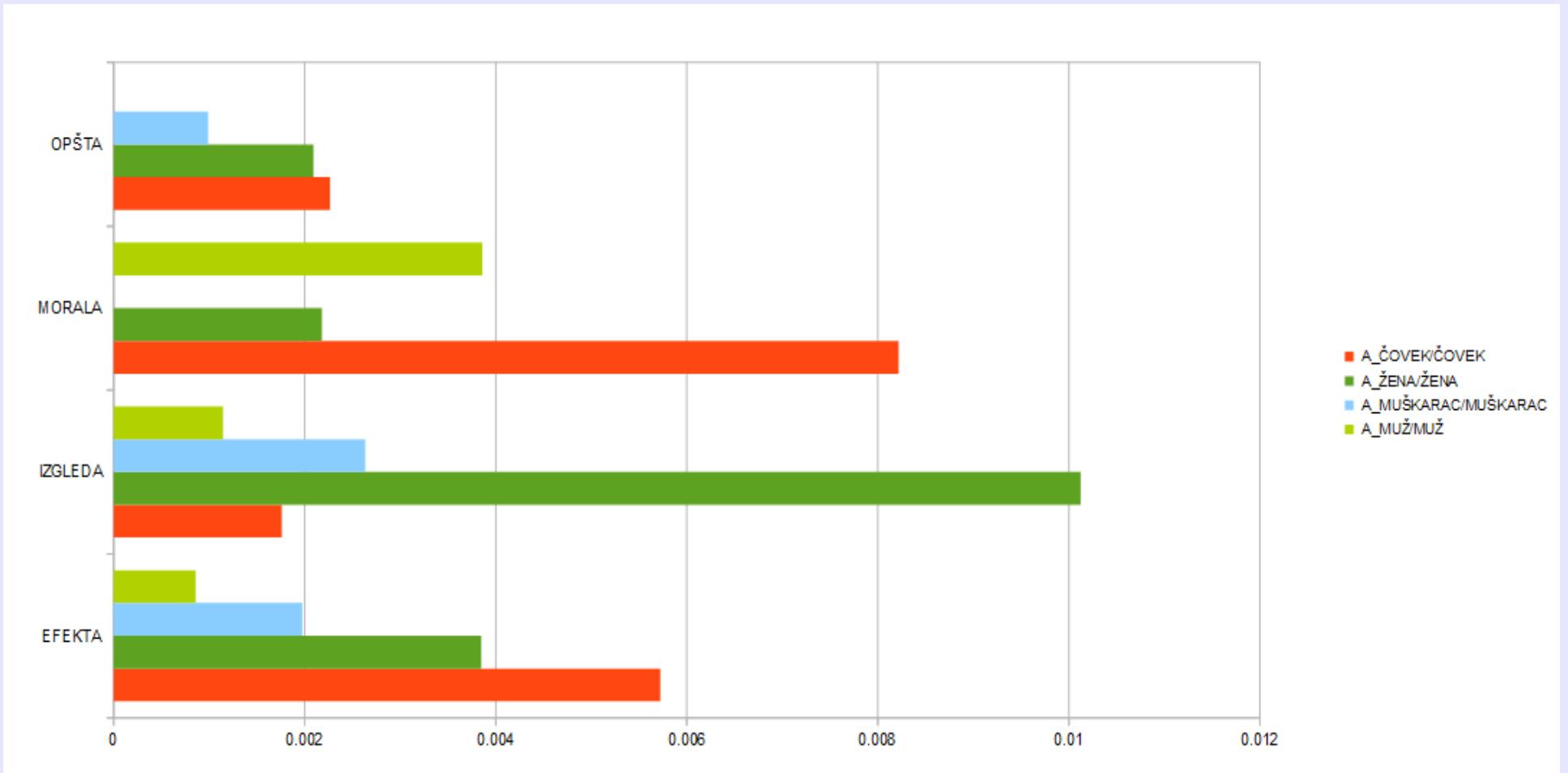
5.d.2. Opšta subjektivna ocena: korpus imenice

5.1. Subjektivna ocena: pregled podgrupa za ceo korpus

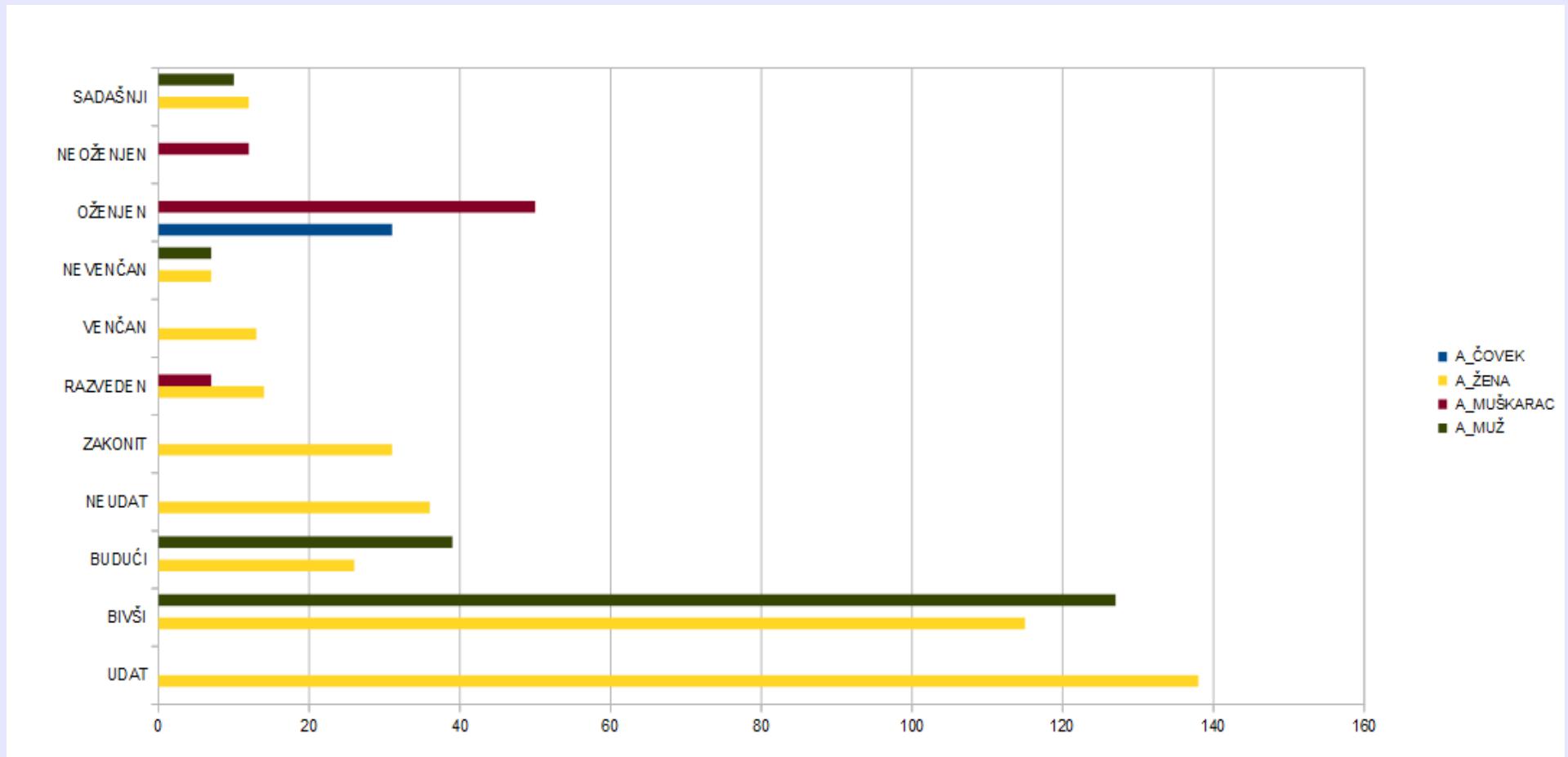
5.2. Subjektivna ocena: pregled podgrupa za korpus imenice

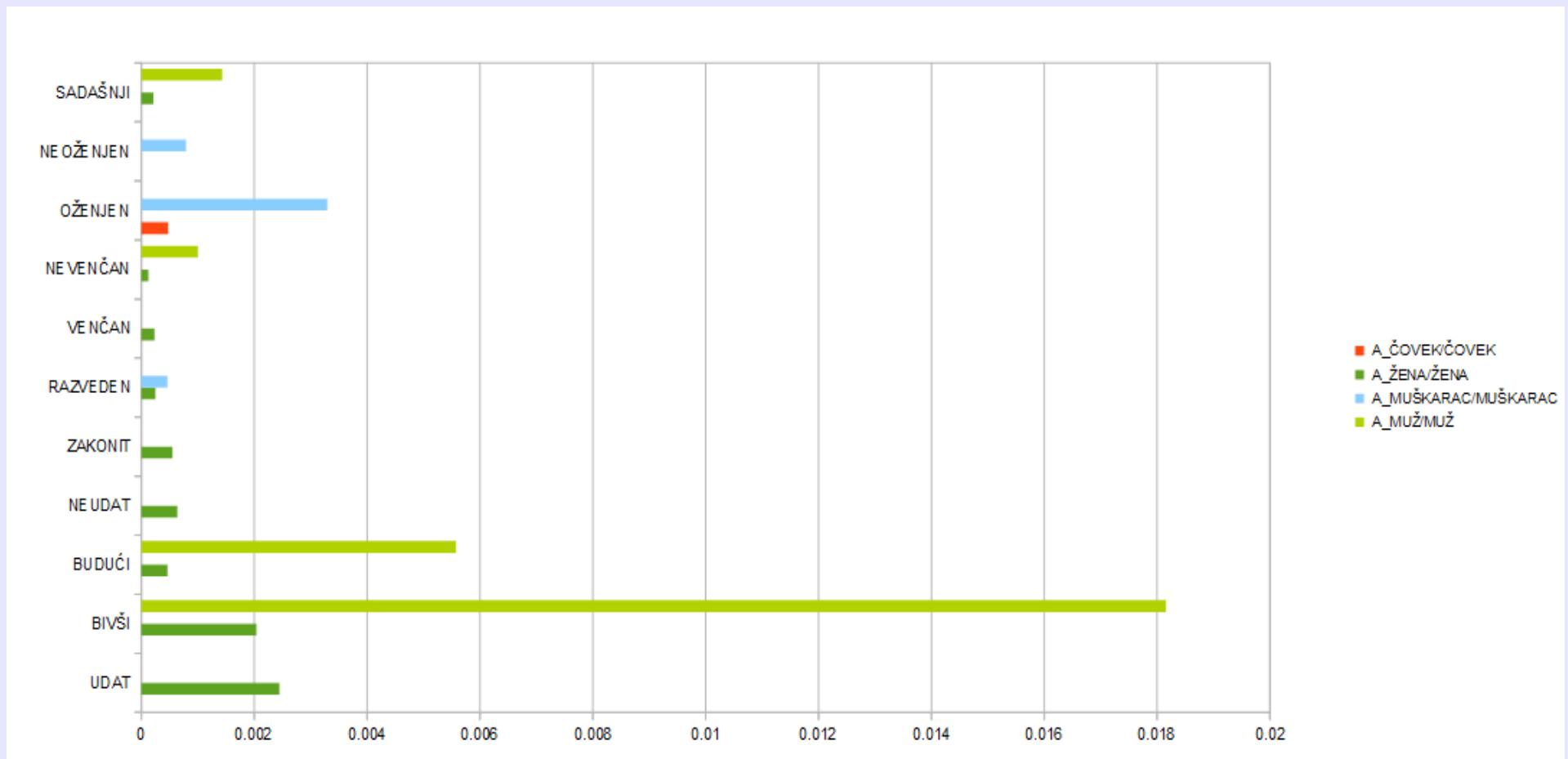
6. Društveni status: podgrupe

- a) Bračni
- b) Obrazovni i profesionalni
- c) Finansijski
- d) Opšti
- e) Emotivni
- f) Status žrtve ili prestupnika
- g) Definicija i promena statusa

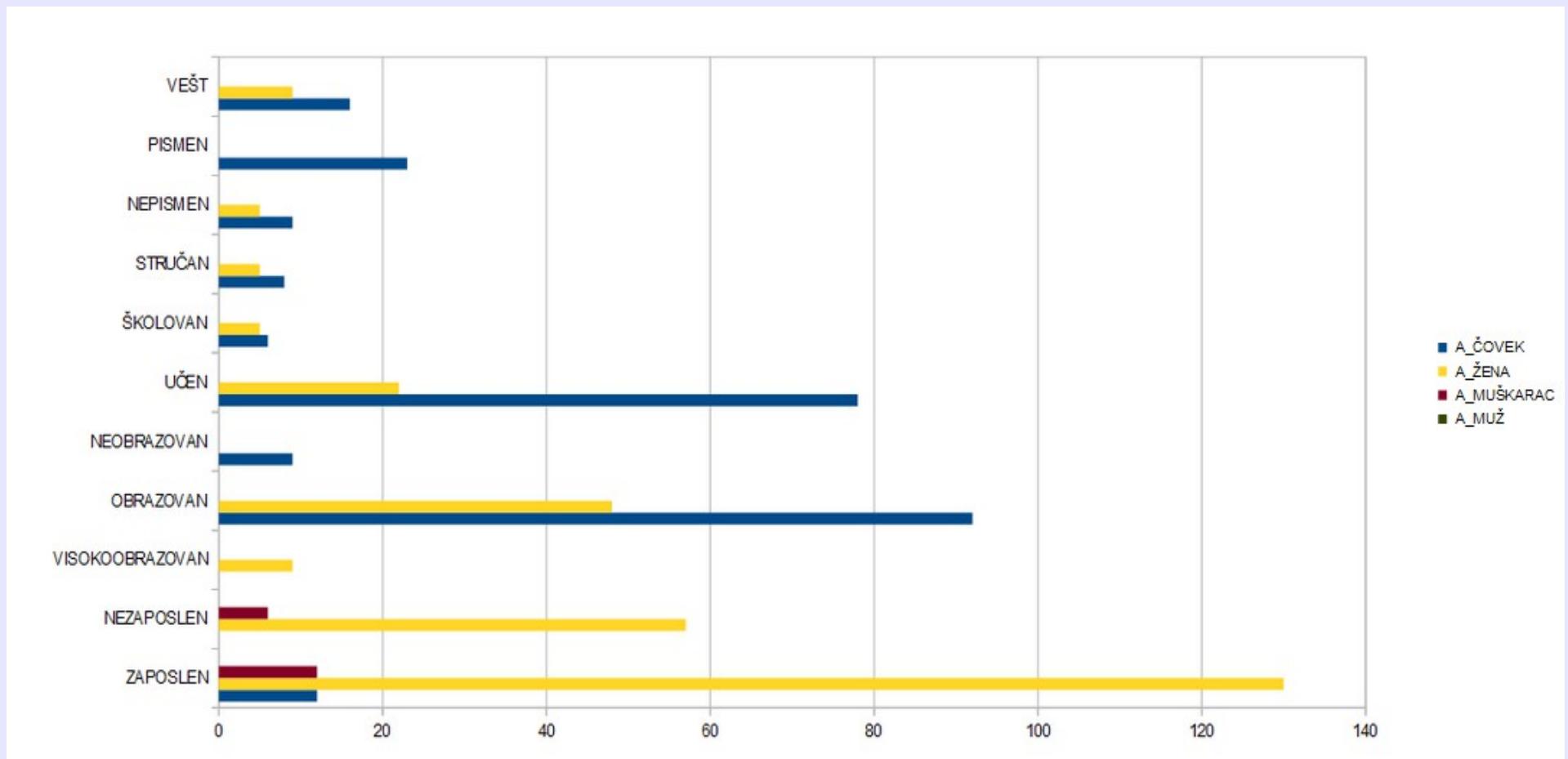
6.a.1. Bračni status: ceo korpus

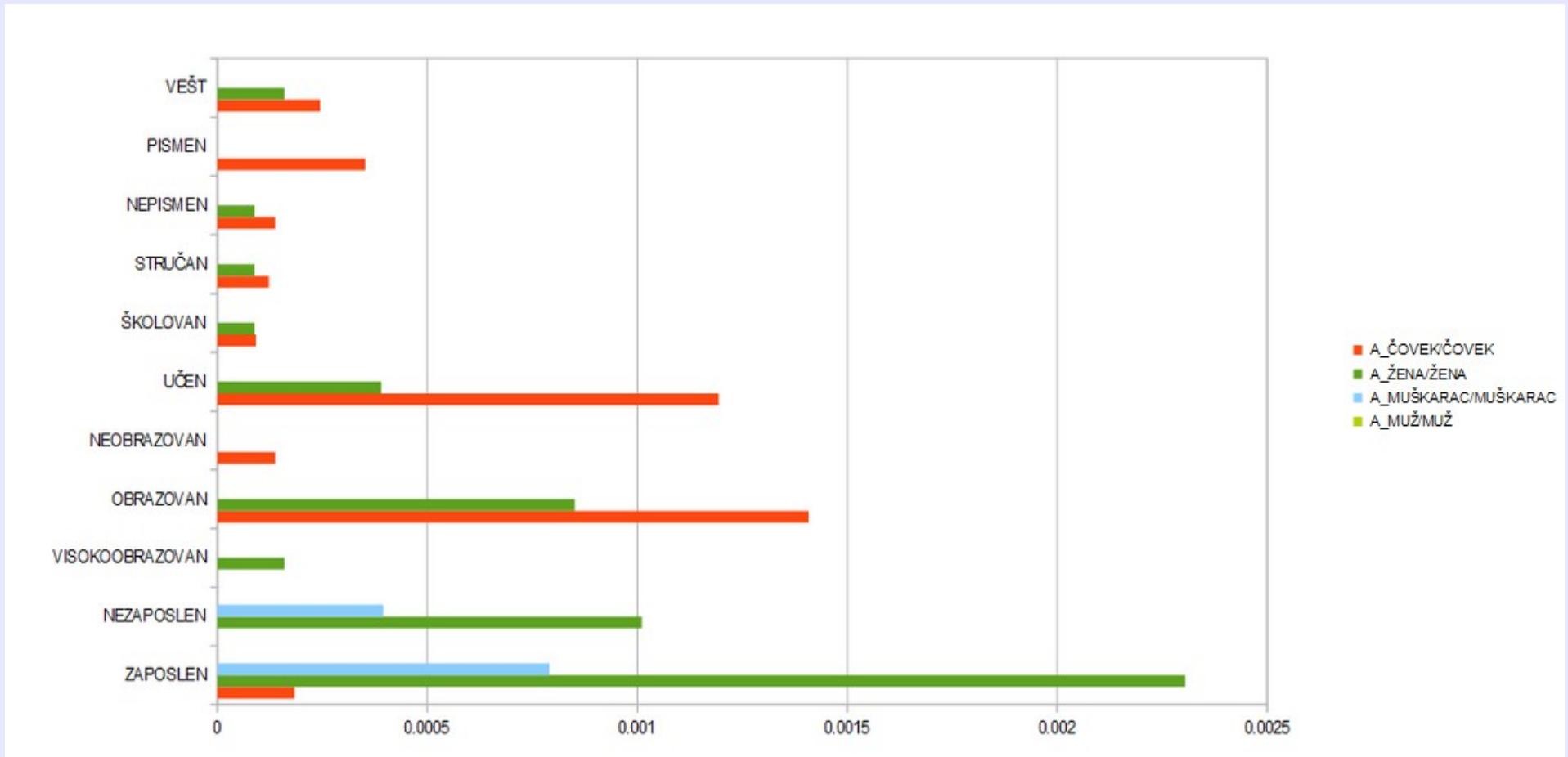
6.a.2. Bračni status: korpus imenice

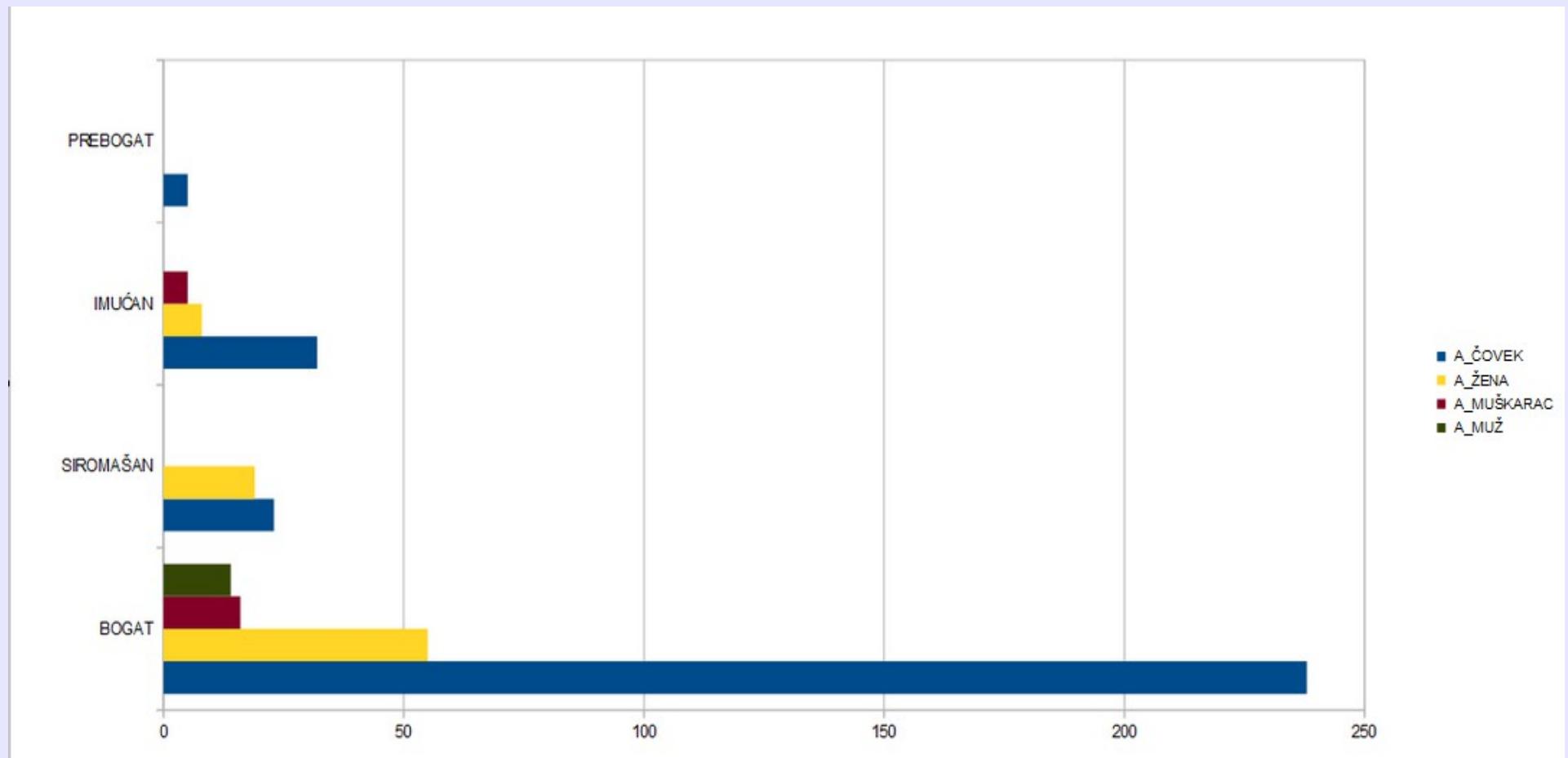
6.b.1. Obrazovni i profesionalni status: ceo korpus

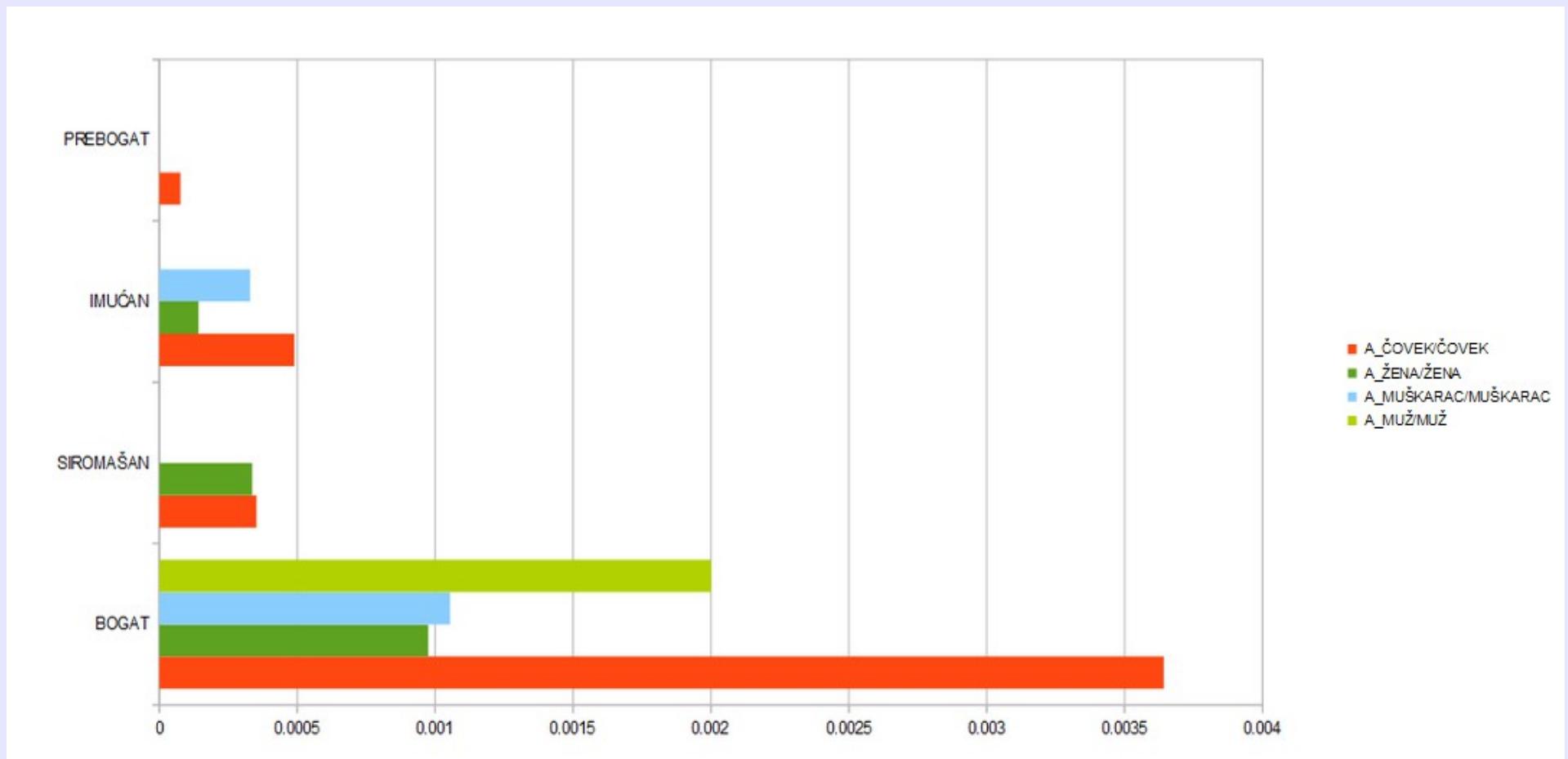
6.b.2. Obrazovni i profesionalni status: korpus imenice

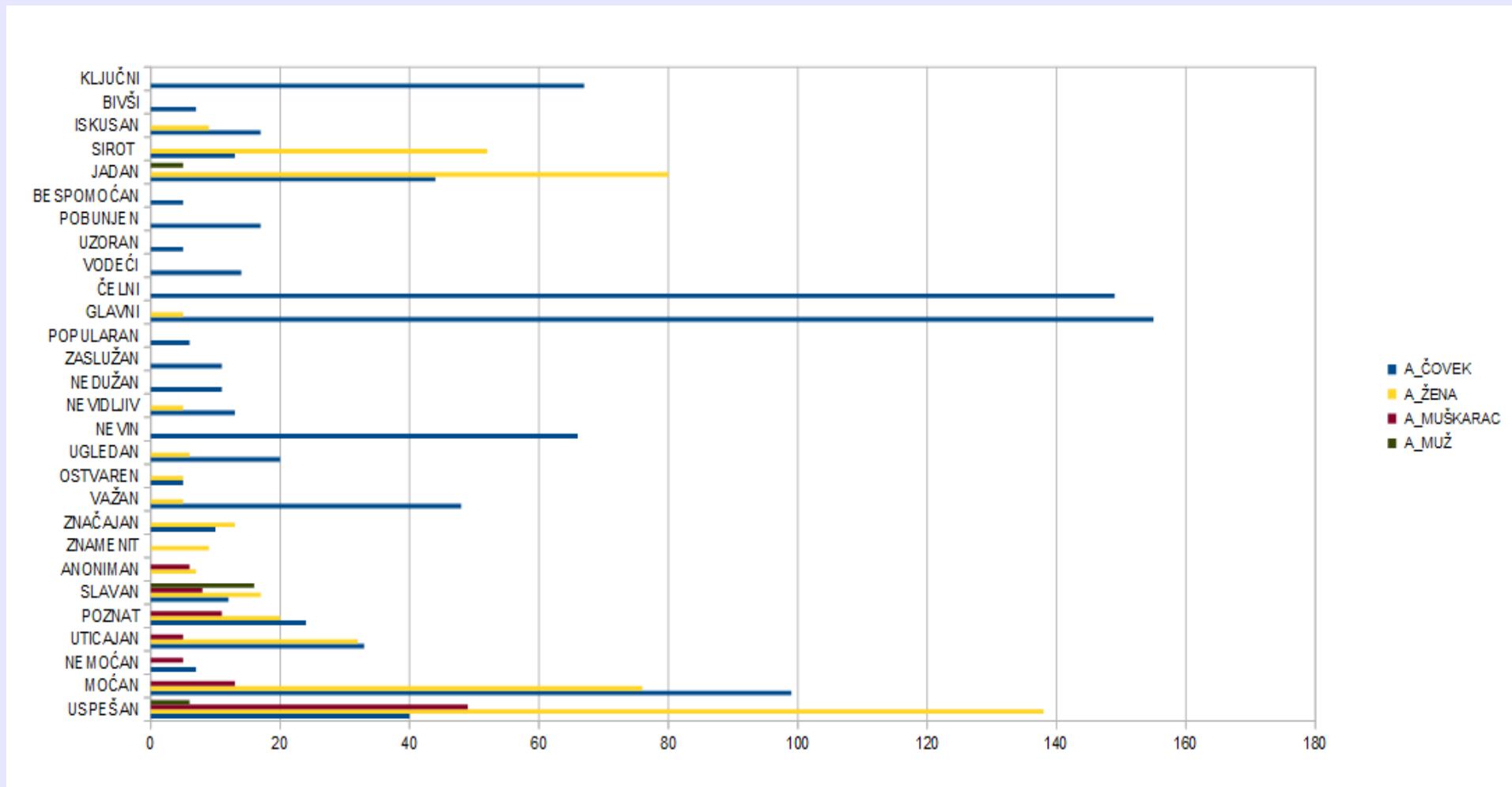
6.c.1. Finansijski status: ceo korpus

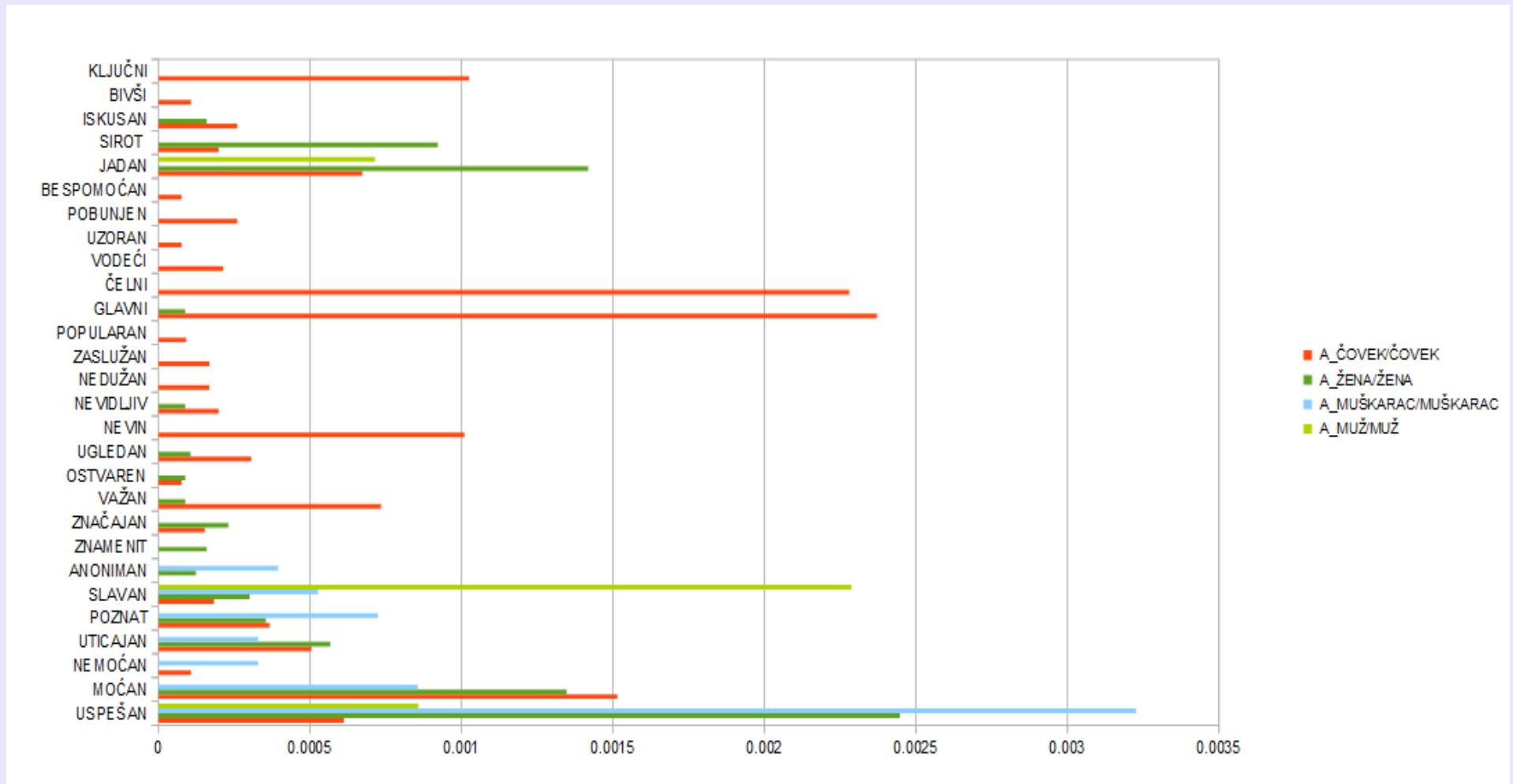
6.c.2. Finansijski status: korpus imenice

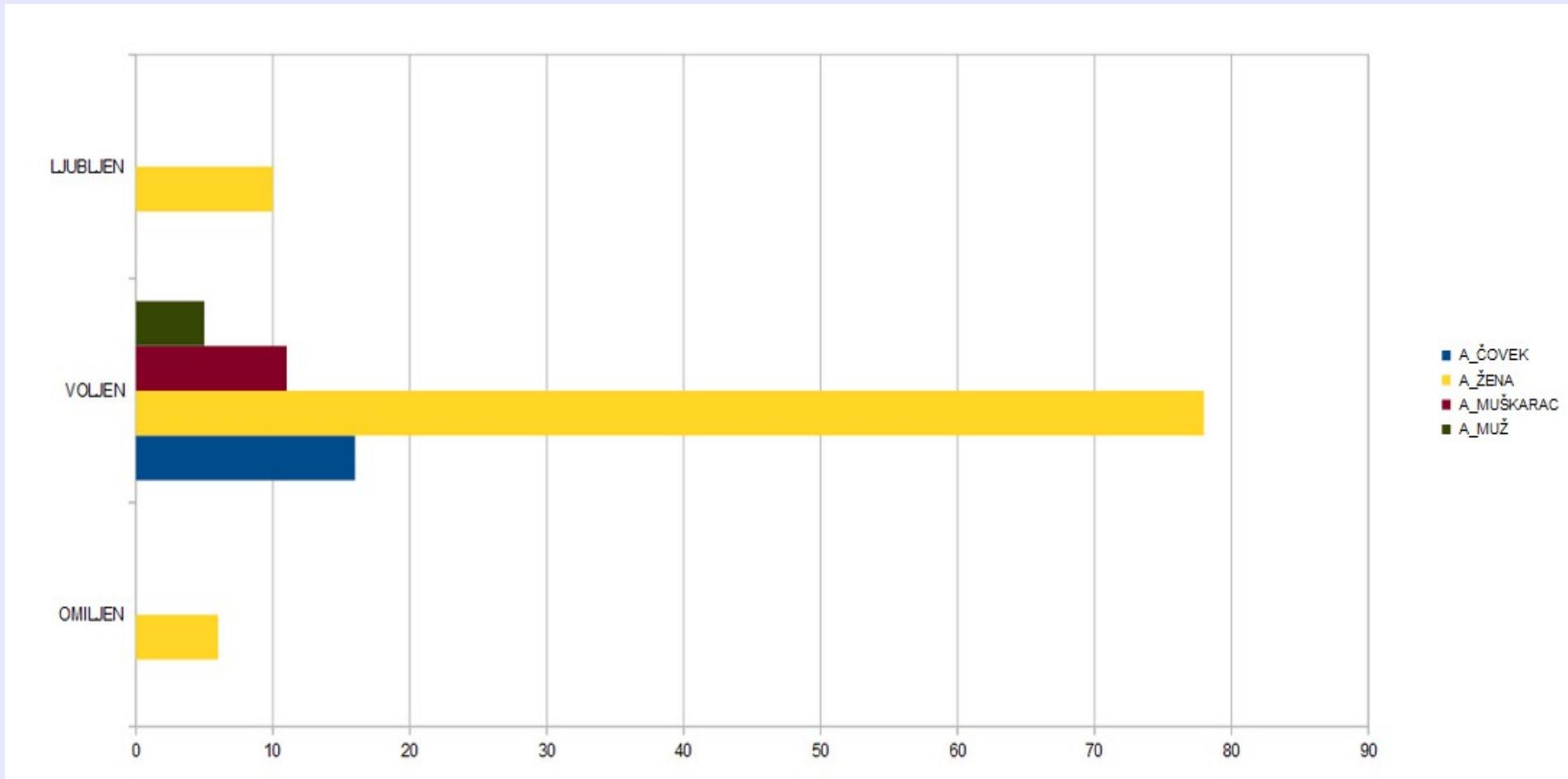
6.d.1. Opšti društveni status: ceo korpus

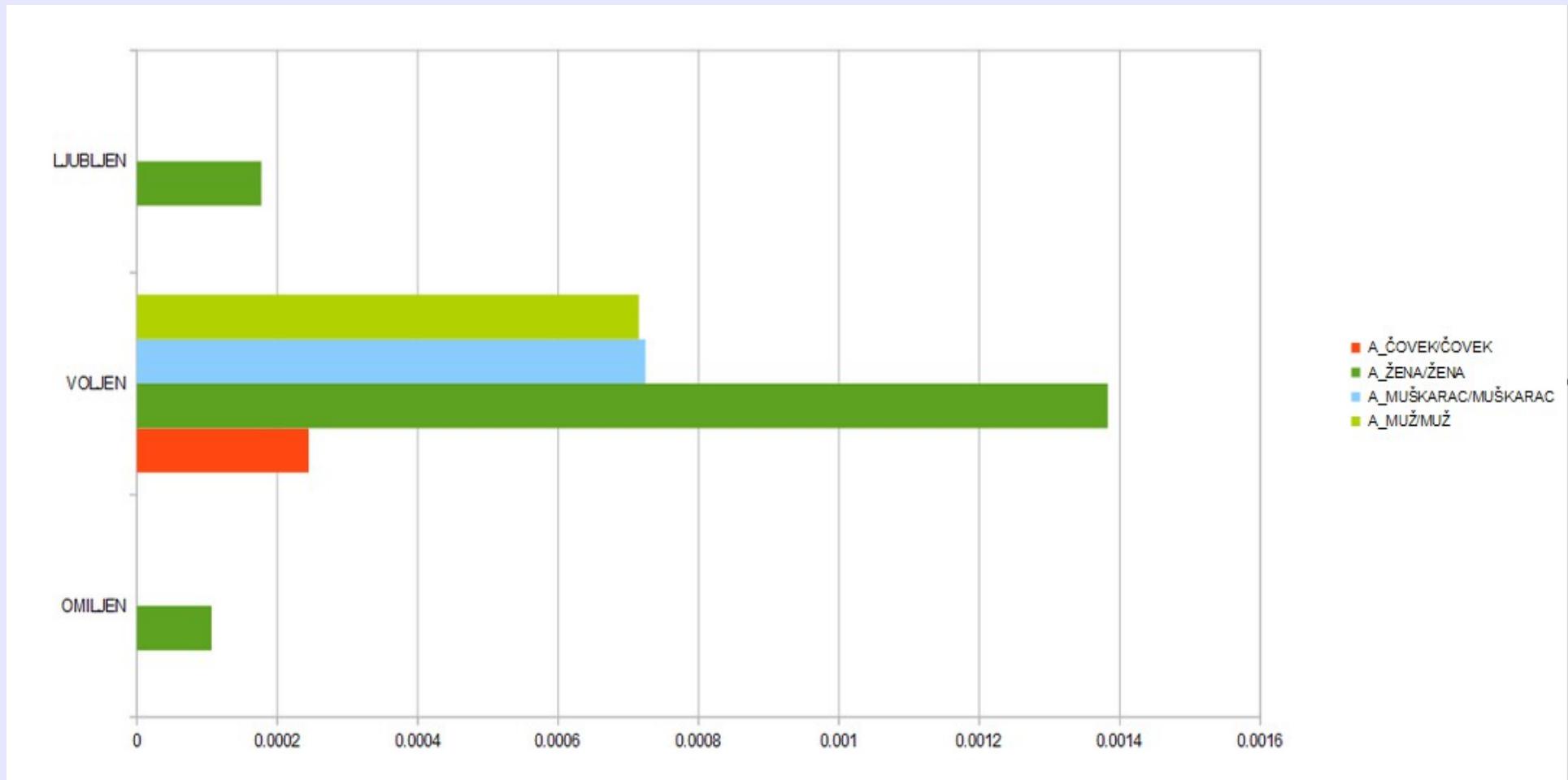
6.d.2. Opšti društveni status: korpus imenice

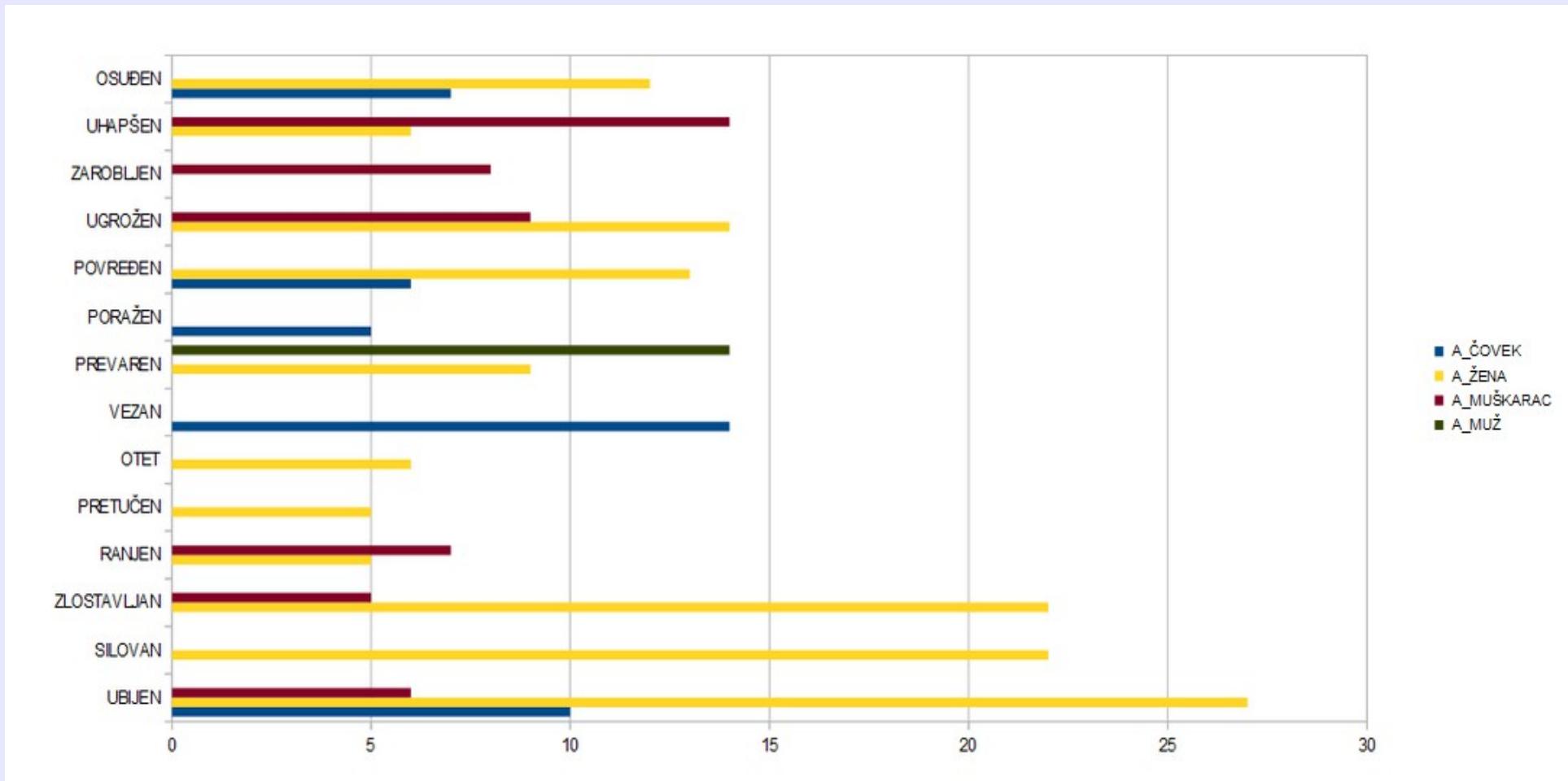
6.e.1. Emotivni status: ceo korpus

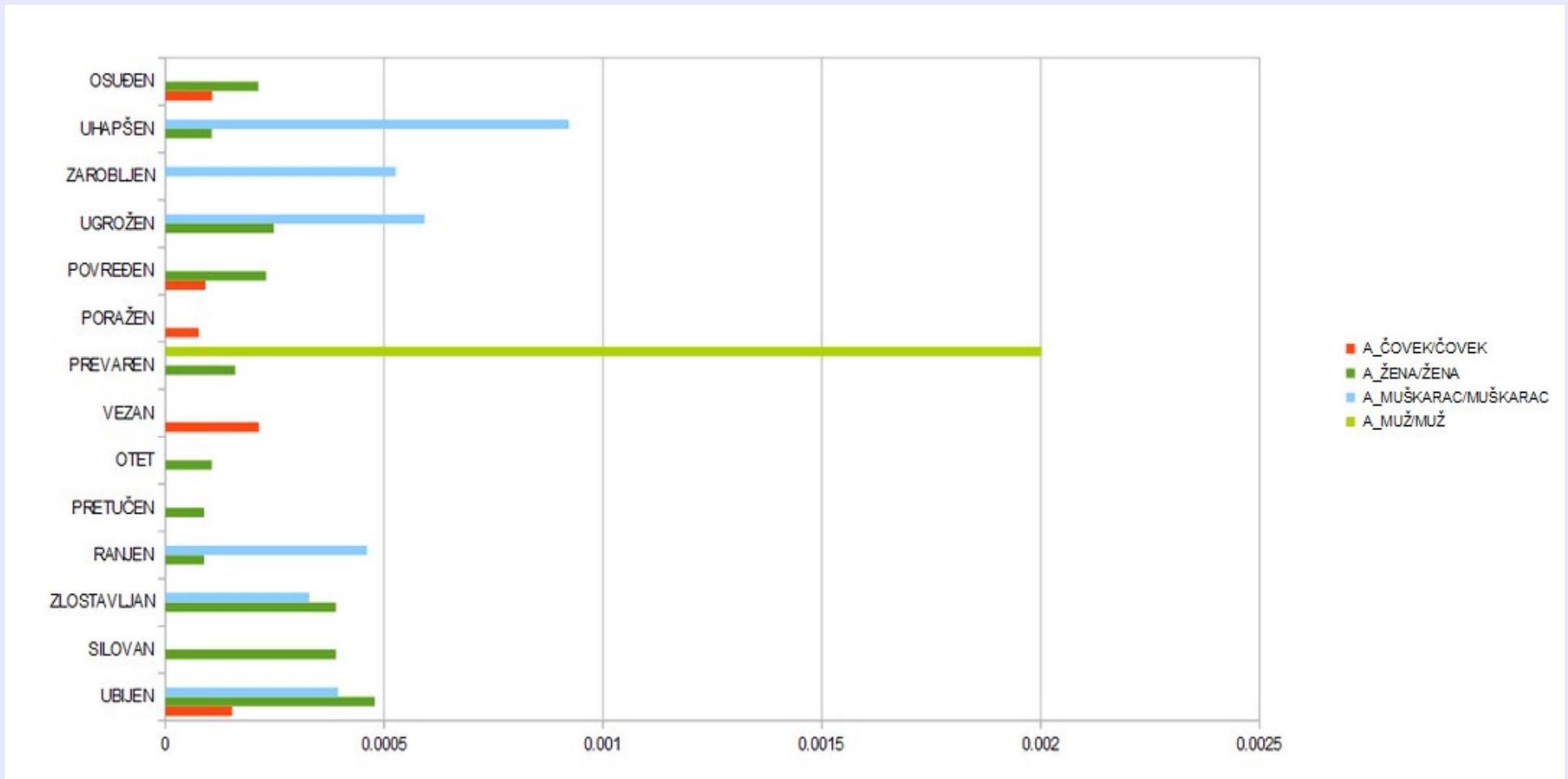
6.e.2. Emotivni status: korpus imenice

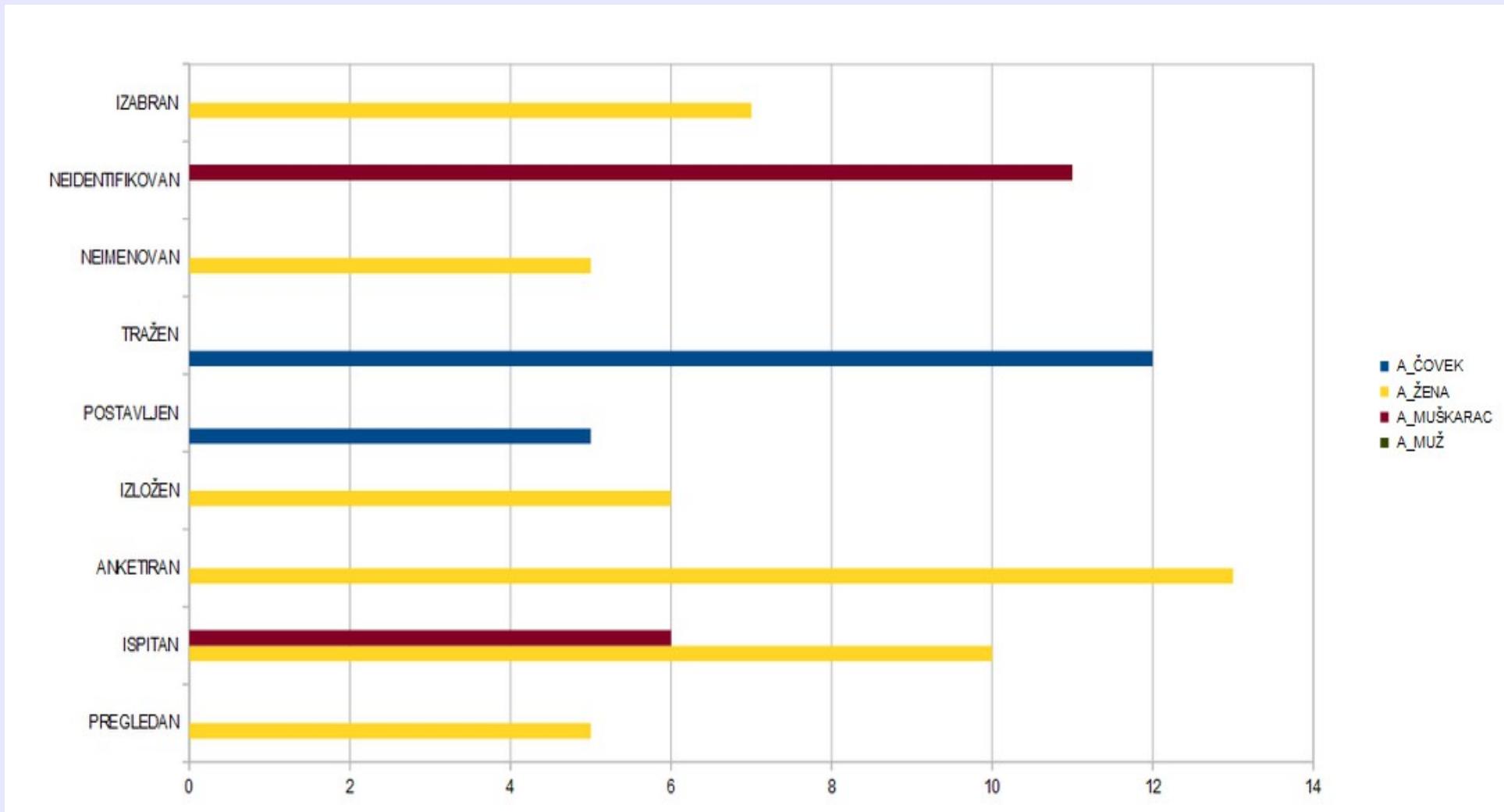
6.f.1. Status žrtve ili prestupnika: ceo korpus

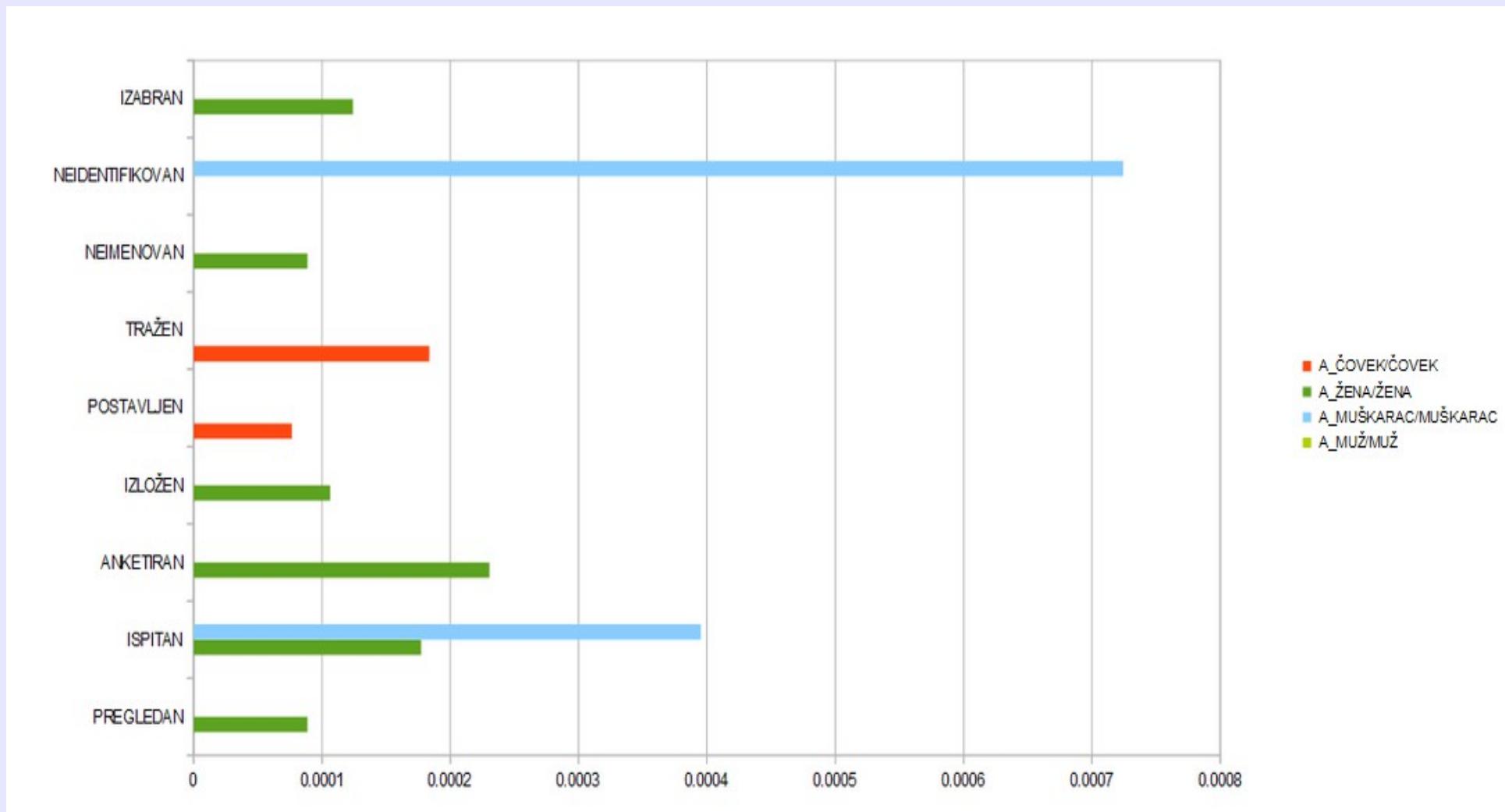
6.f.2. Status žrtve ili prestupnika: korpus imenice

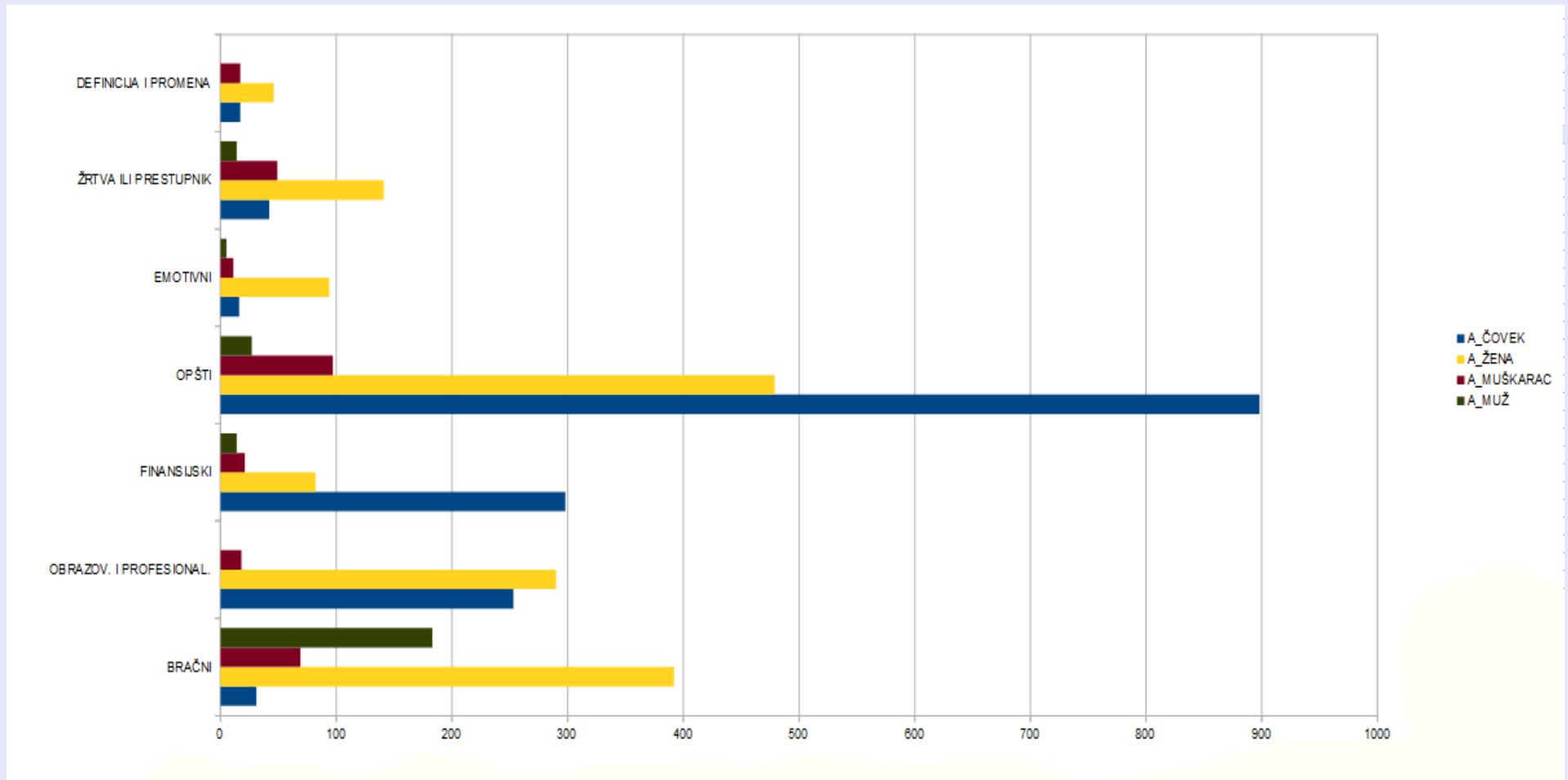
6.g.1. Definicija i promena statusa: ceo korpus

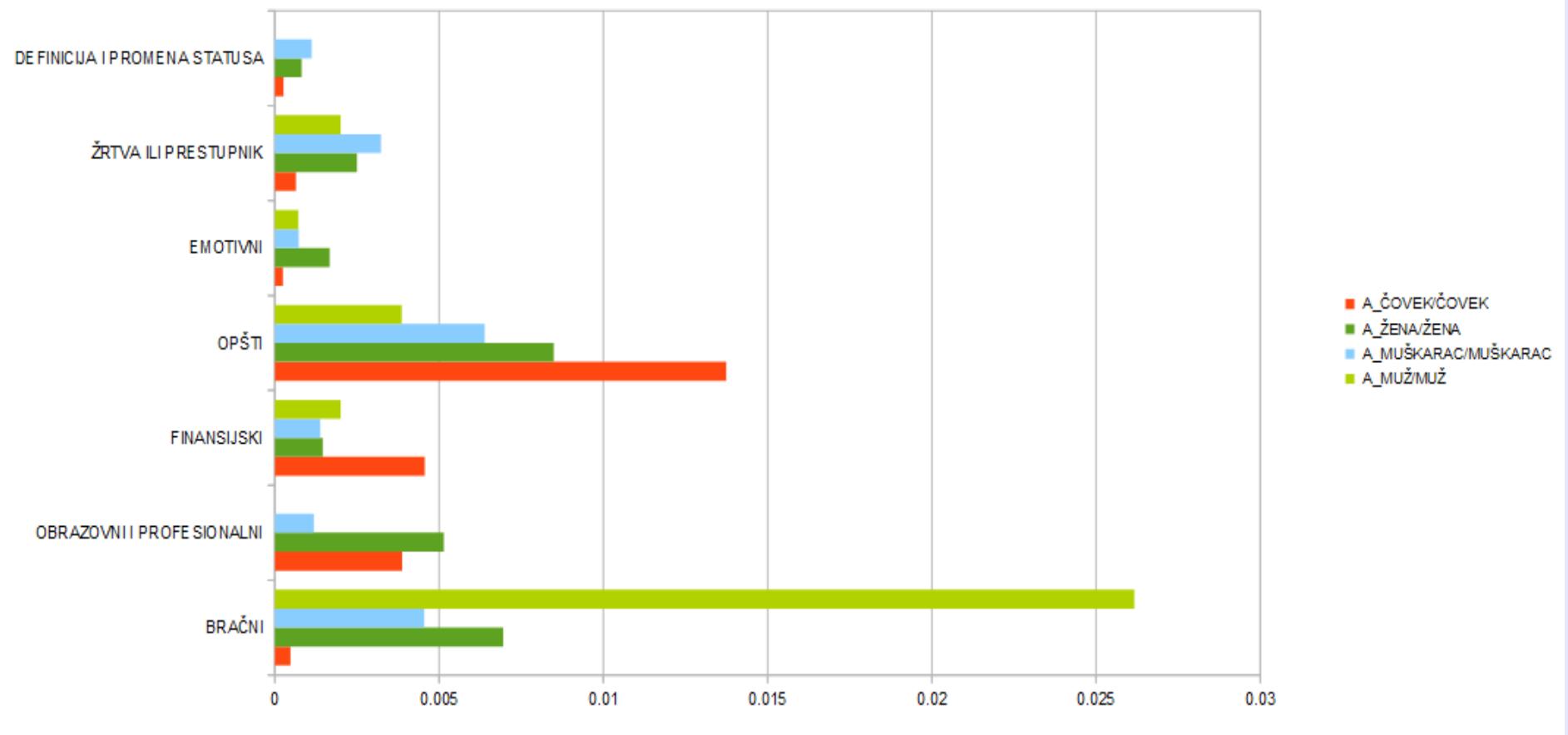
6.g.2. Definicija i promena statusa: korpus imenice

6.1. Društveni status: pregled podgrupa za ceo korpus

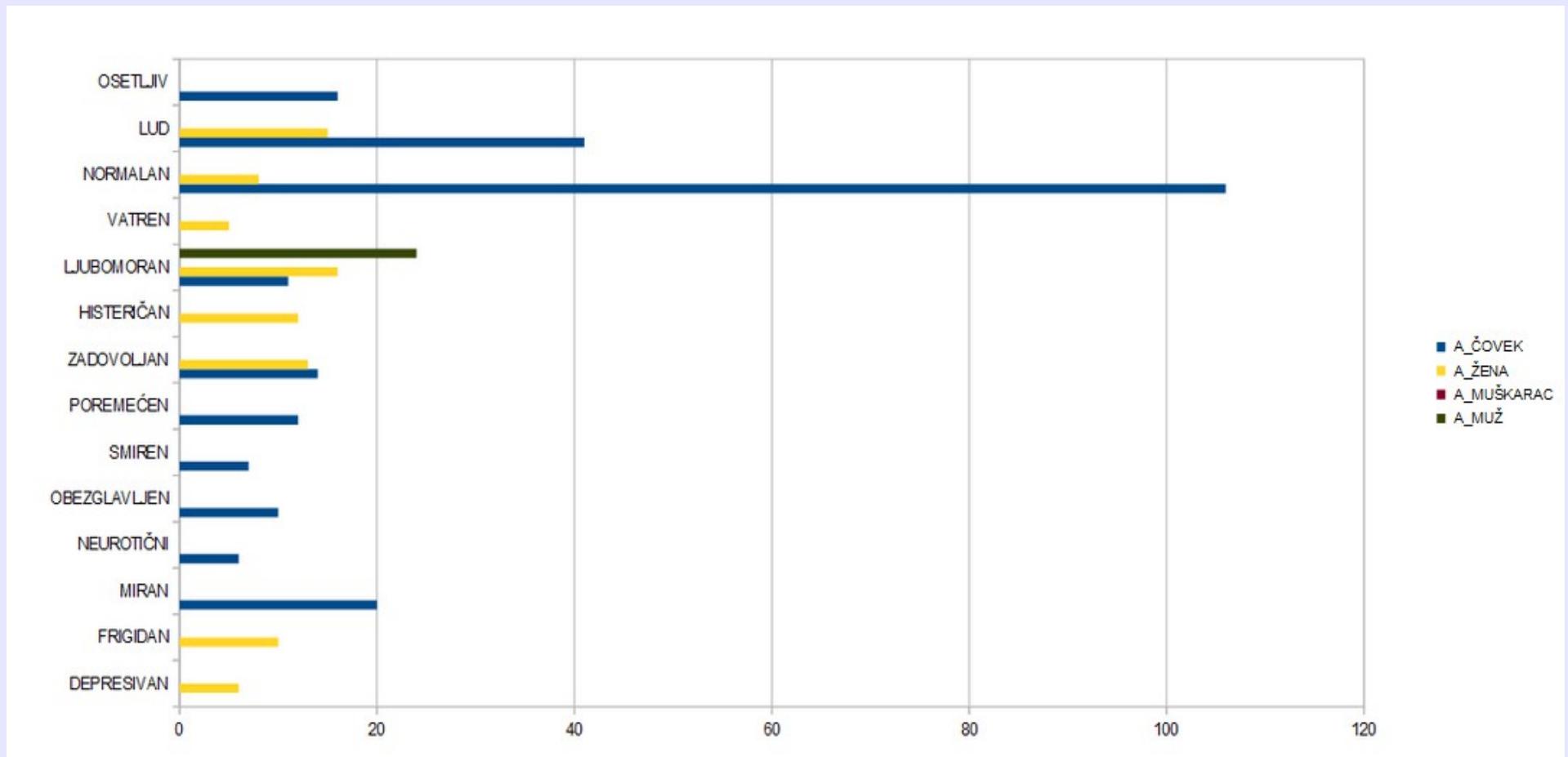
6.2. Društveni status: pregled podgrupa za korpus imenice

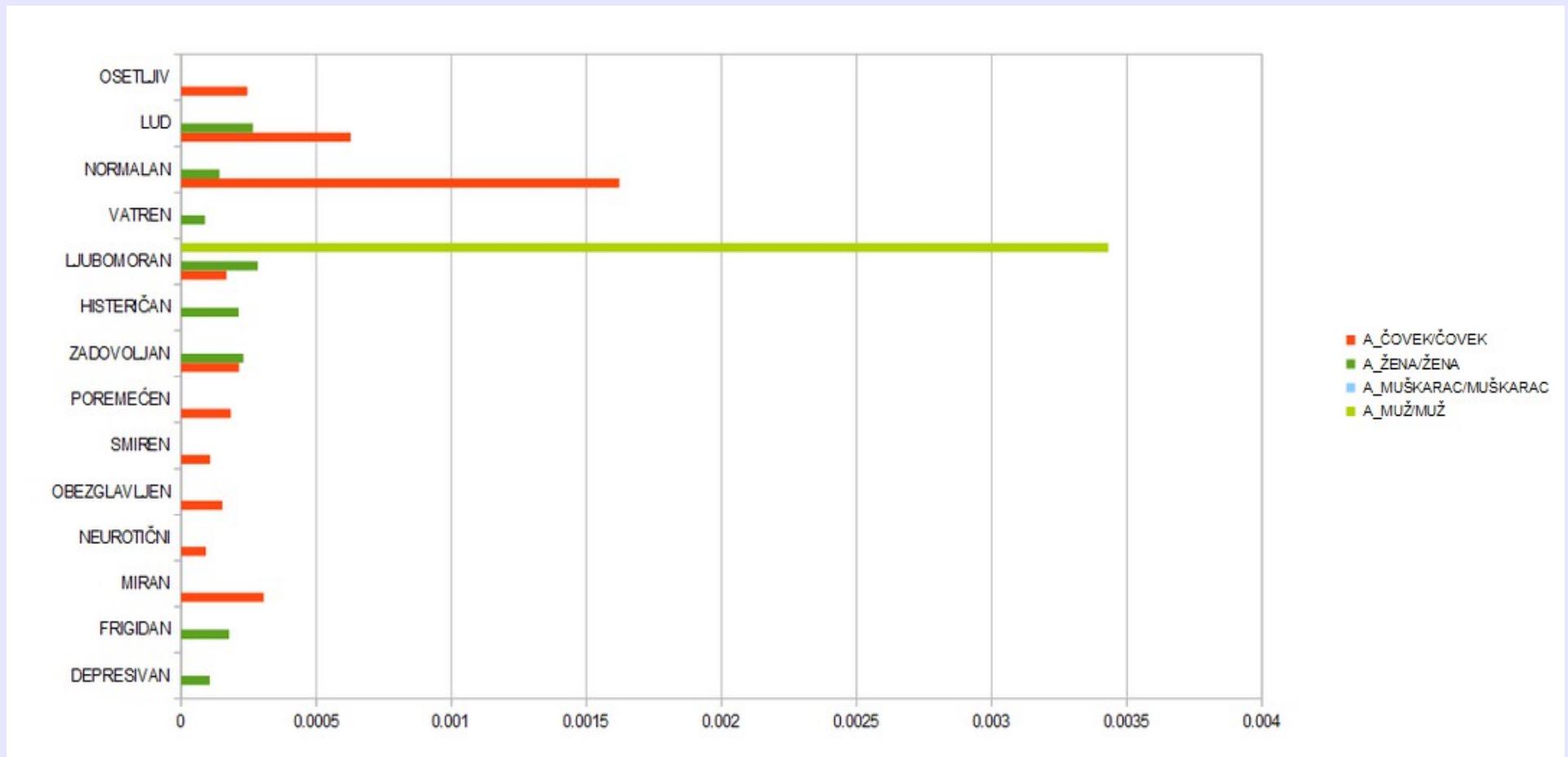
7. Model ličnosti: podgrupe

- a) Emotivna stabilnost
- b) Ekstrovertnost
- c) Saglasnost
- d) Otvorenost
- e) Savesnost

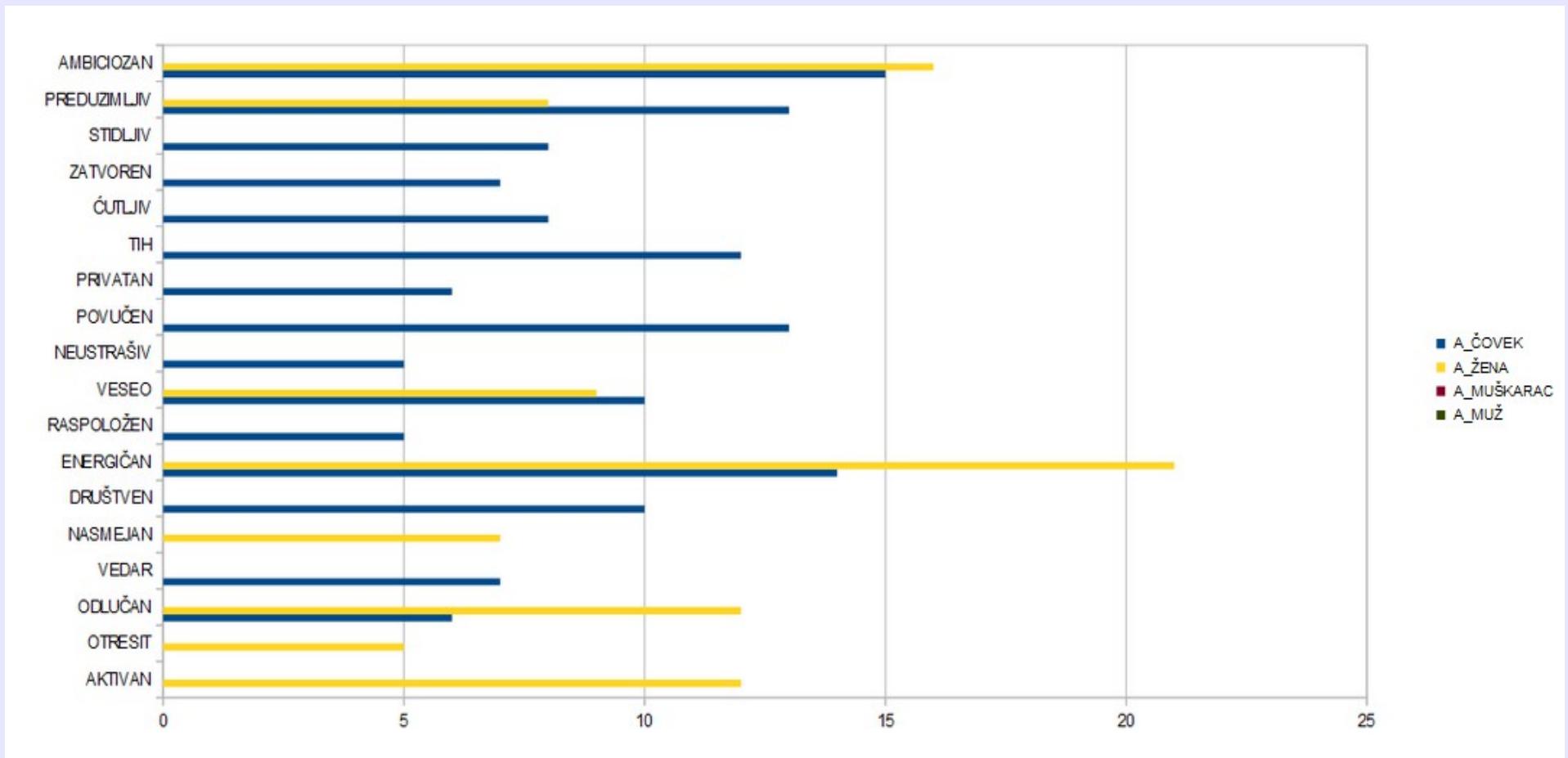
7.a.1. Emotivna stabilnost: ceo korpus

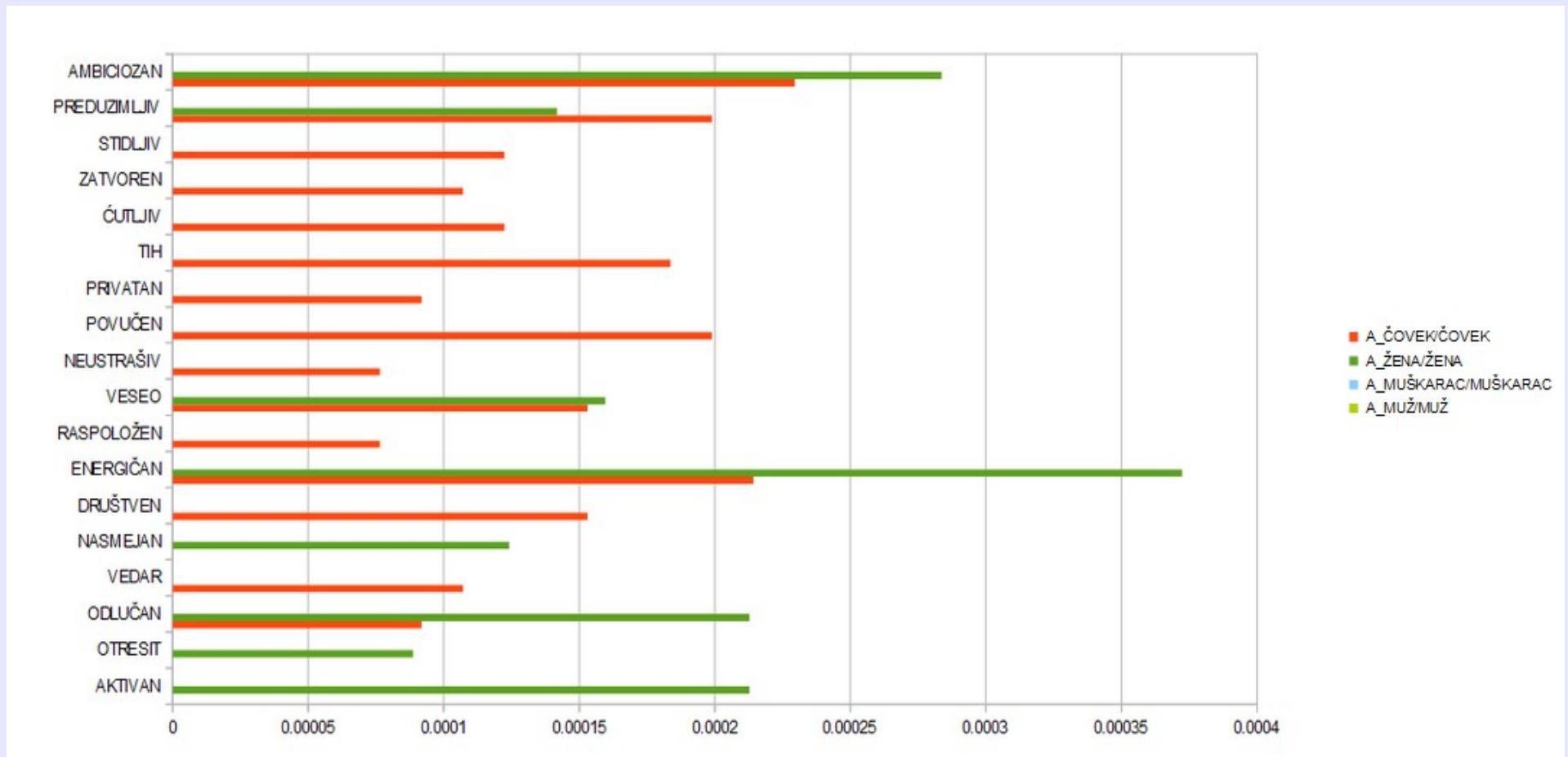
7.a.2. Emotivna stabilnost: korpus imenice

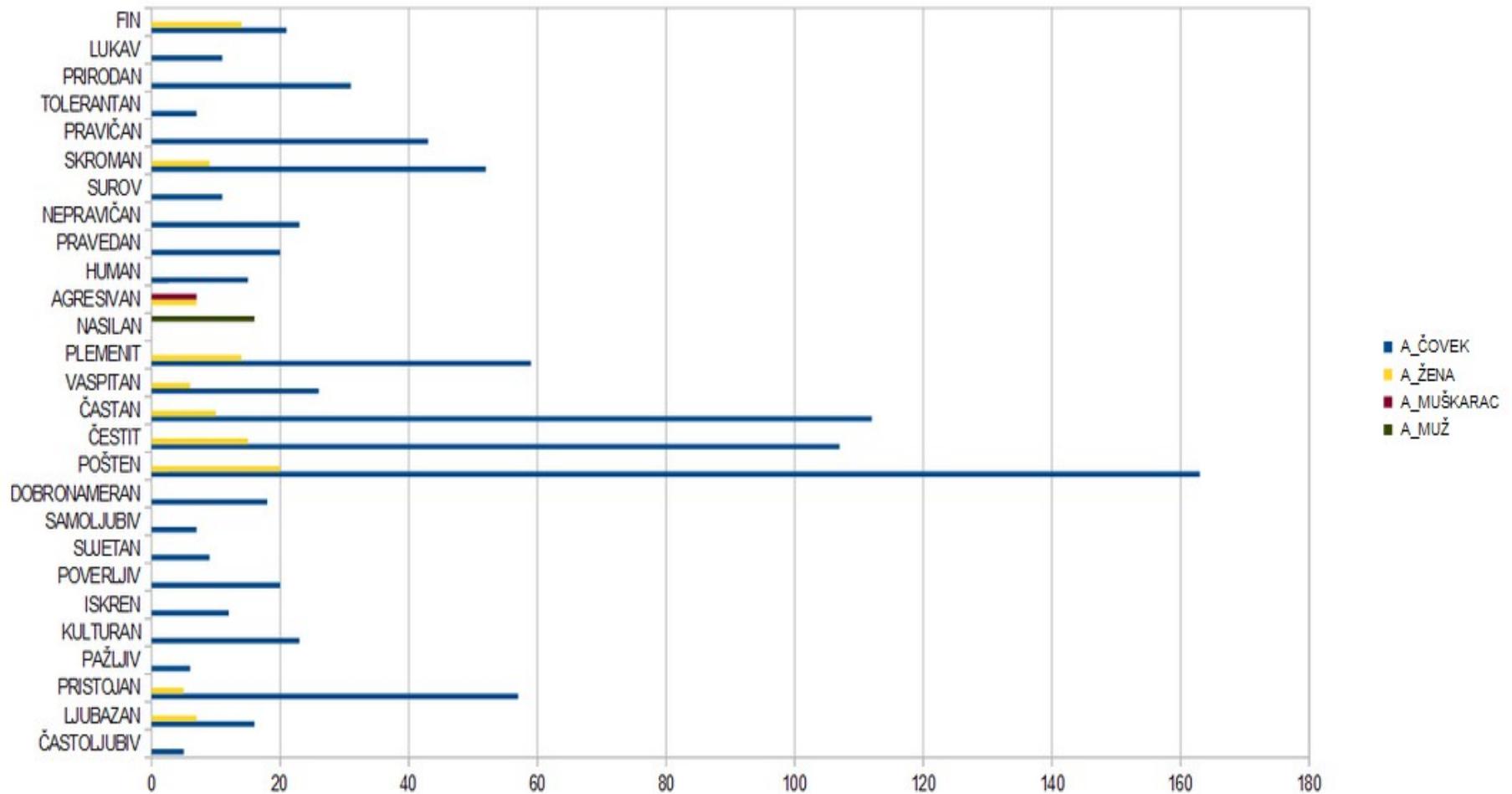
7.b.1. Ekstrovertnost: ceo korpus

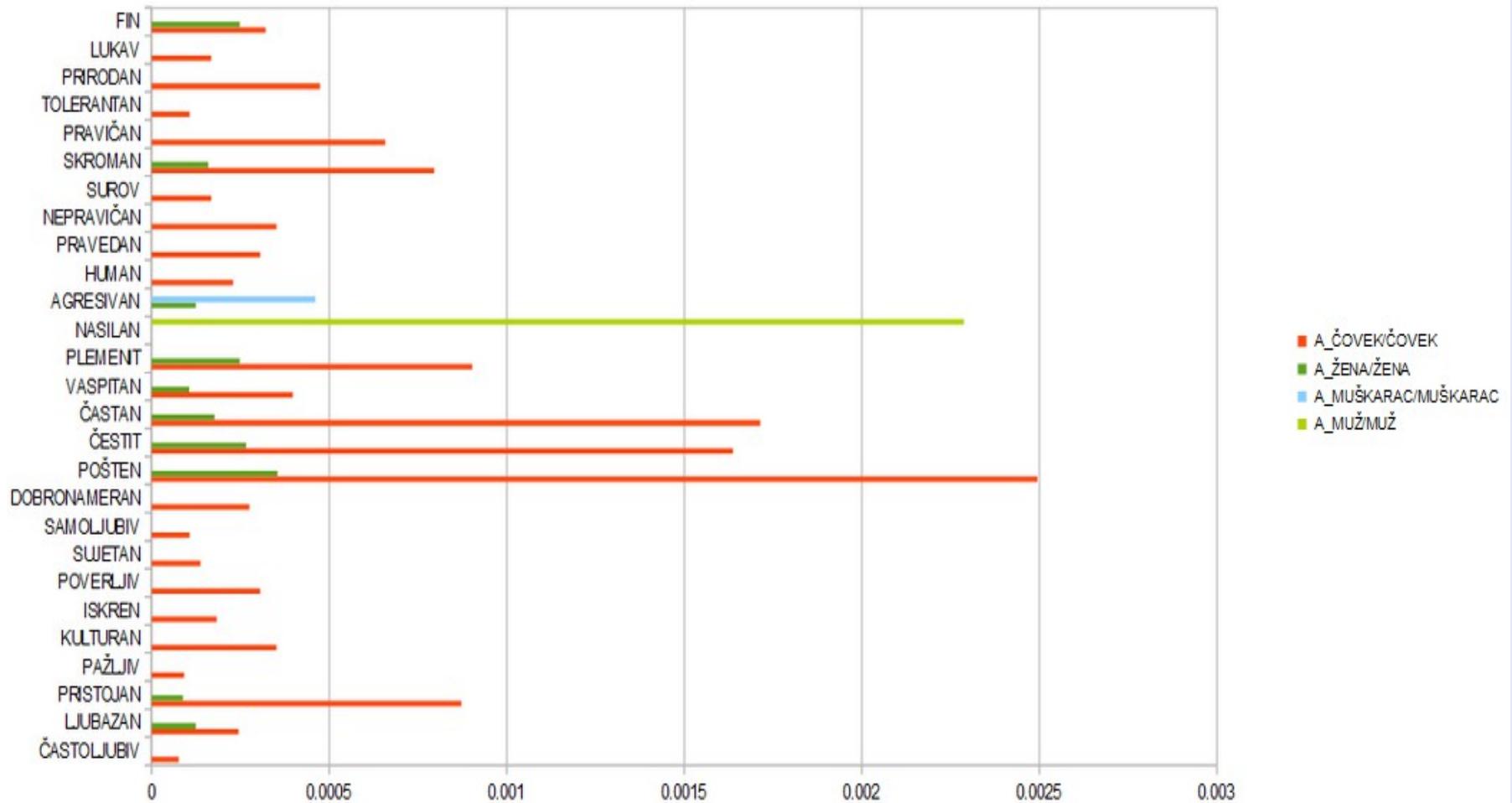
7.b.2. Ekstrovertnost: korpus imenice

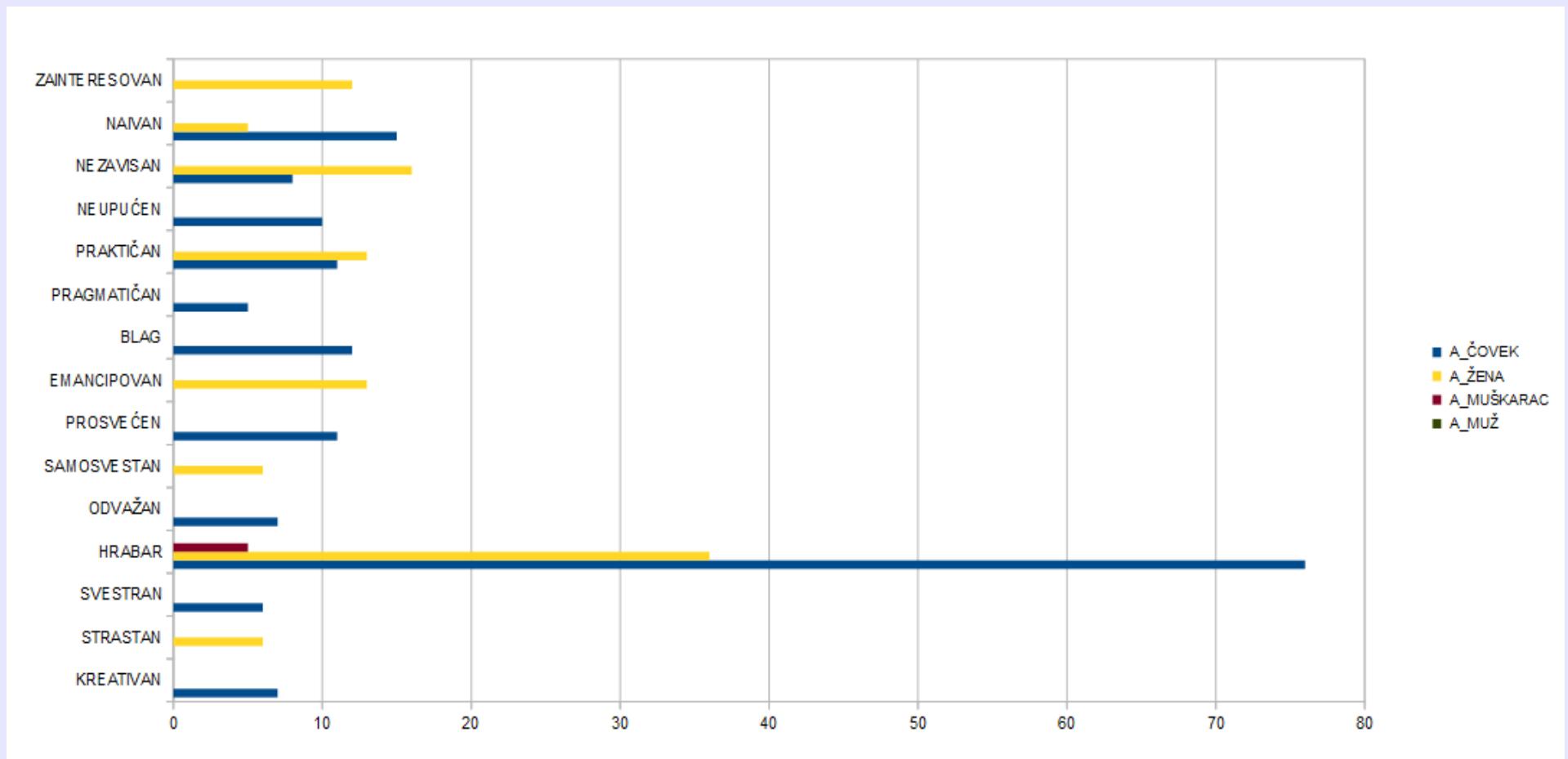
7.c.1. Saglasnost: ceo korpus

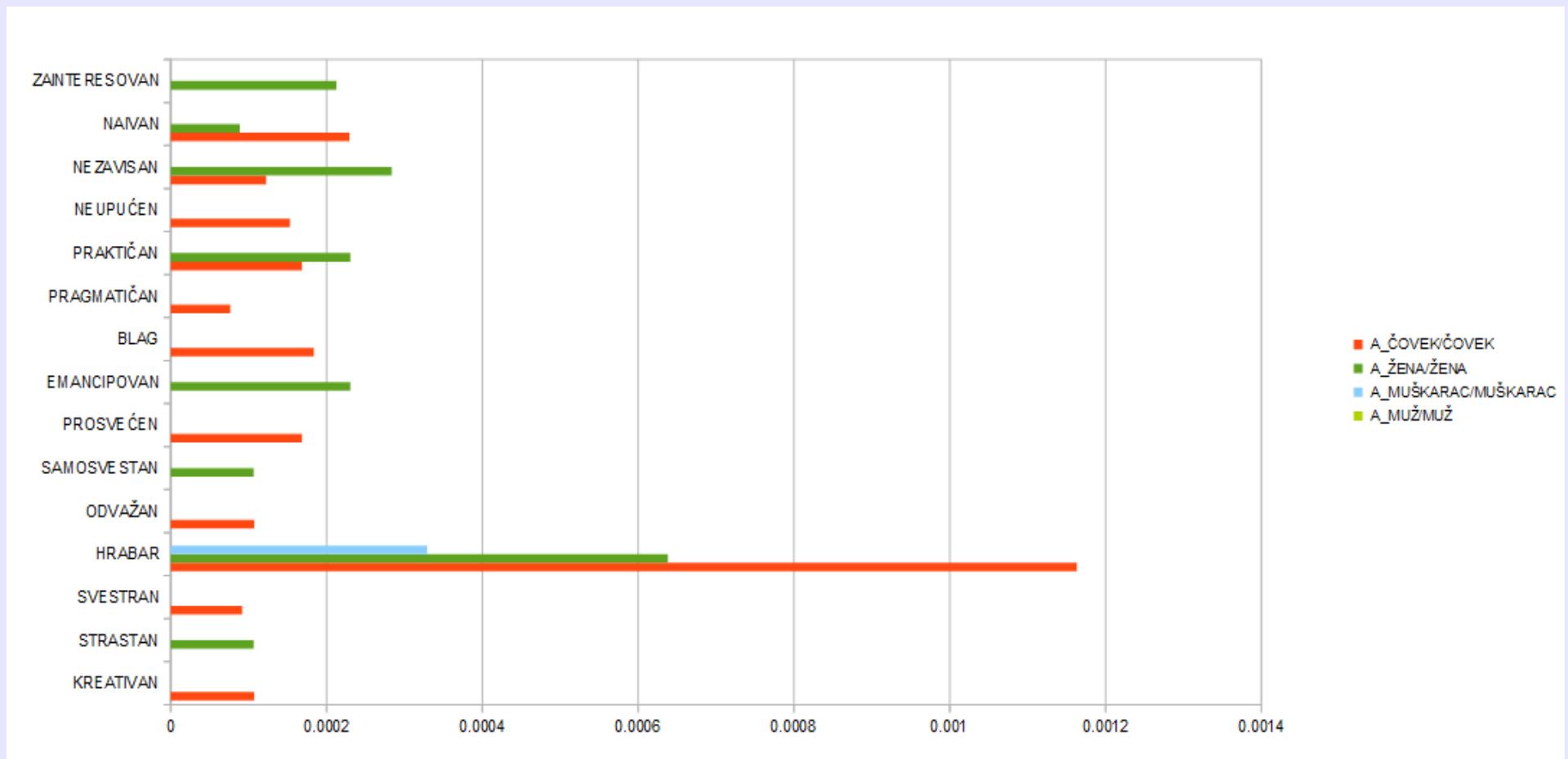
7.c.2. Saglasnost: korpus imenice

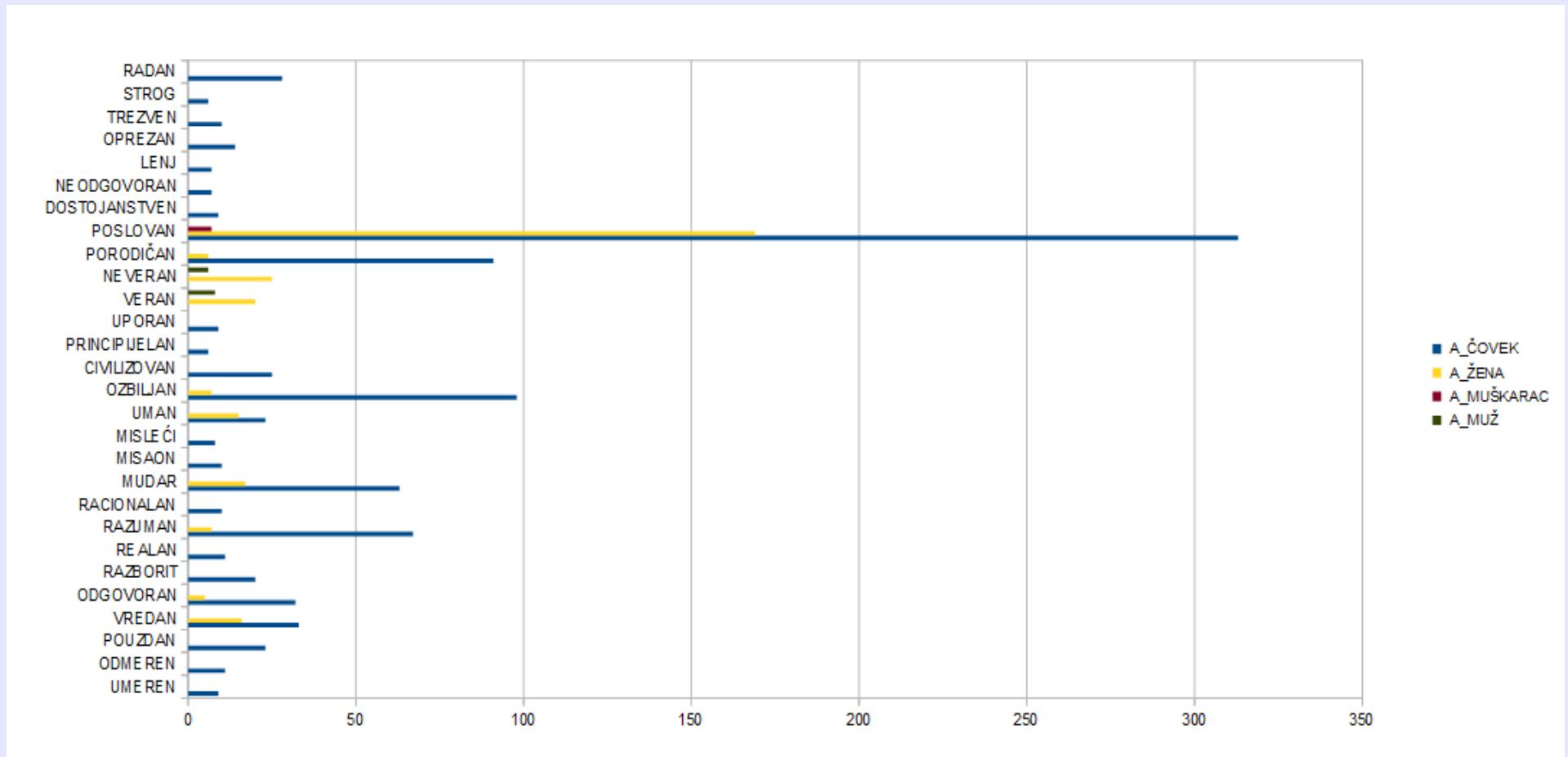
7.d.1. Otvorenost: ceo korpus

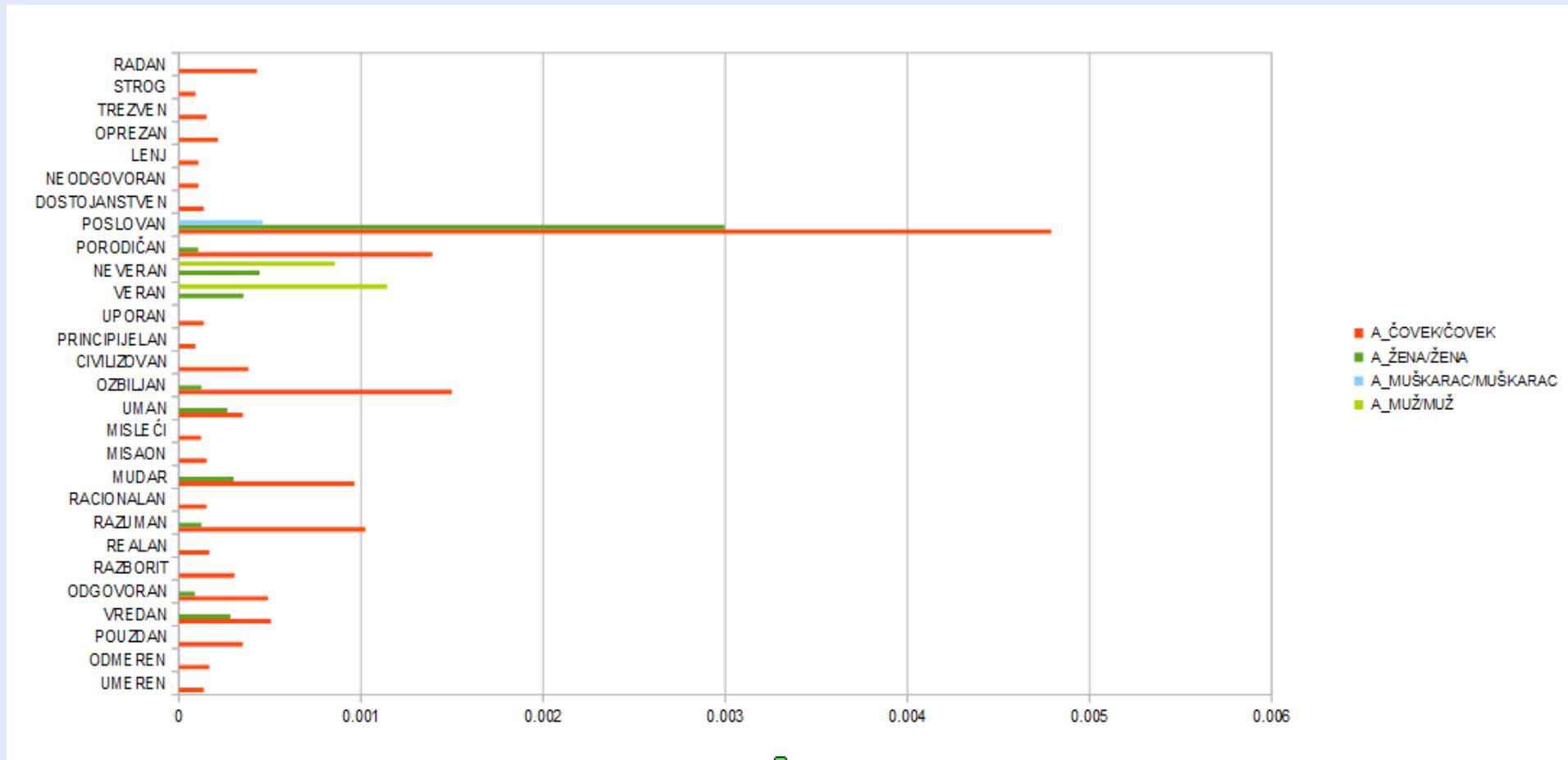
7.d.2. Otvorenost: korpus imenice

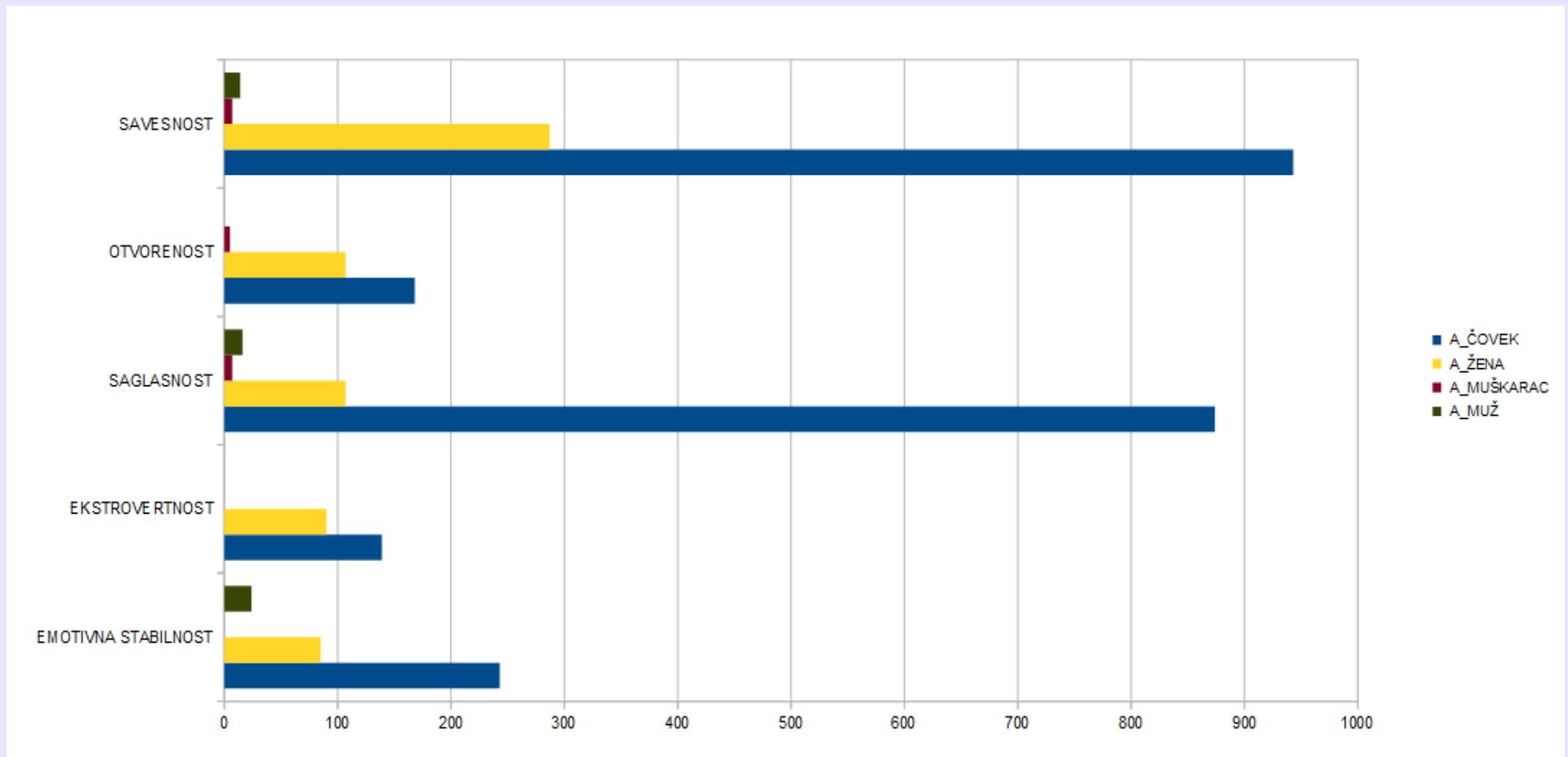
7.e.1. Savesnost: ceo korpus

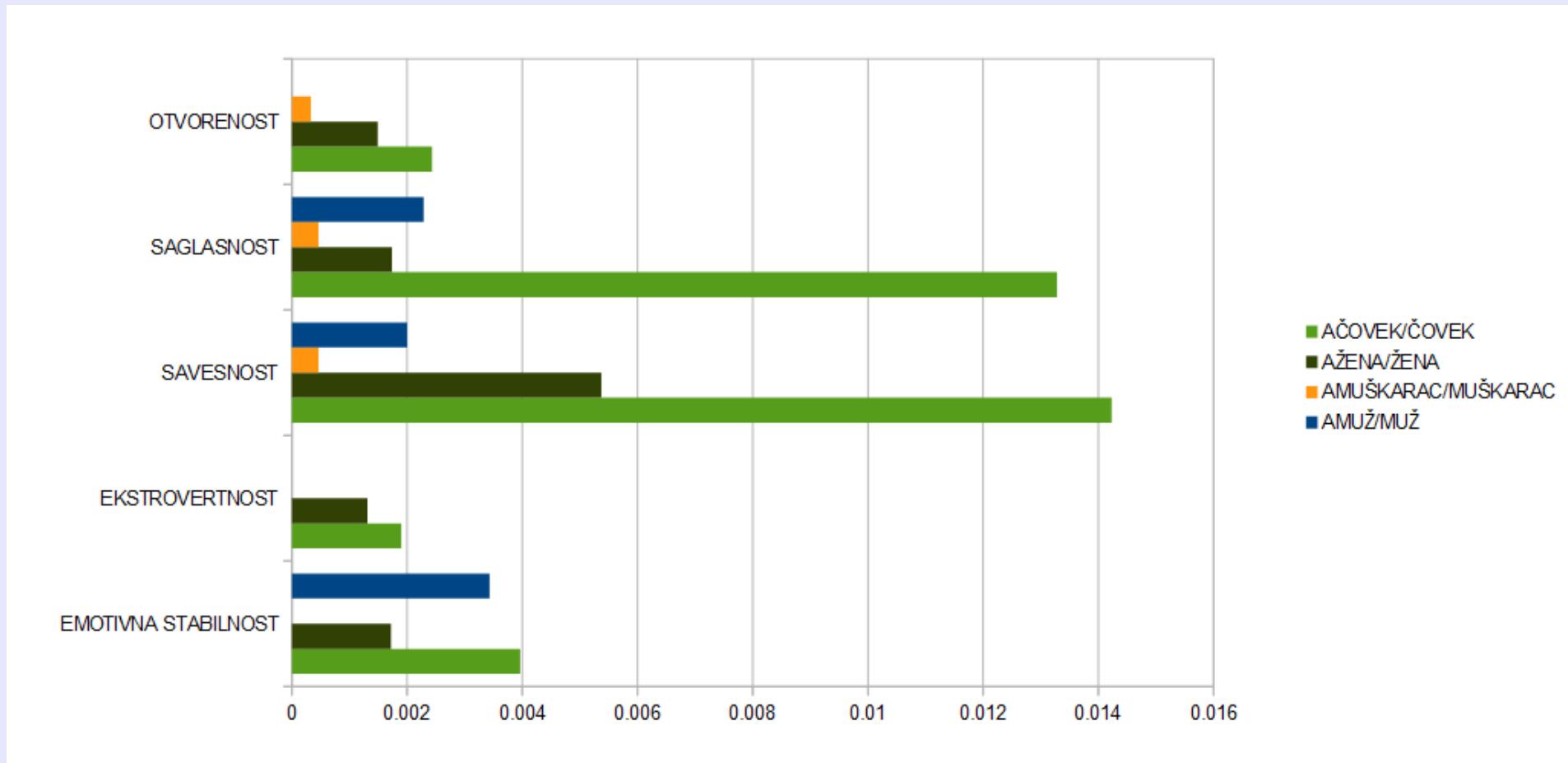
7.e.2. Savesnost: korpus imenice

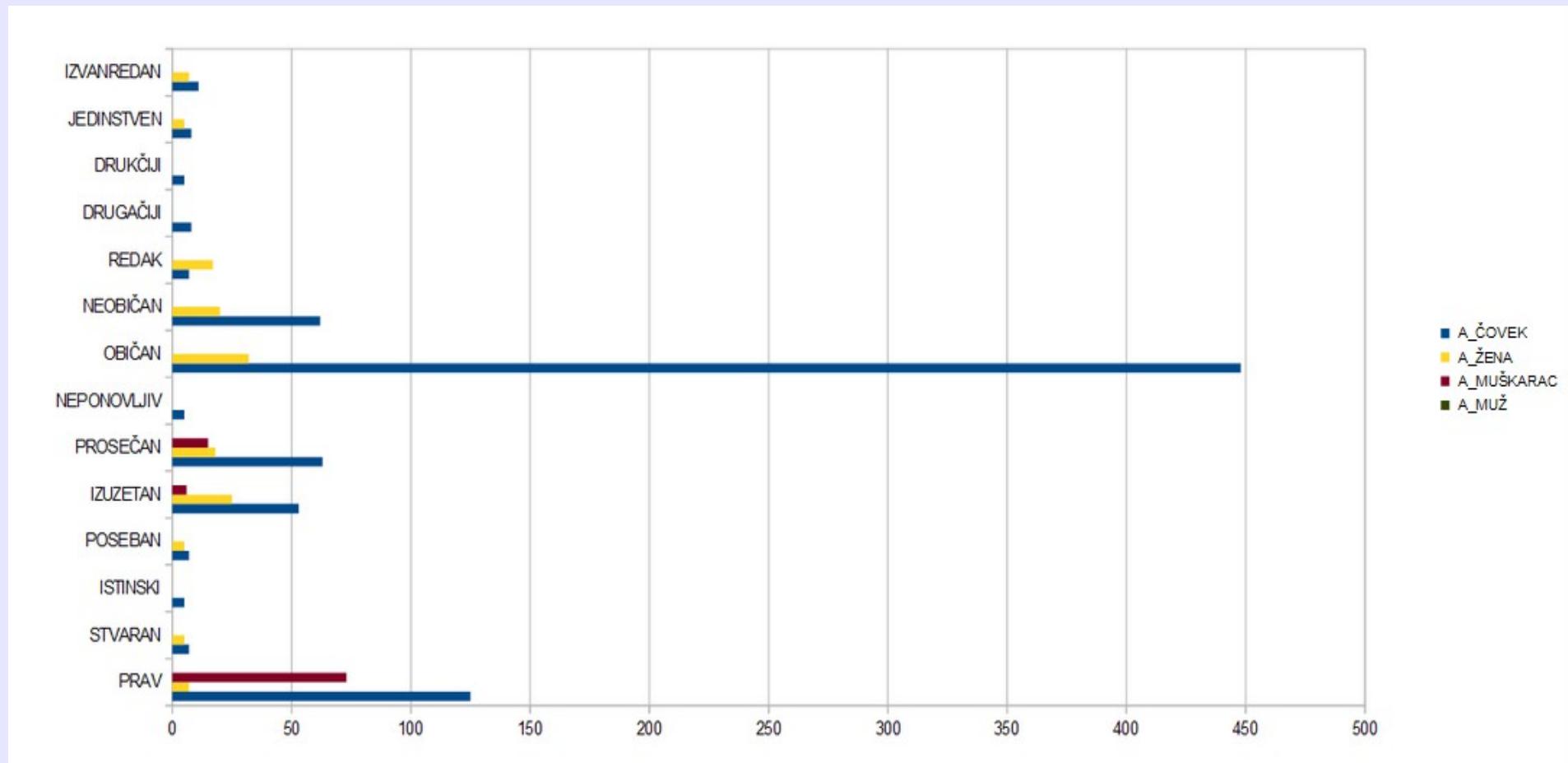
7.1. Model ličnosti: pregled podgrupa za ceo korpus

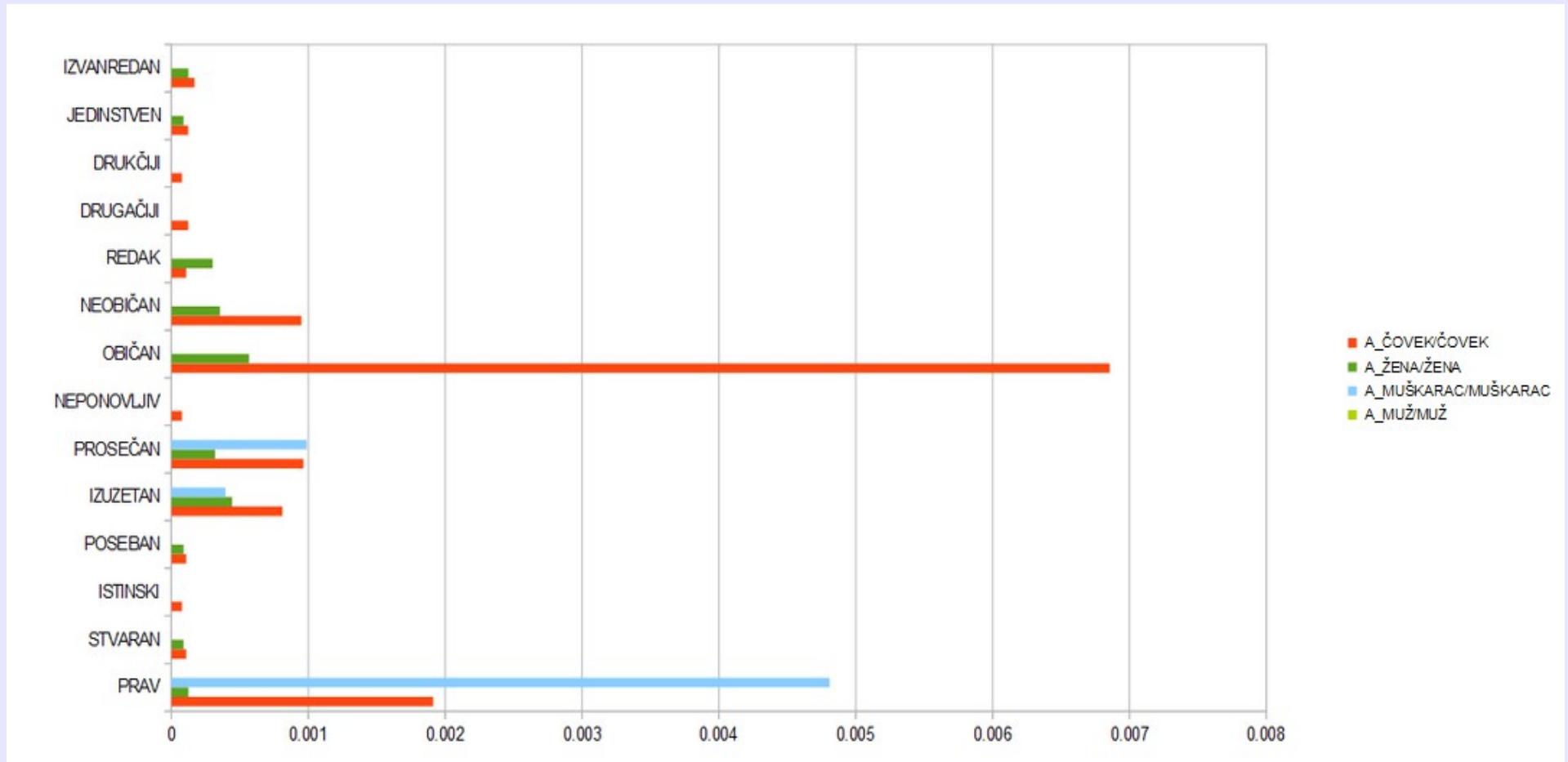
7.2. Model ličnosti: pregled podgrupa za korpus imenice

8.1. Isticanje i izdvajanje: ceo korpus

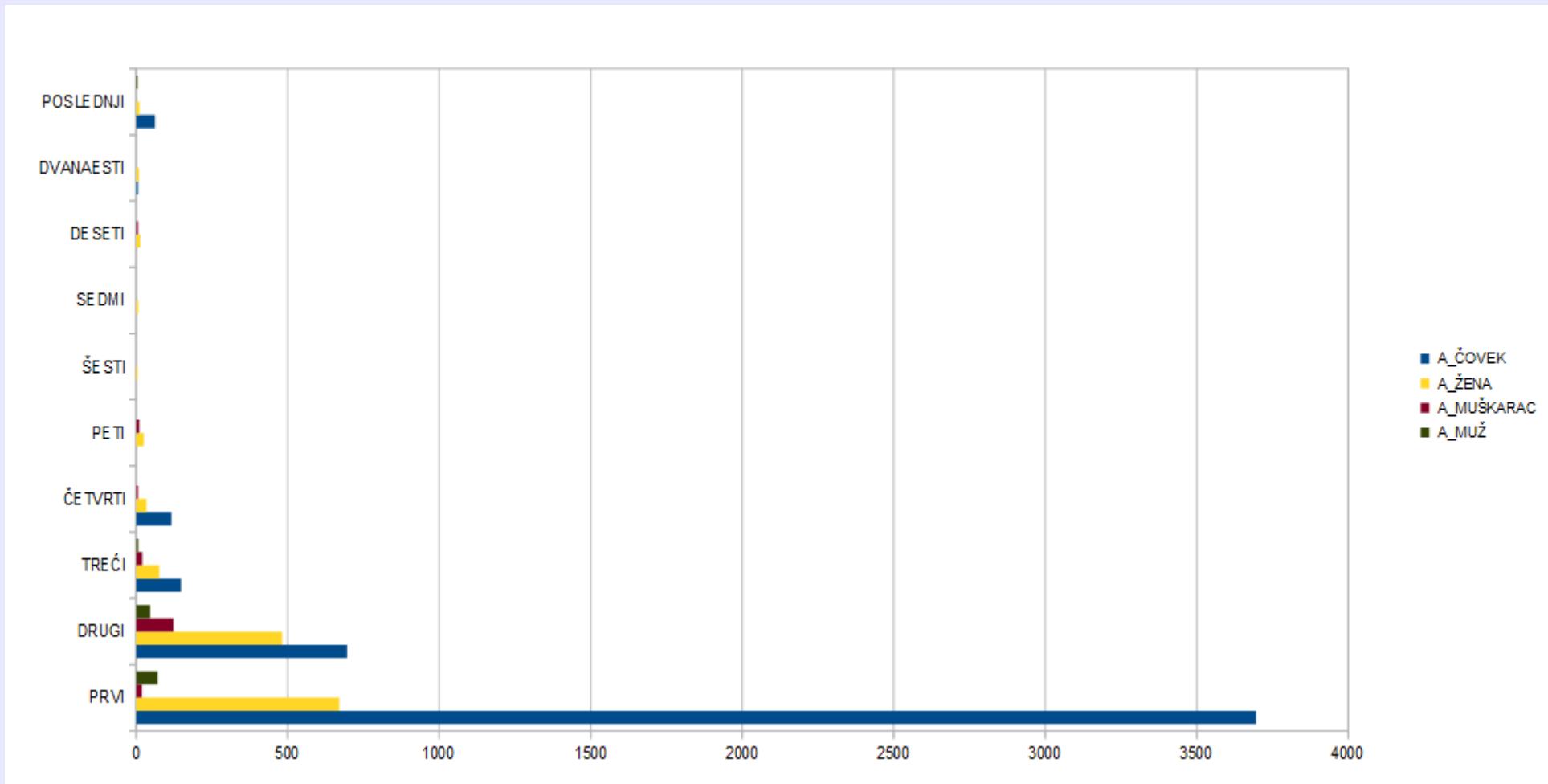
8.2. Isticanje i izdvajanje: korpus imenice

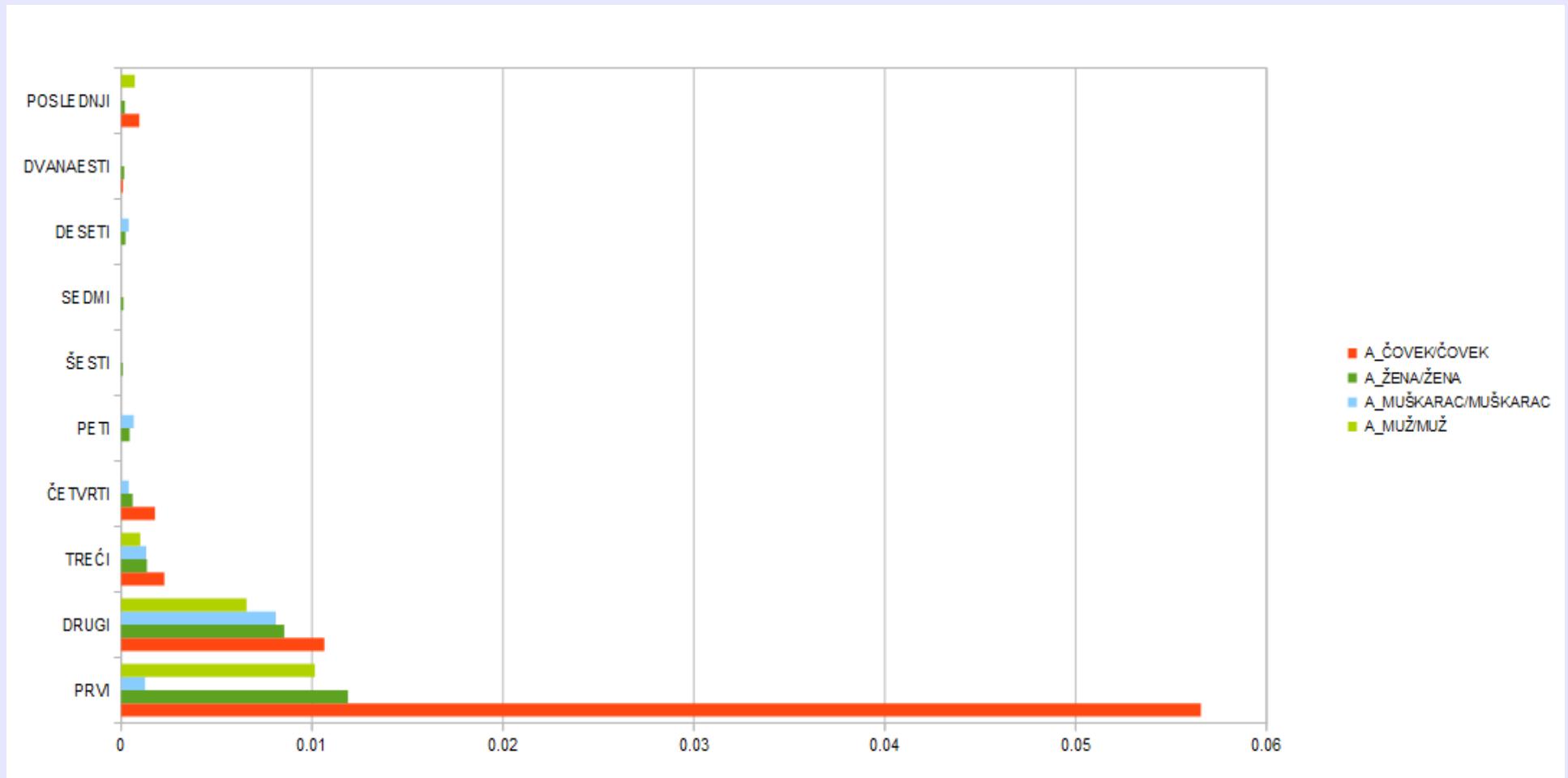
9. Pripadnost: podgrupe

- a) Pripadnost nizu
- b) Pripadnost periodu i kulturi
- c) Pripadnost mestu i kulturi
- d) Pripadnost religiji
- e) Pripadnost profesiji
- f) Pripadnost političkim i državnim strukturama
- g) Pripadnost porodici ili partneru

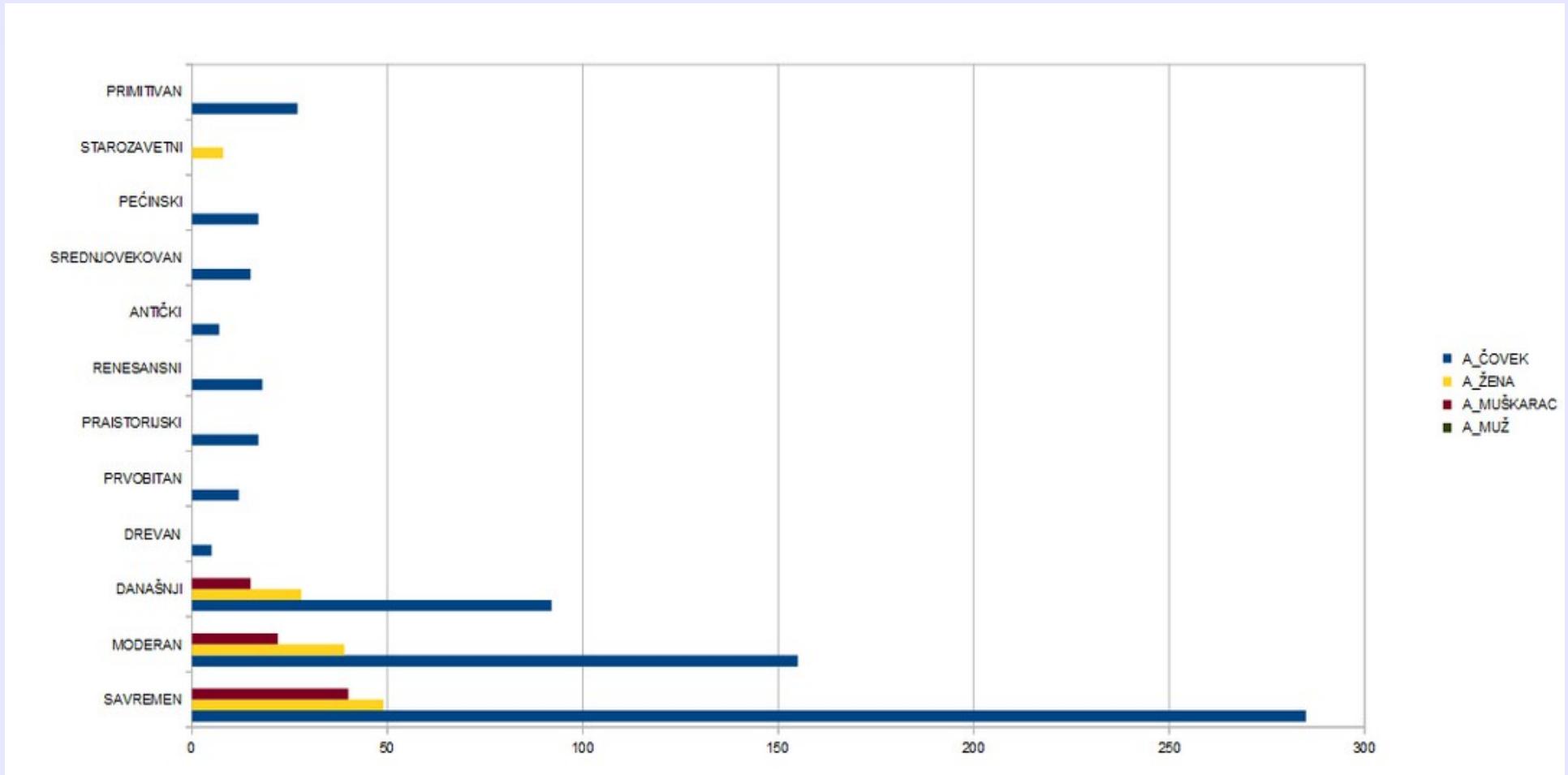
9.a.1. Pripadnost nizu: ceo korpus

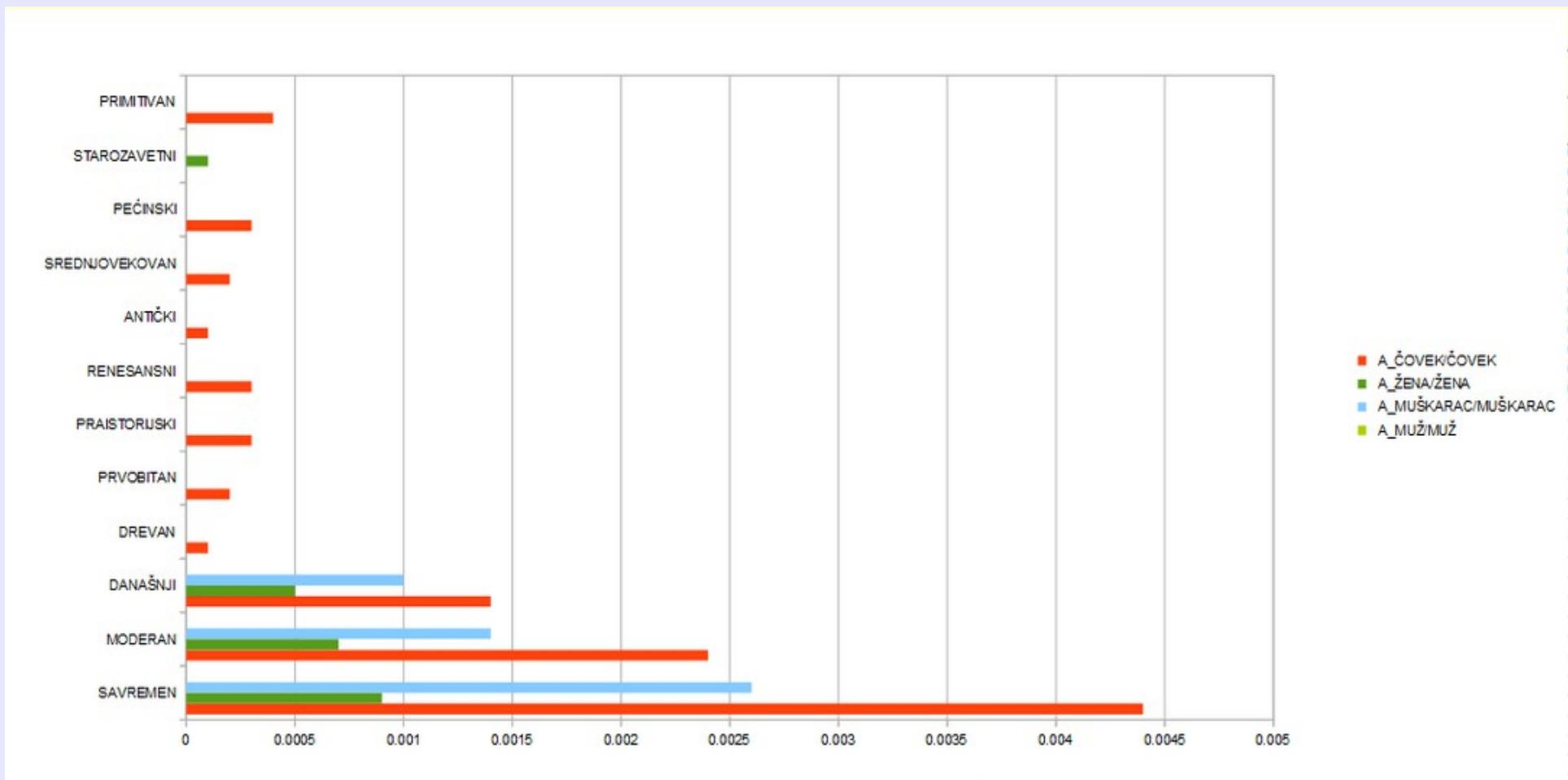
9.a.2. Pripadnost nizu: korpus imenice

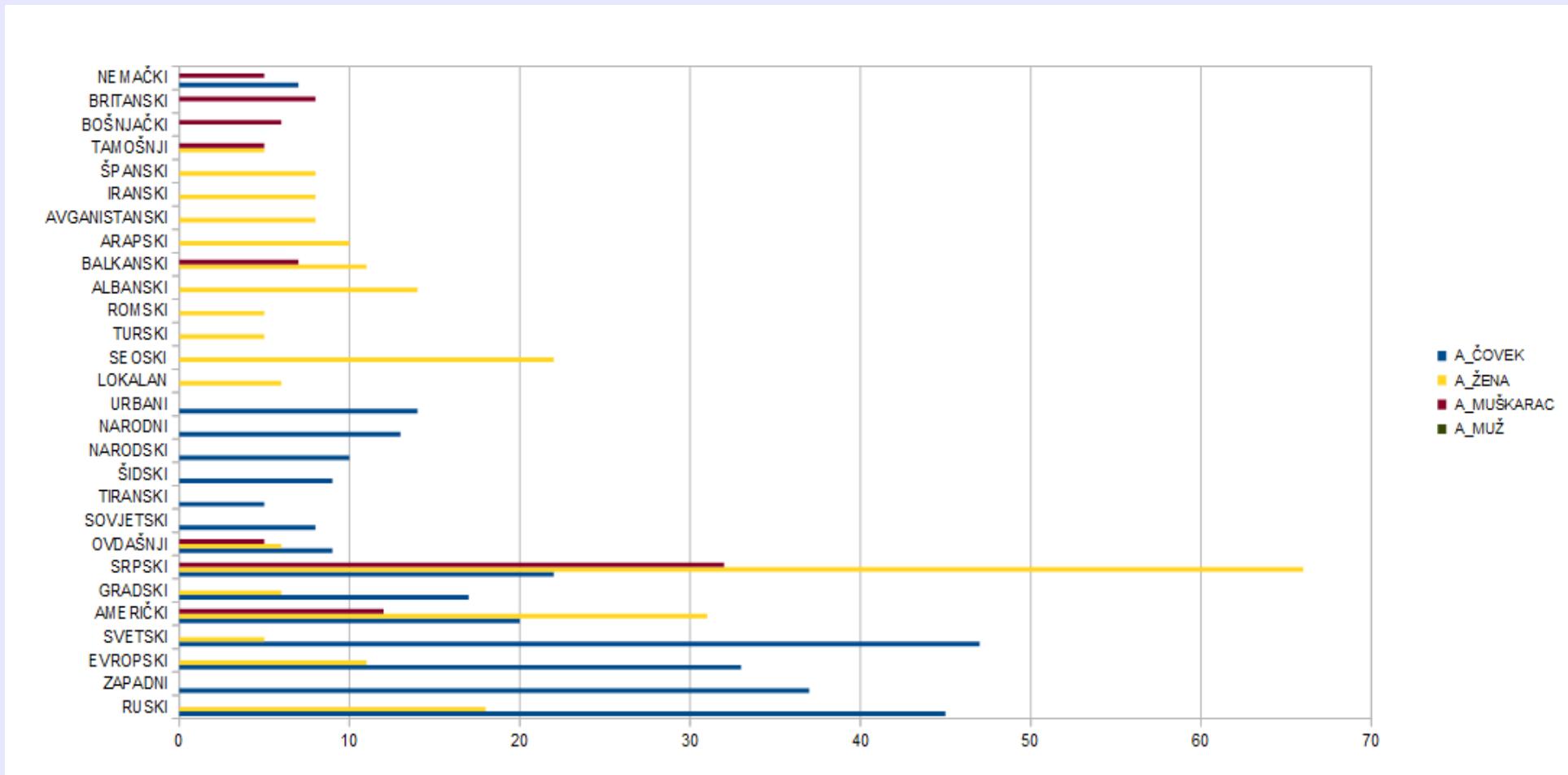
9.b.1. Pripadnost periodu i kulturi: ceo korpus

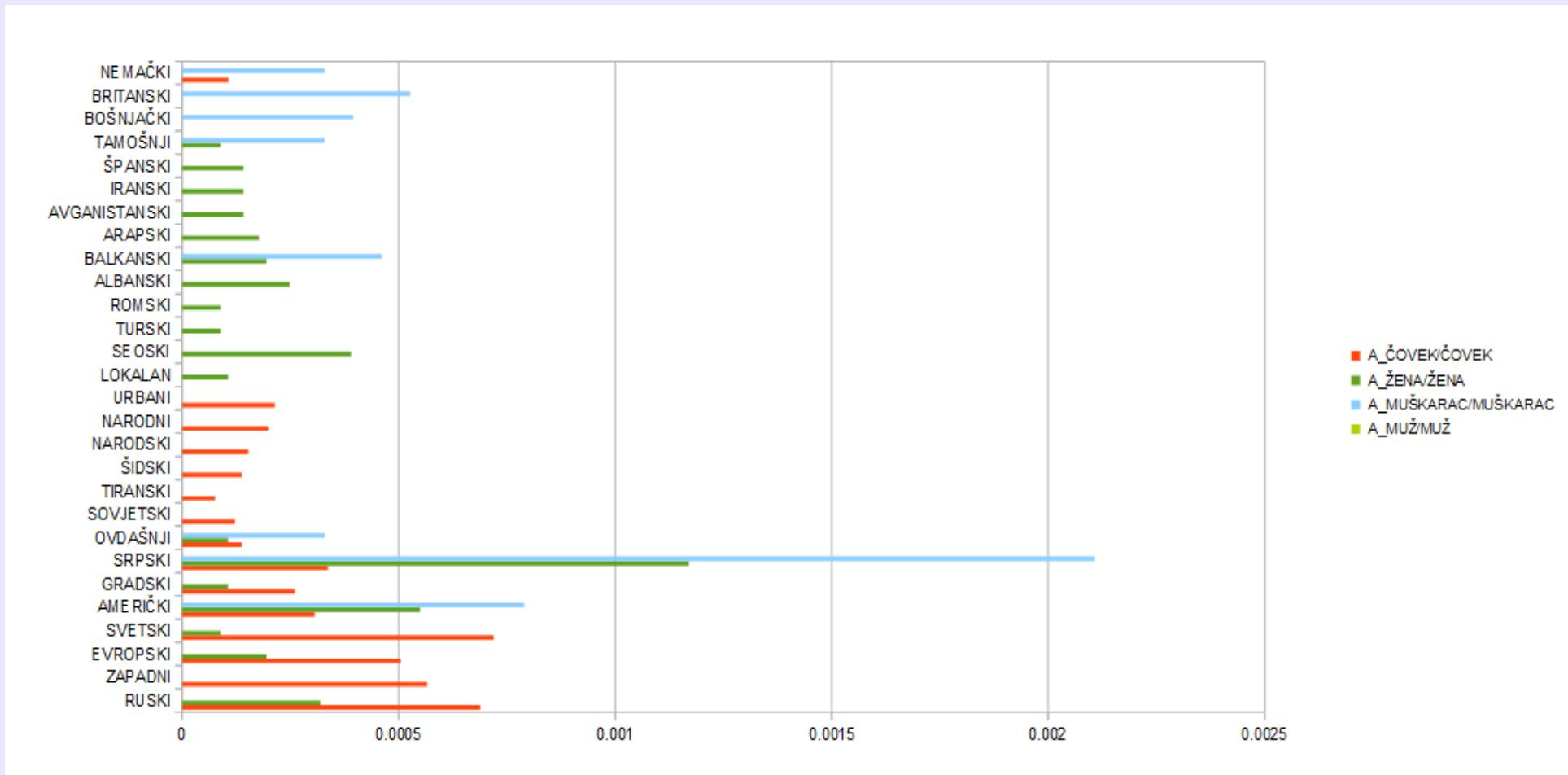
9.b.2. Pripadnost periodu i kulturi: korpus imenice

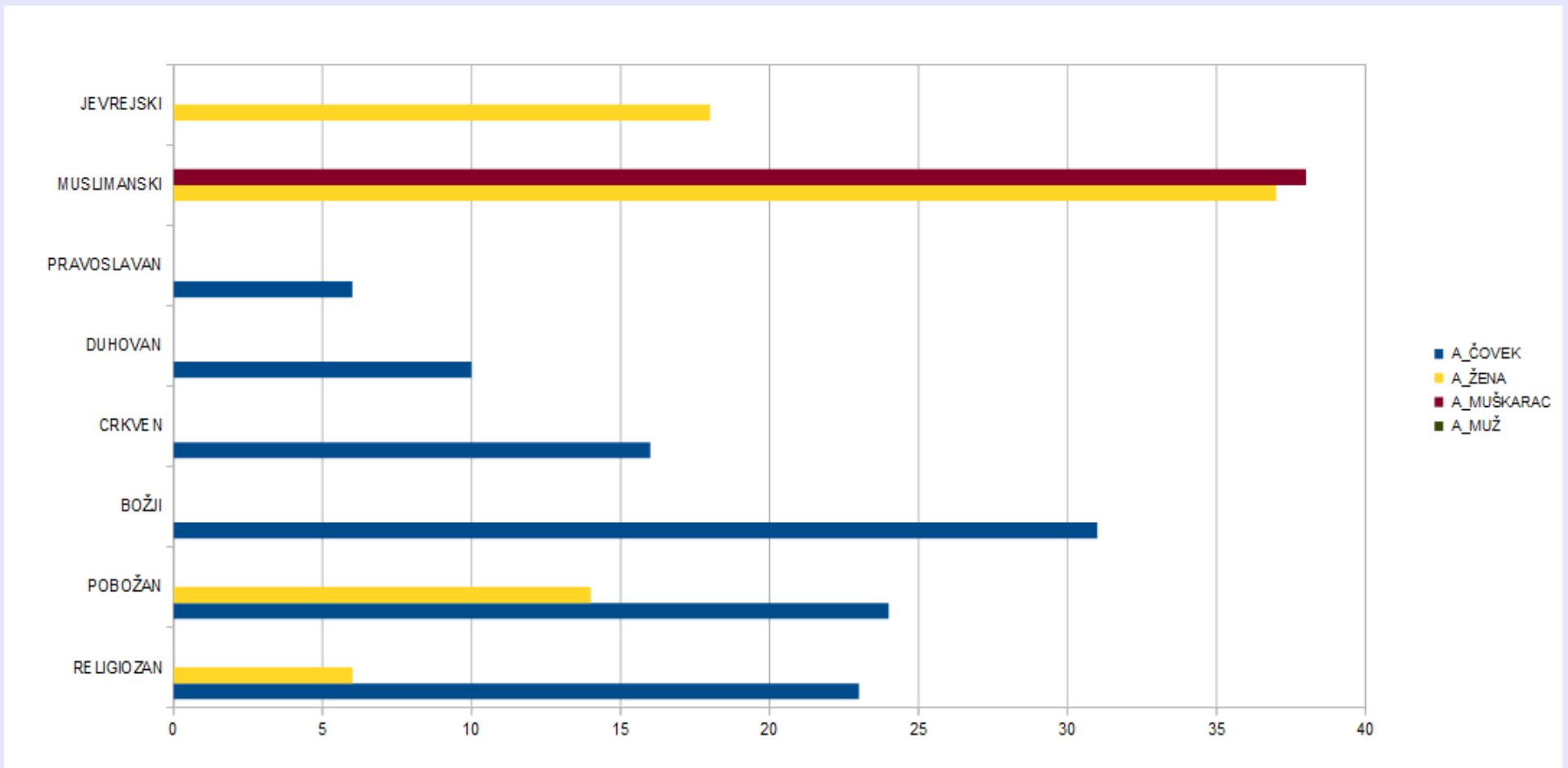
9.c.1. Pripadnost mestu i kulturi: ceo korpus

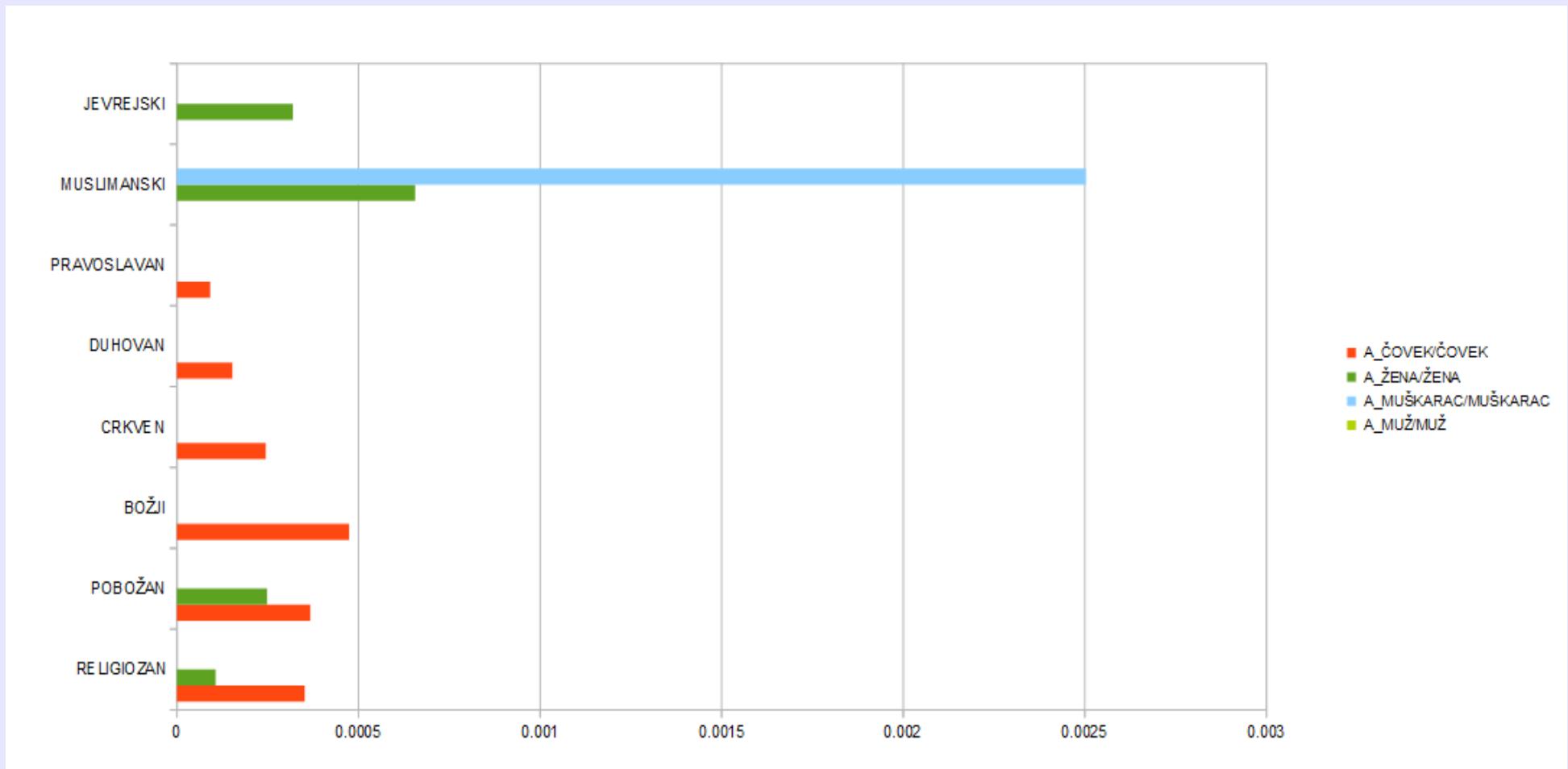
9.c.2. Pripadnost mestu i kulturi: korpus imenice

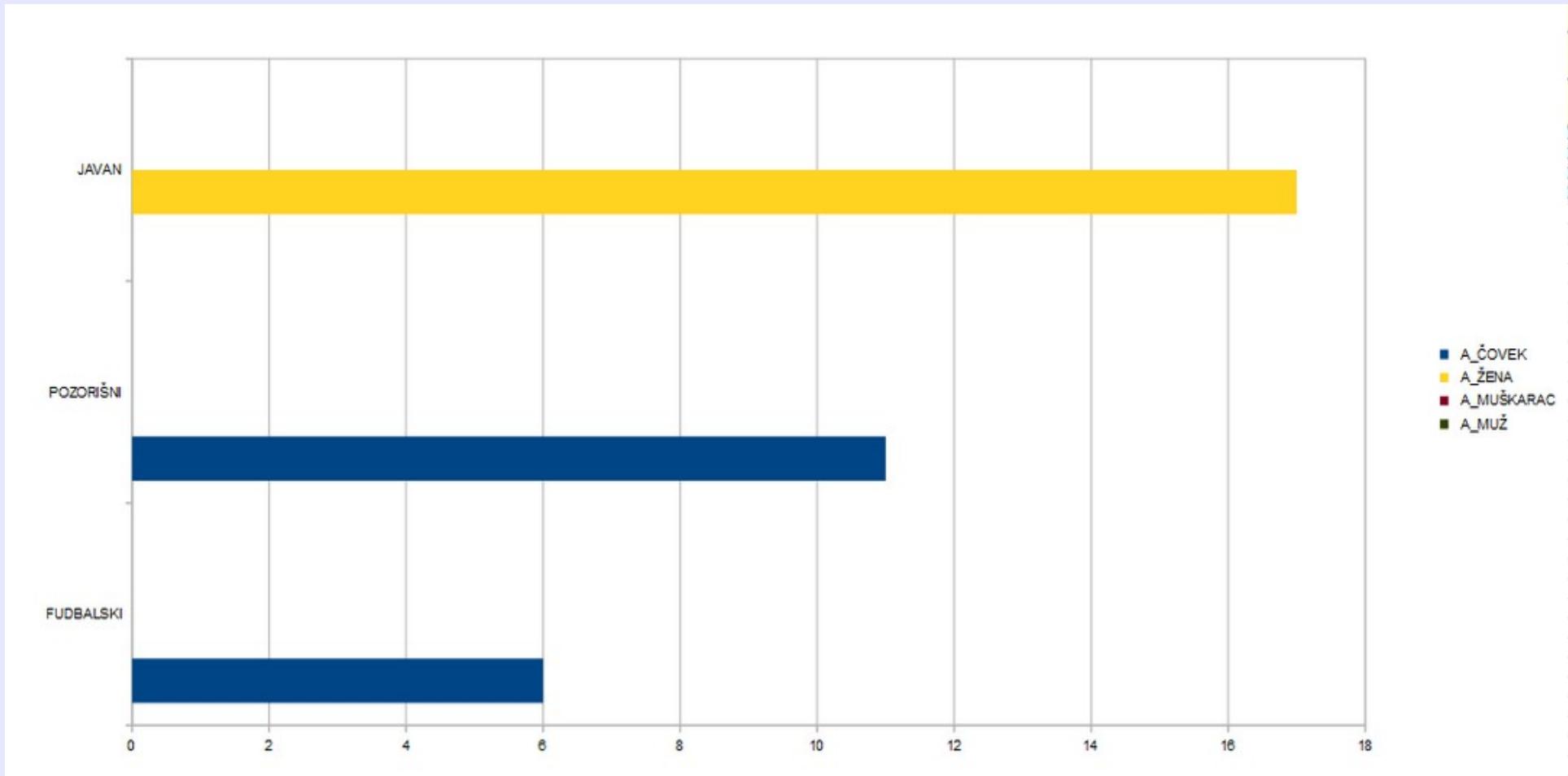
9.d.1. Pripadnost religiji: ceo korpus

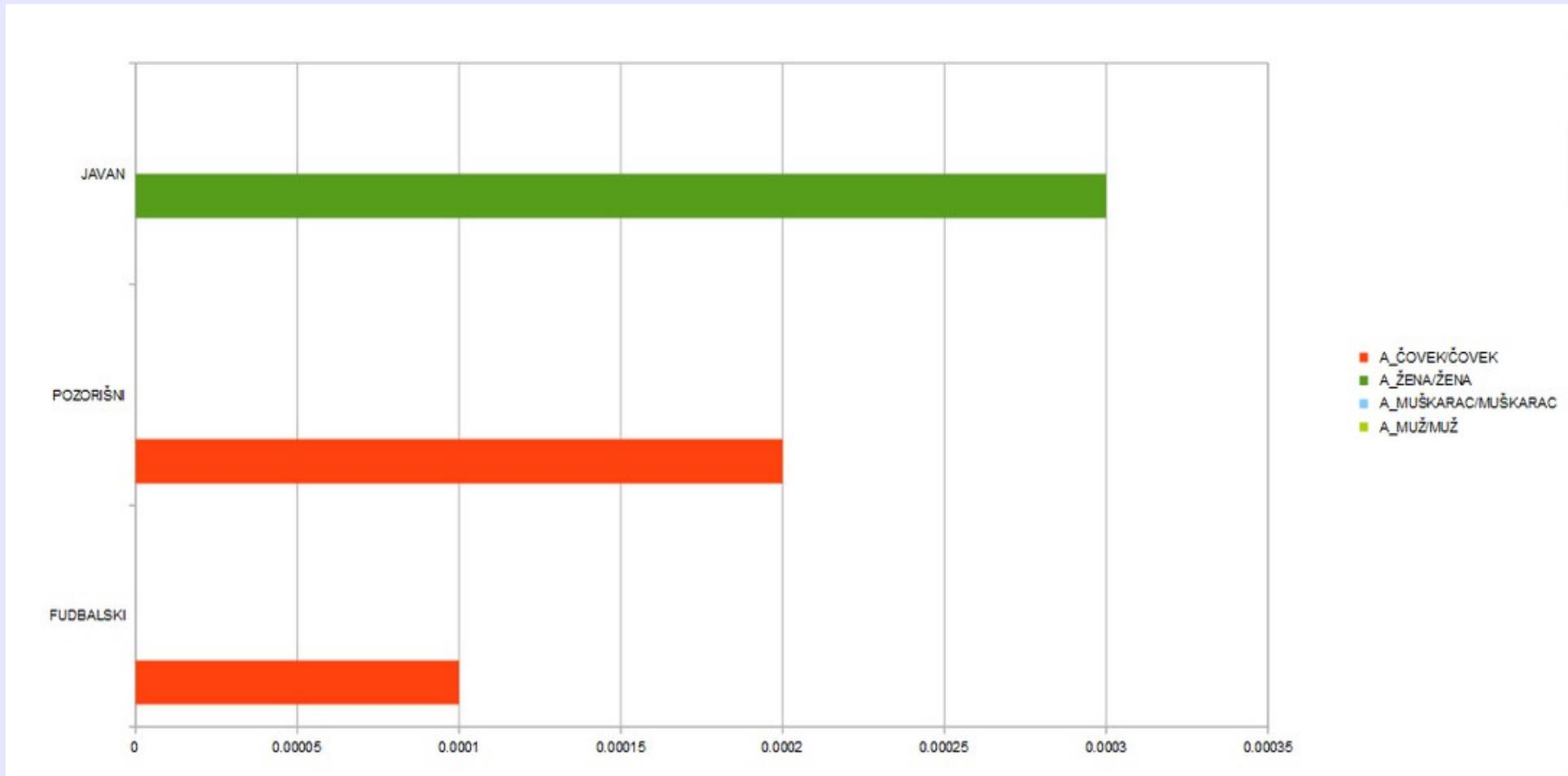
9.d.2. Pripadnost religiji: korpus imenice

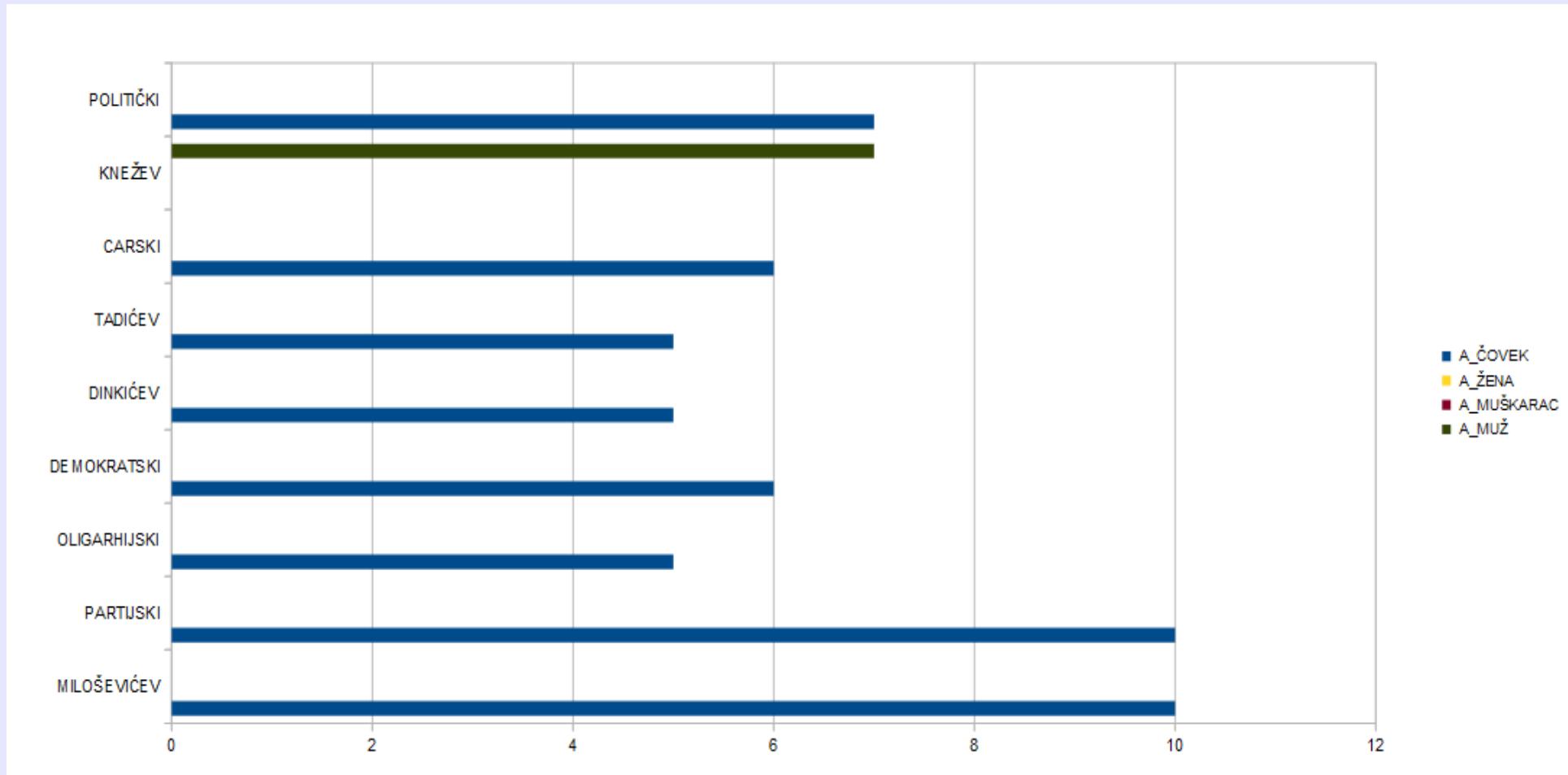
9.e.1. Pripadnost profesiji: ceo korpus

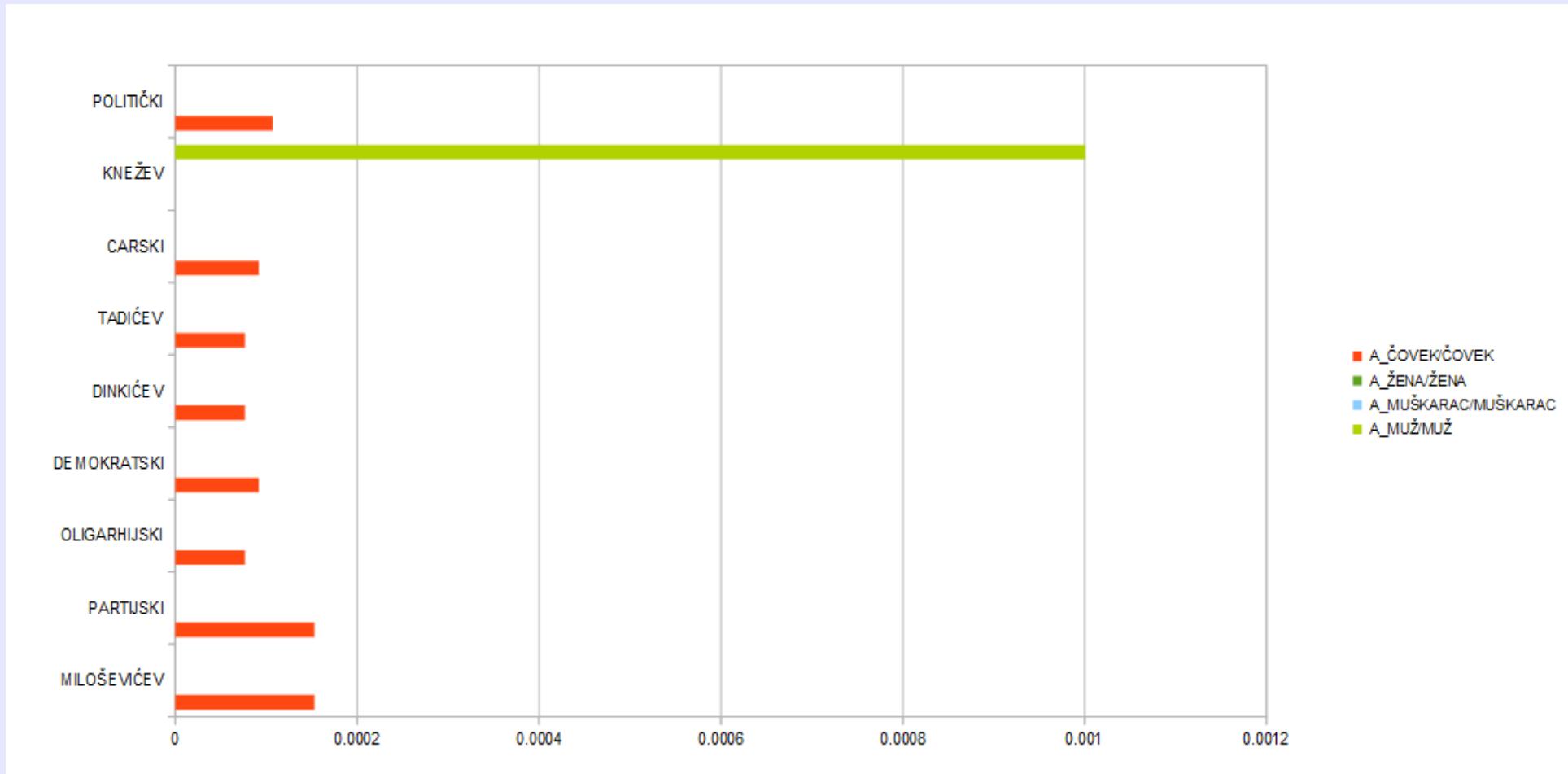
9.e.2. Pripadnost profesiji: korpus imenice

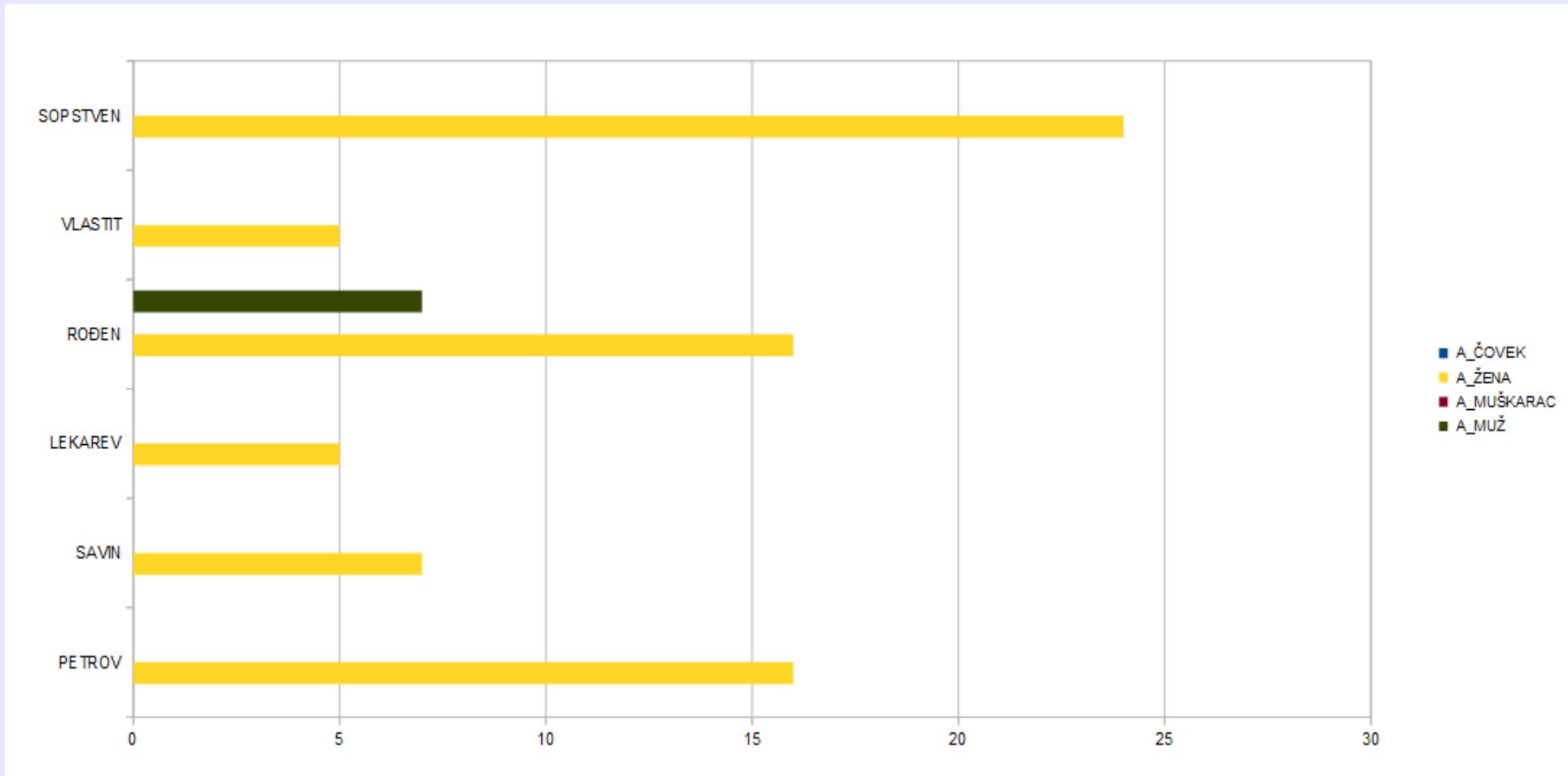
9.f.1. Pripadnost političkim i državnim strukturama: ceo korpus

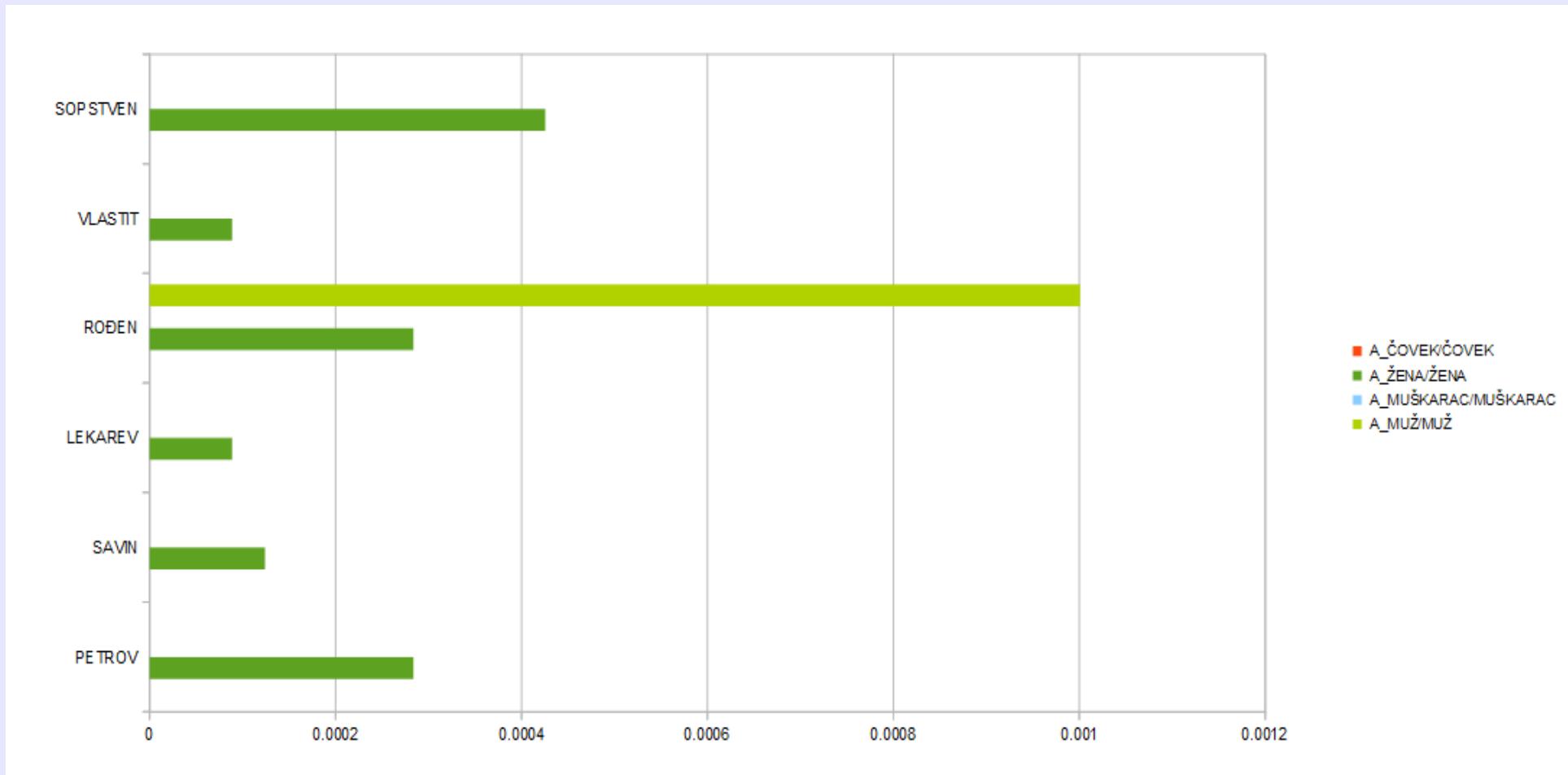
9.f.2. Pripadnost političkim i državnim strukturama: korpus imenice

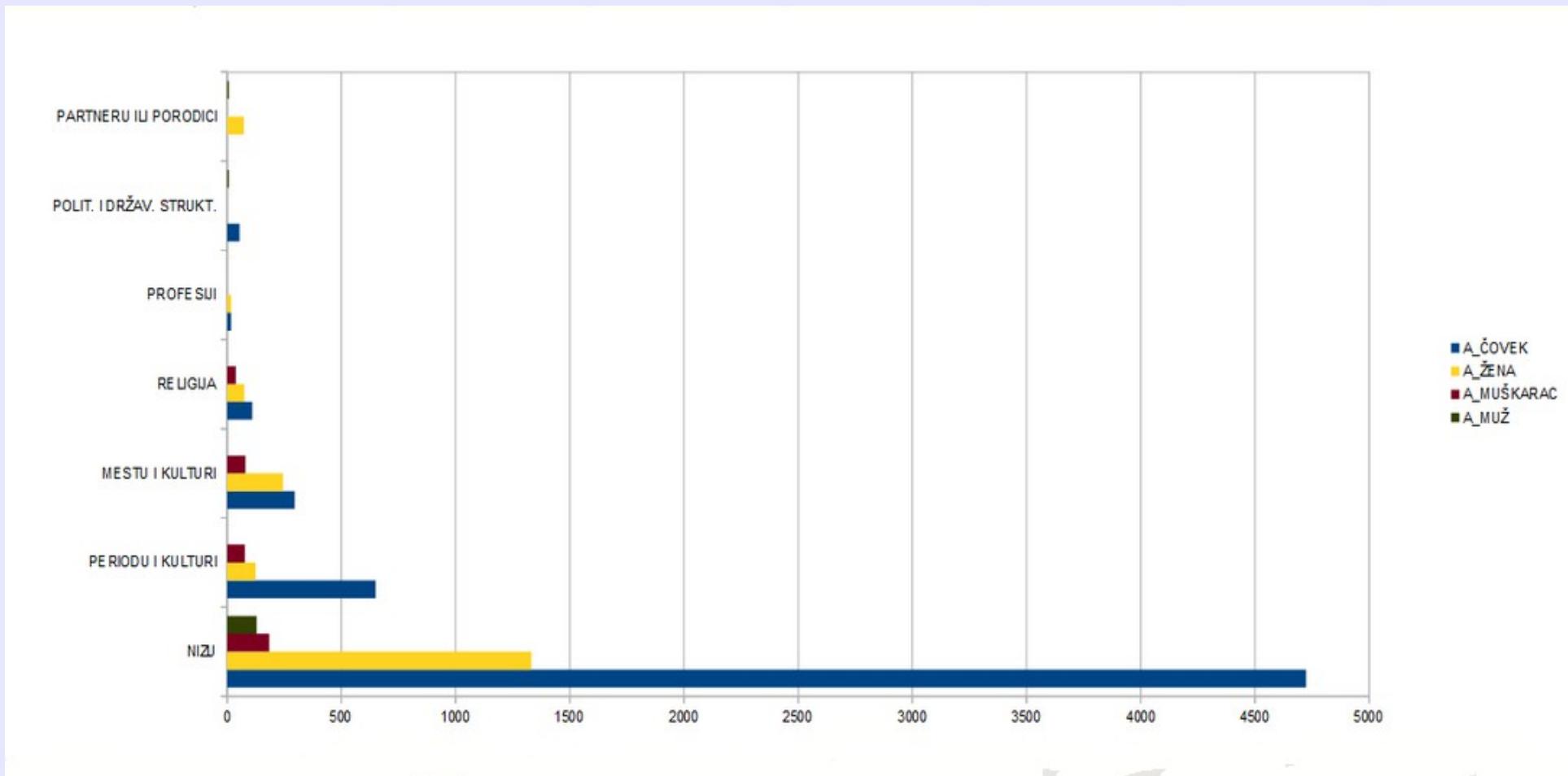
9.g.1. Pripadnost porodici ili partneru: ceo korpus

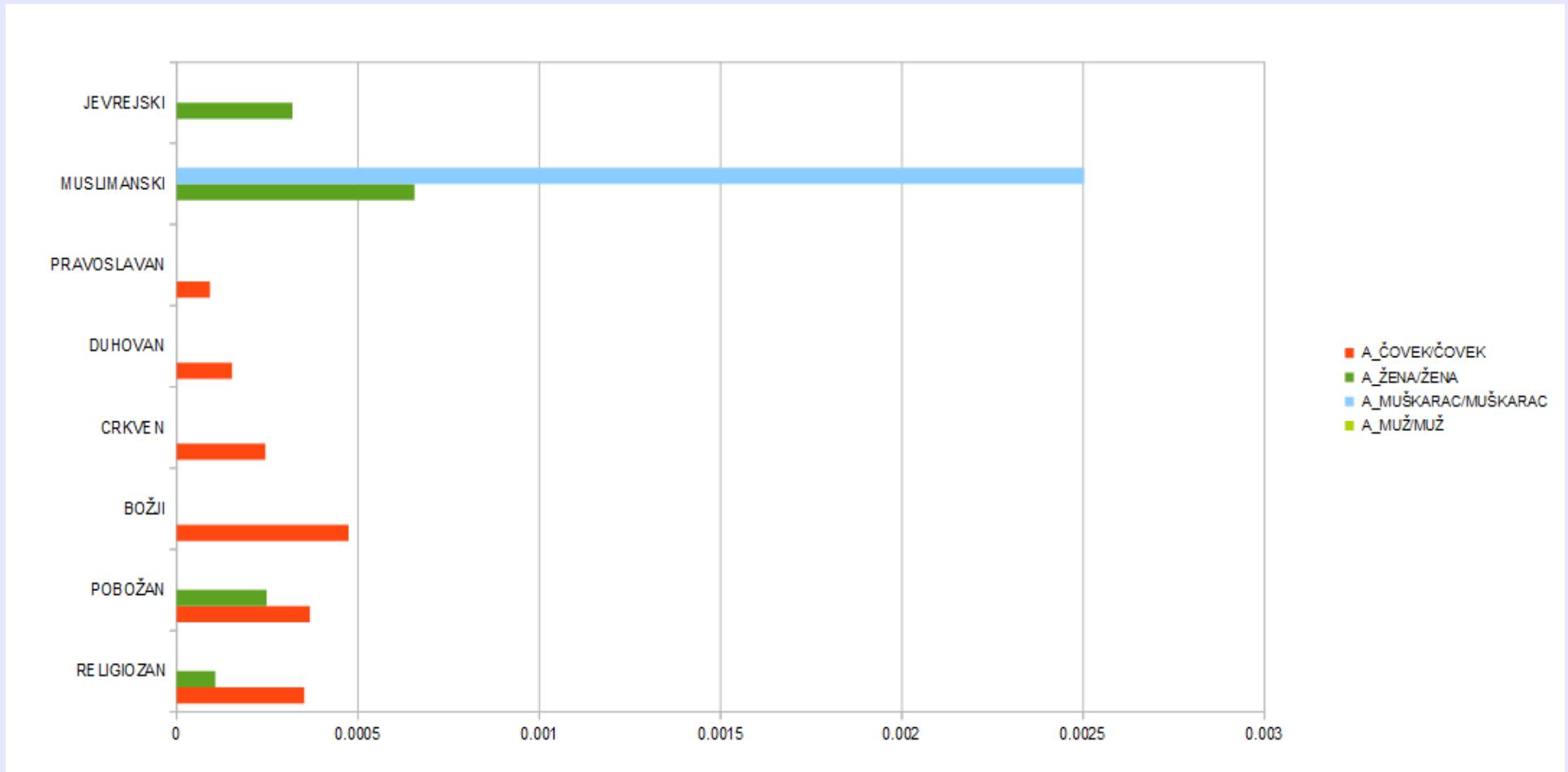
9.g.2. Pripadnost porodici ili partneru: korpus imenice

9.1. Pripadnost: pregled podgrupa za ceo korpus

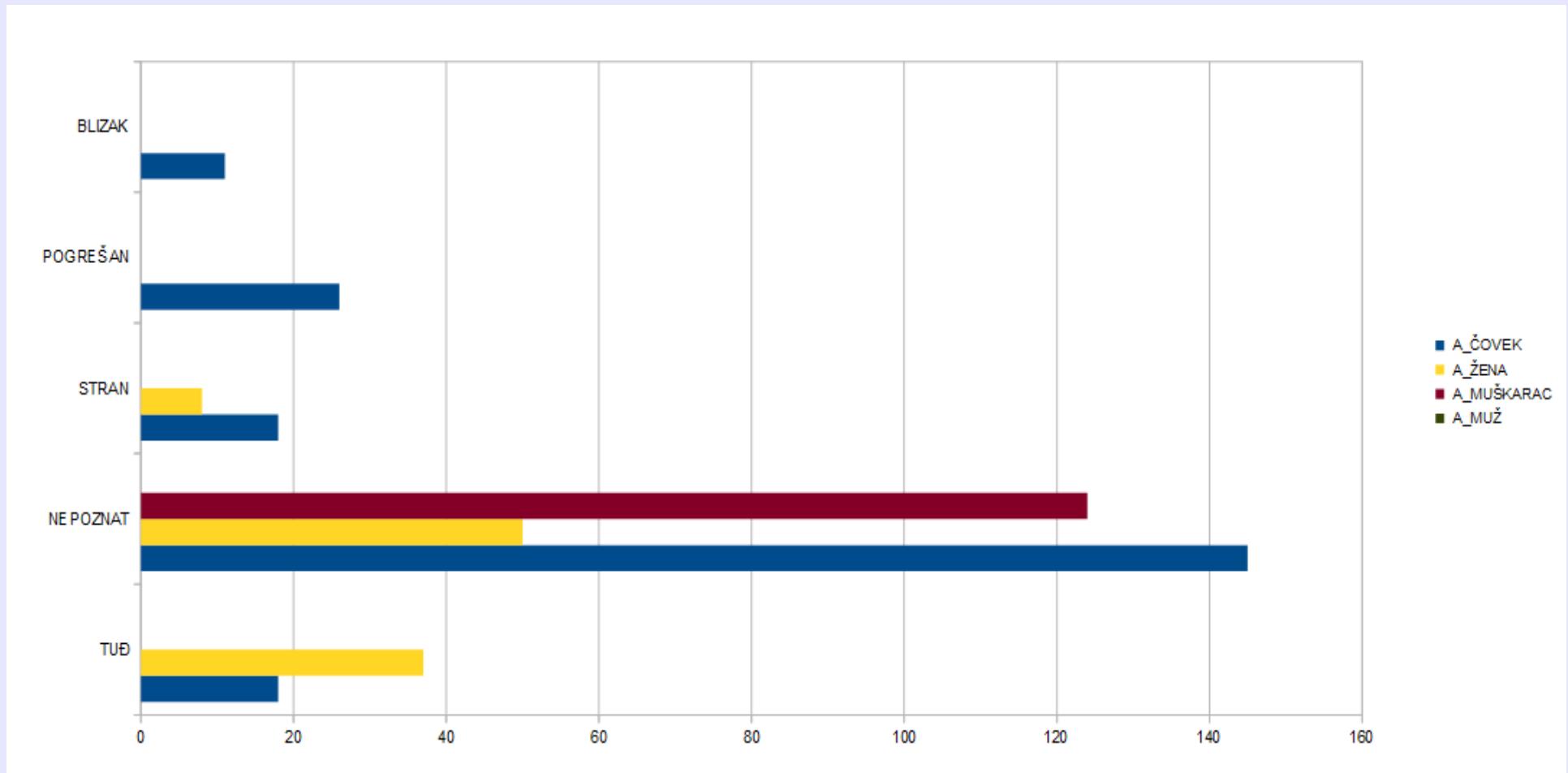
9.2. Pripadnost: pregled podgrupa za korpus imenice

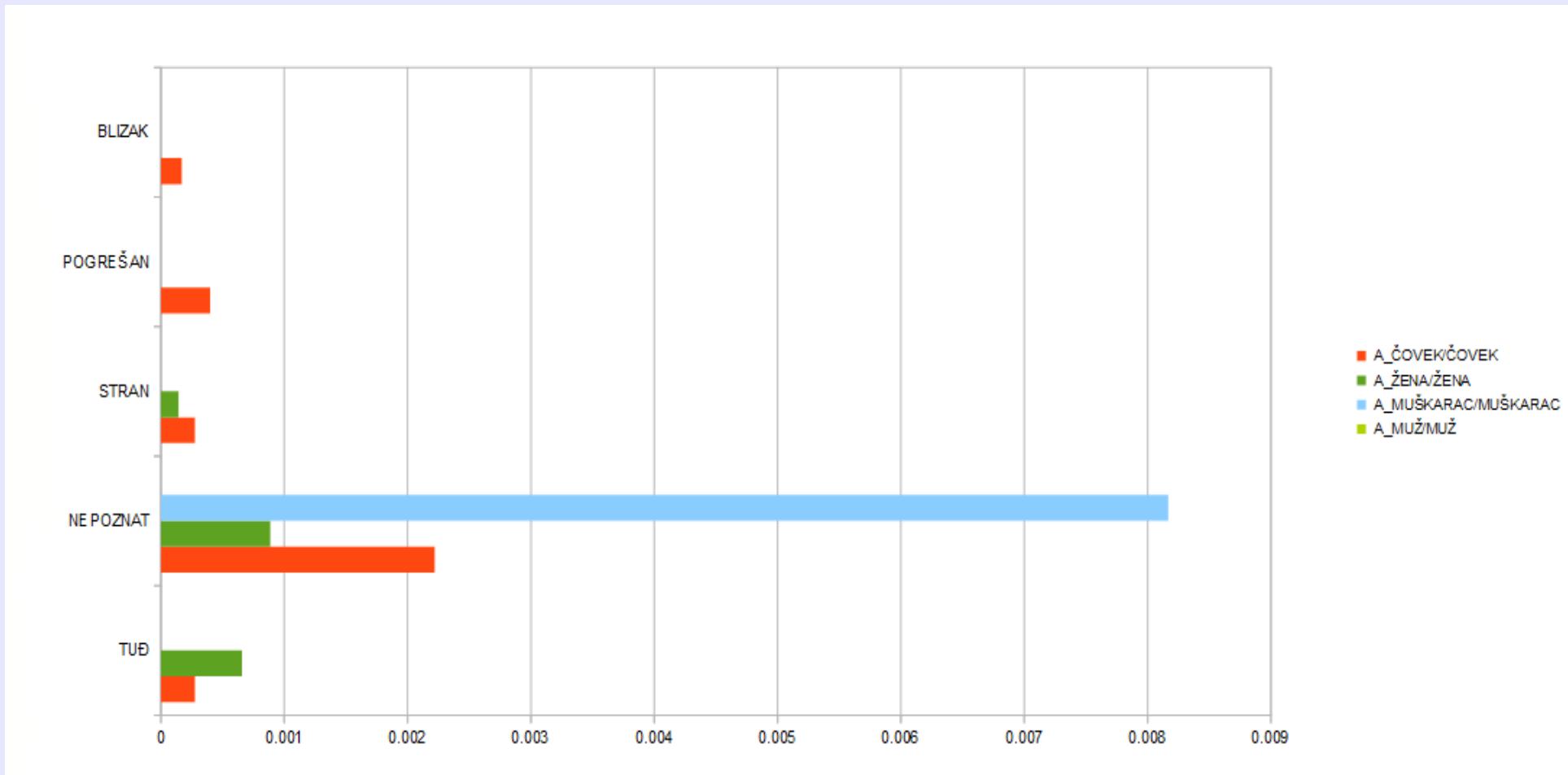
10. Odnosi: podgrupe

- a) Lični
- b) Opšti
- c) Aspektat ili deo

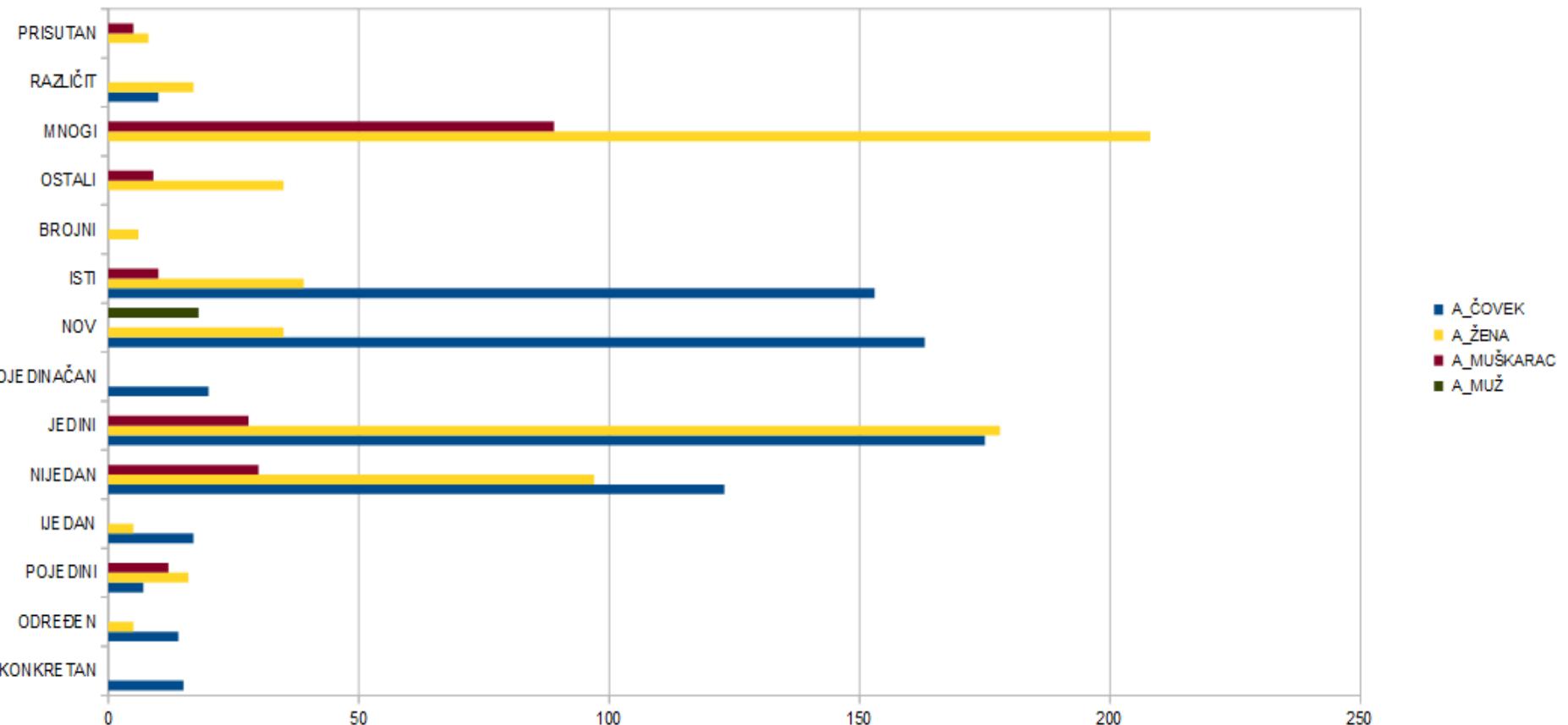
10.a.1. Lični odnosi: ceo korpus

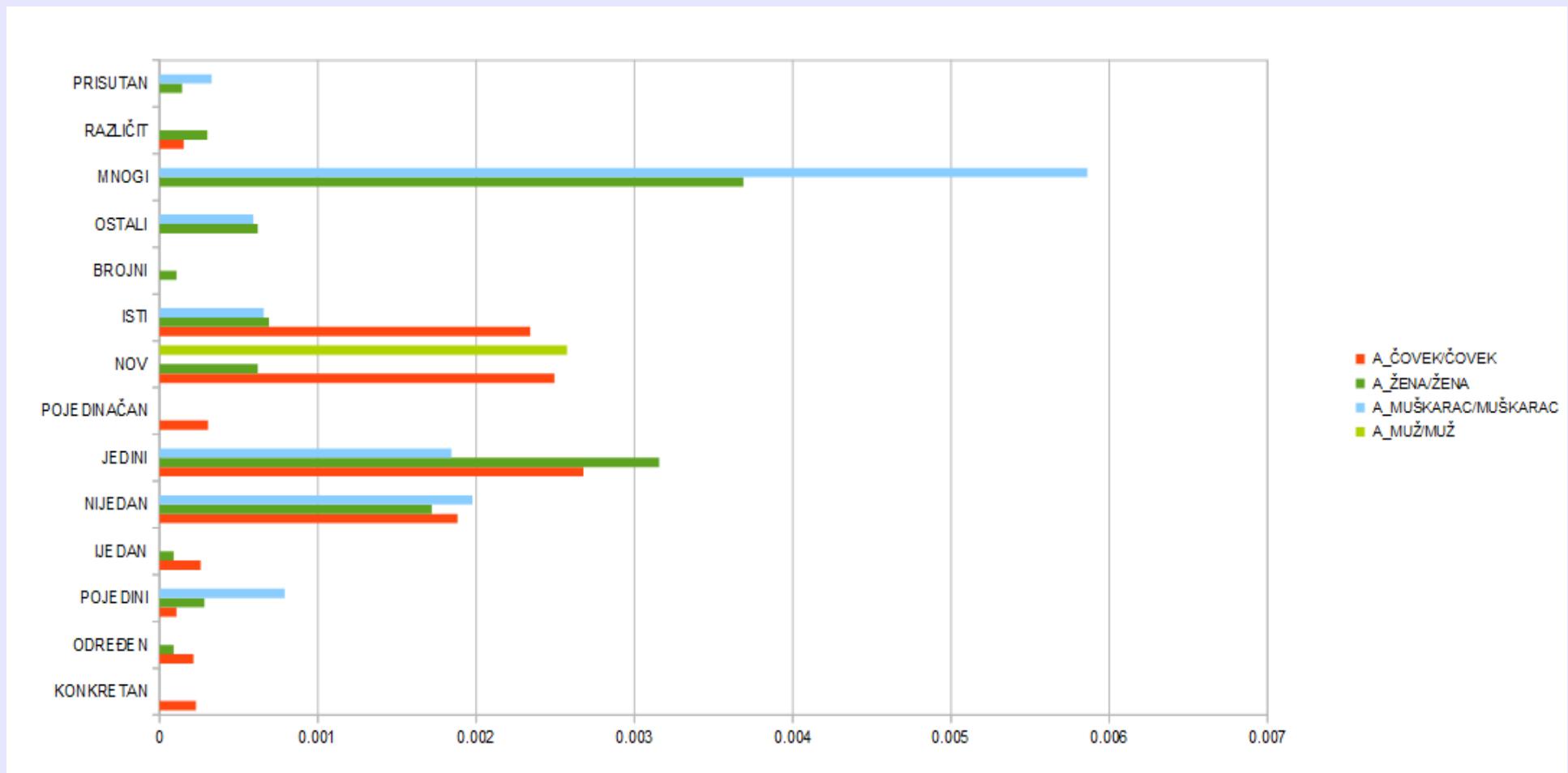
10.a.2. Lični odnosi: korpus imenice

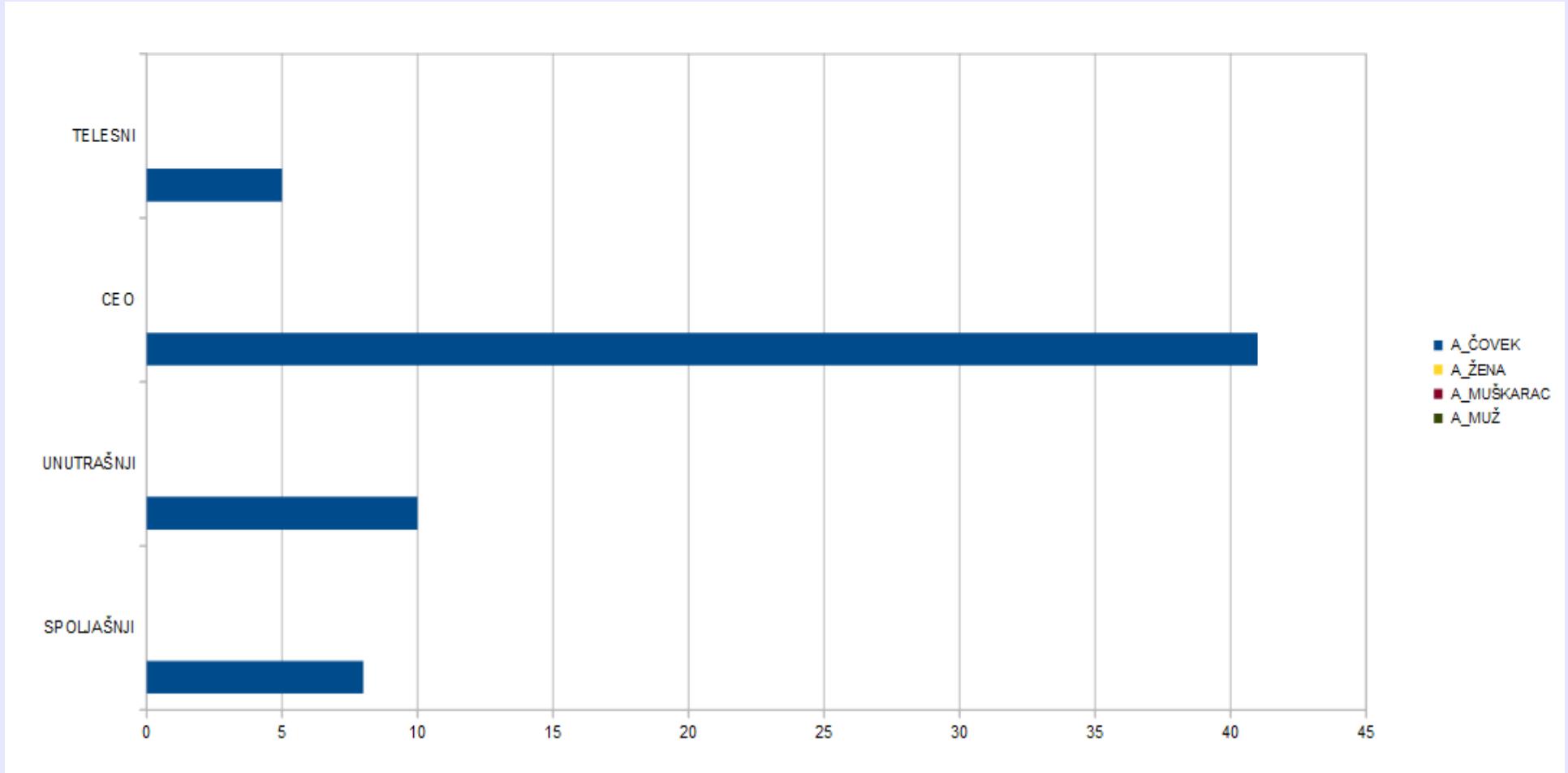
10.b.1. Opšti odnosi: ceo korpus

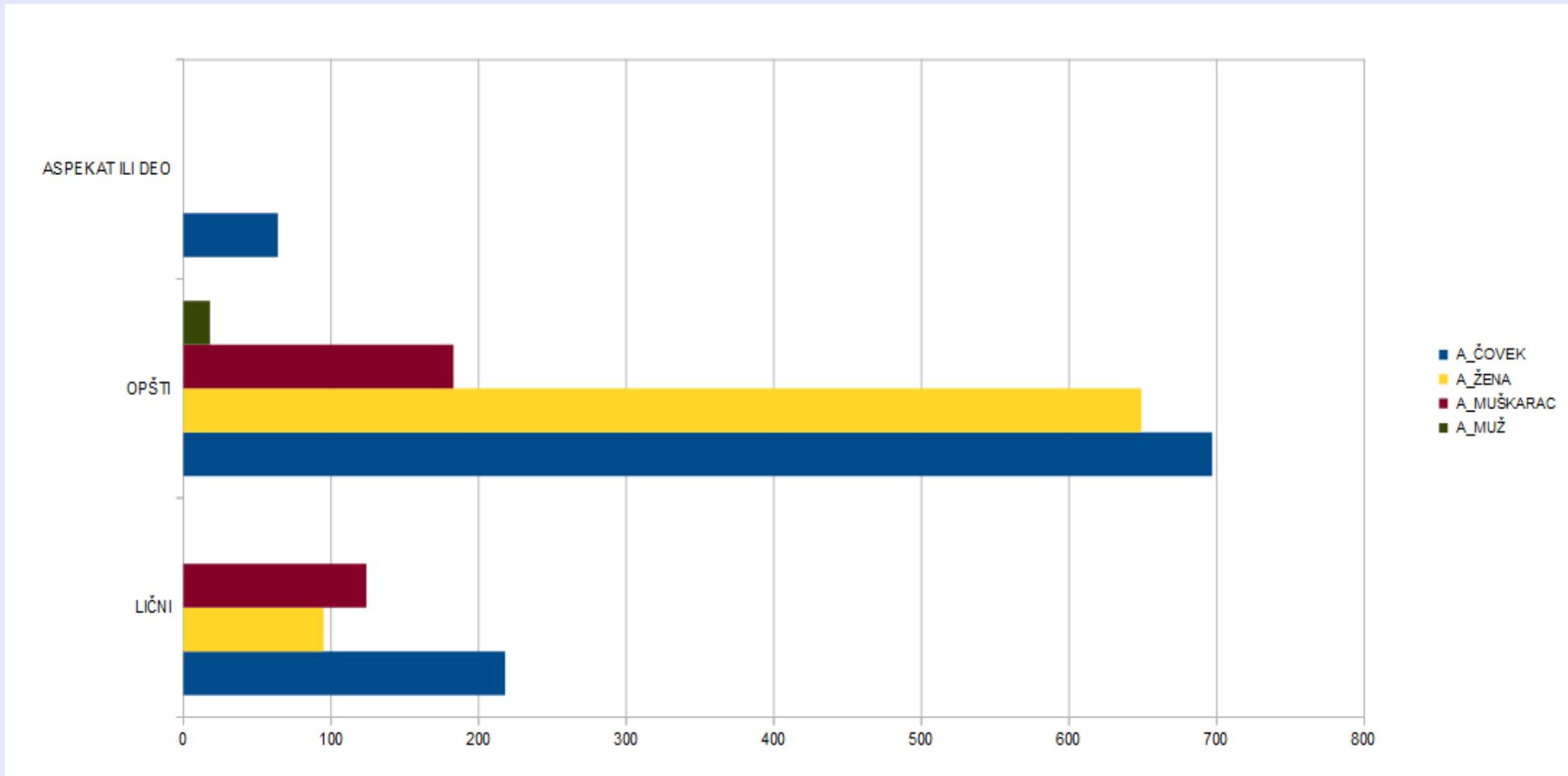
10.b.2. Opšti odnosi: korpus imenice

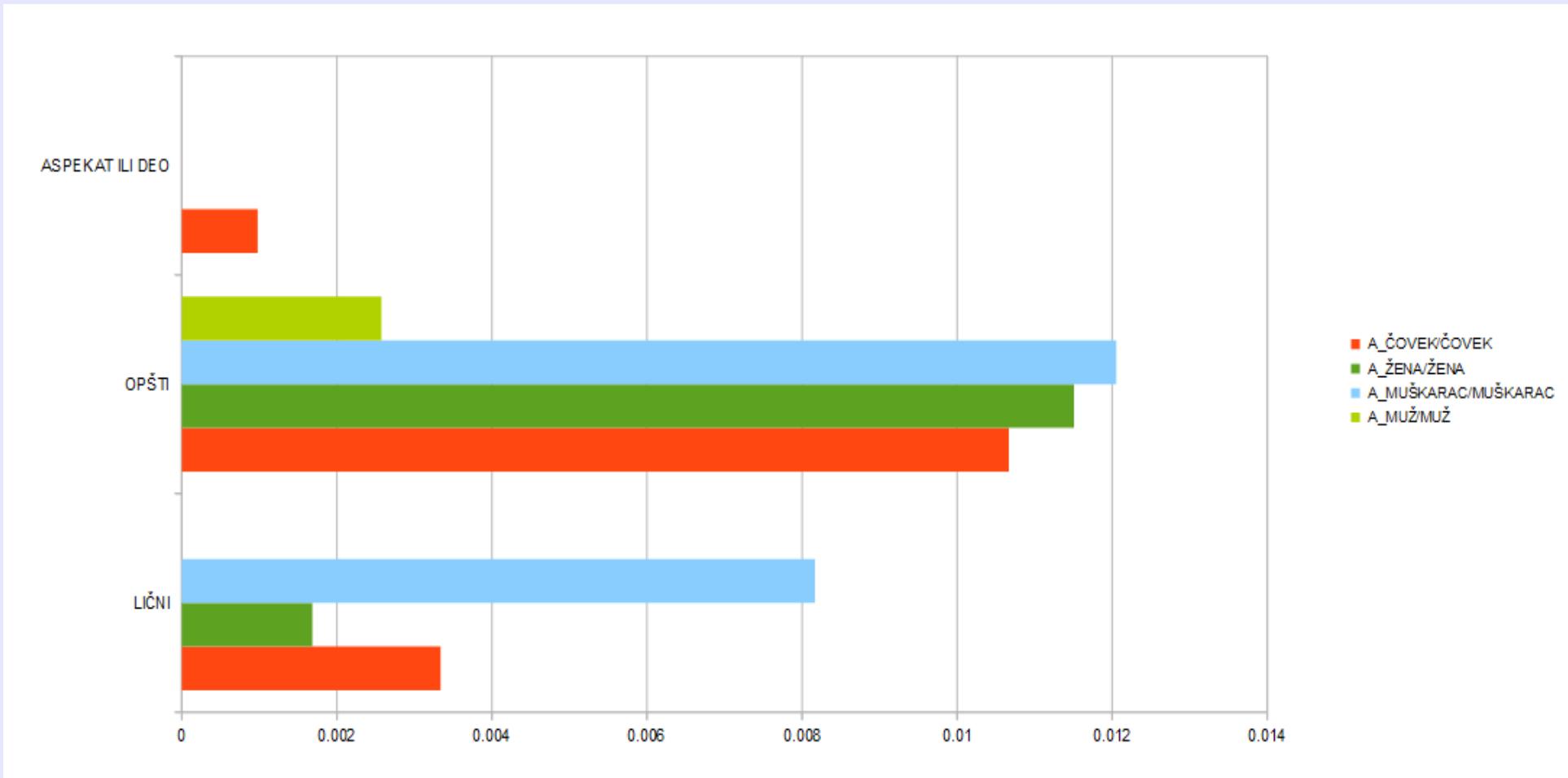
10.c.1. i 10.c.2. Aspekt ili deo: ceo korpus i korpus imenice

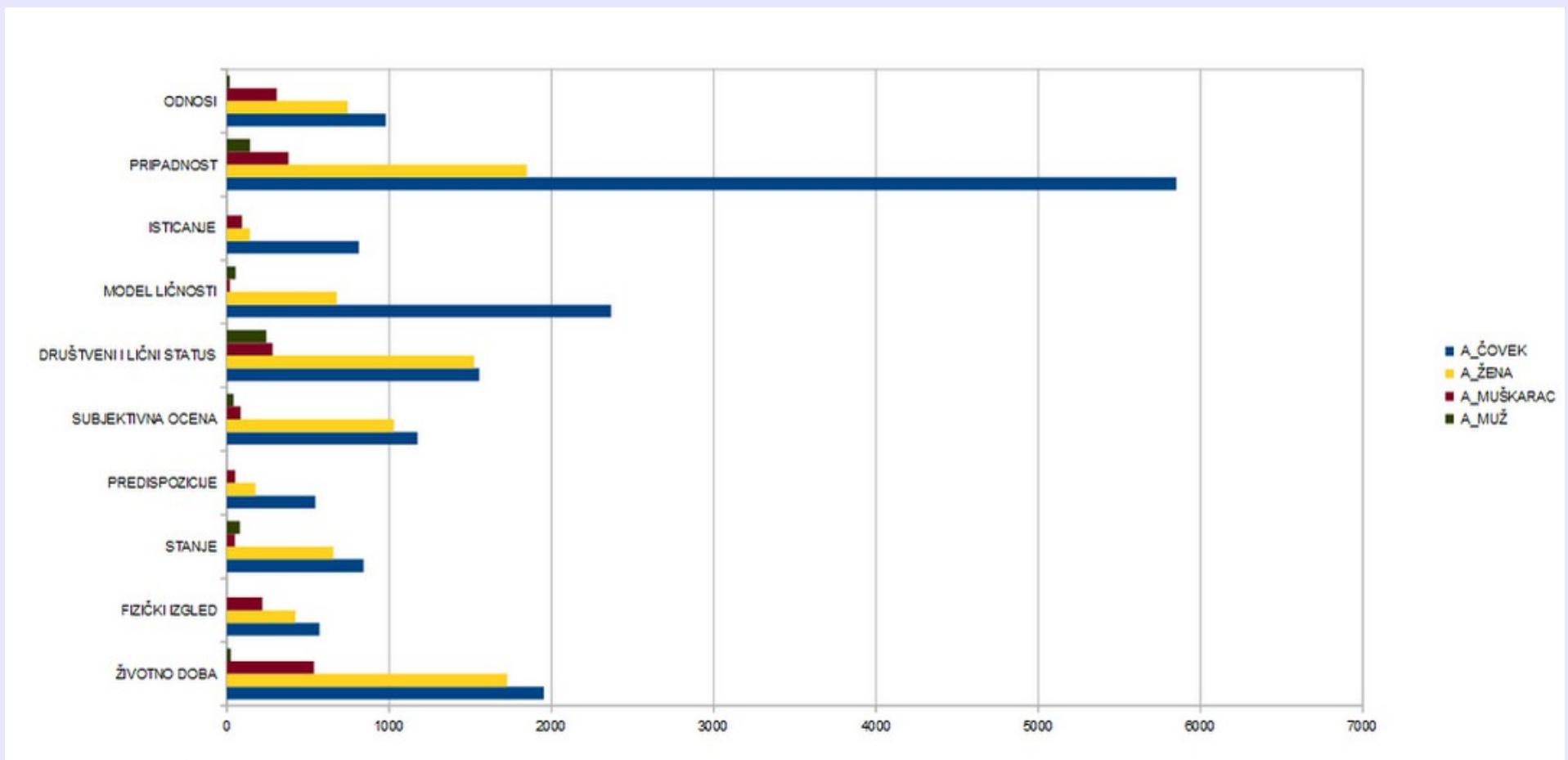
10.1. Odnosi: ceo korpus

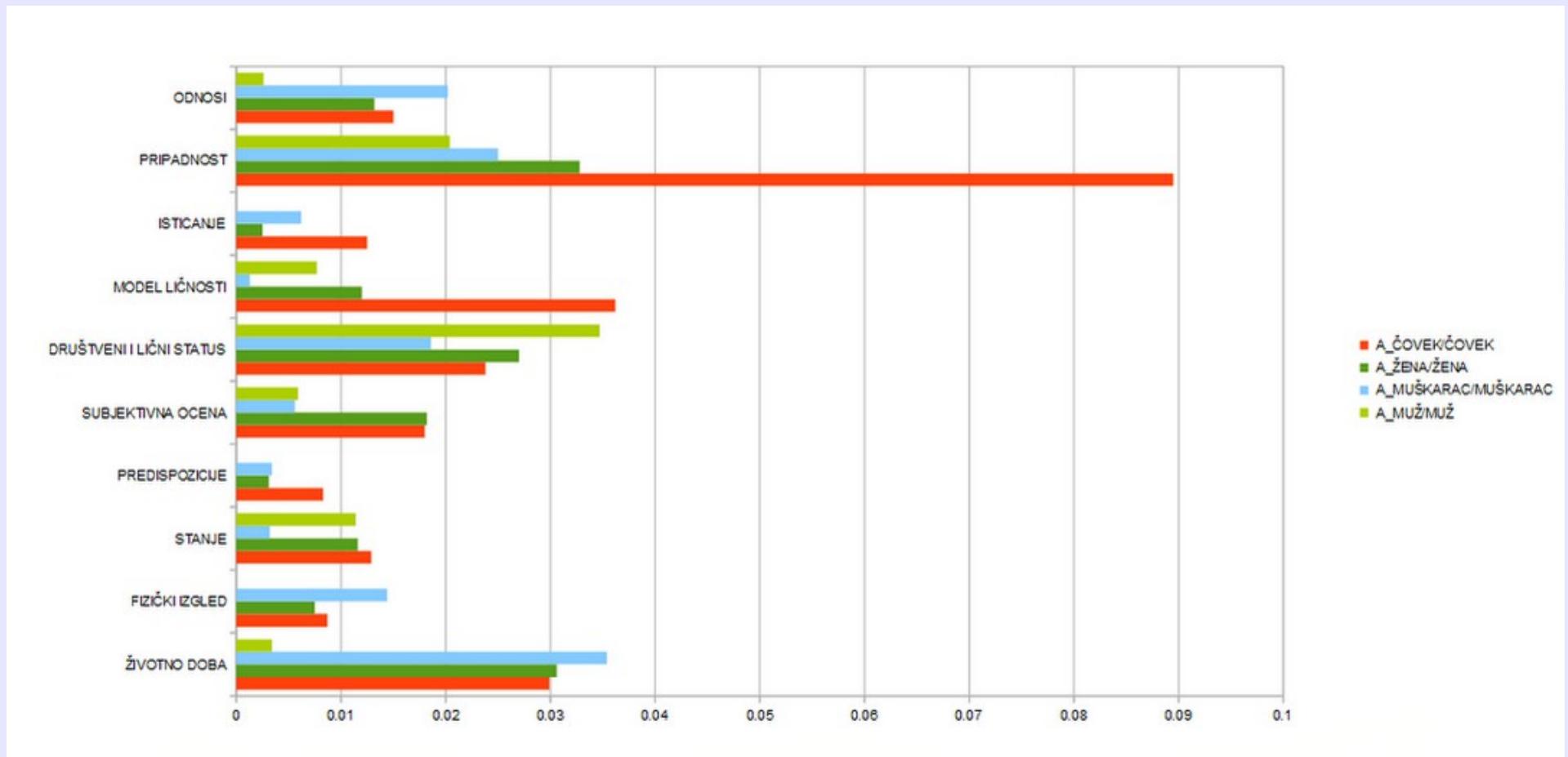
10.2. Odnosi: korpus imenice

Pregled grupa: ceo korpus

Pregled grupa: korpus imenice

Srodna istraživanja: srpska i britanska štampa

- Cvetana Krstev, Miloš Utvić i Jelena Jaćimović: zastupljenost žena u srpskoj štampi
- Karmen Rosa Kaldas-Kultard i Rozamund Mun: upotreba pridevskih atributa uz imenice „man“, „woman“, „boy“ i „girl“ u britanskoj štampi—seksualizacija i konstrukcija roda

Srodna istraživanja: Banka engleskog jezika, COHA, BNC i OED

- Rozamund Mun: rodni i starosni stereotipi u pridevskim kolokacijama sa imenicama „man“ i „woman“ (Bank of English, 450 miliona reči)
- Pol Bejker: androcentrizam, nazivi zanimanja, generičko značenje imenice „man“ u Korpusu istorijskog američkog engleskog (COHA, 400 miliona reči)
- Majk Pirs: pridevski atributi uz imenice „man“ i „woman“ i pojavljivanje ovih imenica u funkciji subjekta i objekta u Britanskom nacionalnom korpusu (BNC, 100 miliona reči)
- Furnije i Rasel: stereotripiziranje rodnih uloga u Oksfordskom rečniku engleskog jezika

Srodna istraživanja: akademsko ocenjivanje

- Univerzitet u Kanzasu pod pokroviteljstvom Američke nacionalne naučne fondacije: uticaj seksističkih i rasističkih stereotipa na standarde ocenjivanja za članove različitih grupa i promenljivost značenja prideva s obzirom na to kojoj grupi pripada osoba koja se datim pridevom opisuje

Analiza relevantnih fenomena u popularnoj kulturi

- Zastupljenost ženskih likova u dečjoj književnosti, reč „girl“ u naslovima bestselera, opisi ženskih likova u filmskim scenarijima, učešće ženskih likova u filmskim dijalozima, zastupljenost žena na filmu i televiziji, seksizam u sportskim reportažama